

Regeringens proposition till riksdagen om förslag till lagar om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik och om ändring av lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Syftet med propositionen är att genomföra en totalreform av den lagstiftning som gäller genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. Den lag som utfärdades 1994 ska ersättas av en ny lag om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik.

I och med reformen beaktas den reform av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik som genomfördes 2013 samt de ändringar av unionslagstiftningen som hänför sig till den. Den nya lagen ska utgöra ramen för det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. Den ska innehålla kapitel om allmänna bestämmelser, styrningen av nyttjandet av fiskresurserna, systemet för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter, marknadsordningen och registreringen av de fiskefartyg som används i kommersiellt fiske i insjövattnen. Kapitlet om specialbestämmelser gäller Europeiska unionens föreskrifter om insamling av uppgifter inom fiskerisektorn samt ändringsökande och ikraftträdande.

Det system för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter som föreslås i propositionen är ett helt nytt system inom det kommersiella fisket och administrativt lätt och flexibelt. Syftet med systemet är att förbättra företagens möjligheter att planera sin fiskeverksamhet och tiderna för den så att verksamheten kan tillgodose efterfrågan på marknaden bättre än den gjort med det nuvarande systemet. Detta möjliggör höjningar av producenternas priser på fisk och en bättre lönsamhet inom näringsverksamheten.

Staten ska fortfarande äga fiskekvoterna och inneha fiskerätt i de allmänna vattenområdena, men statens roll i regleringen av fisket minskar. I praktiken innebär systemet att de fiskekvoter som genom rådets förordning fastställs för Finland för strömming, vassbuk och lax i Östersjön ska fördelas på basis av fångsthistoriken från 2011–2015 i form av överlåtbara nyttjanderätter som är i kraft tio kalenderår åt gången för sådana företag eller yrkesutövare som bedriver kommersiellt fiske.

Finlands årliga kvoter av strömming, vassbuk och lax ska fördelas som aktörsspecifika fiskekvoter till kommersiella fiskare på basis av promilleandelar som baserar sig på de överlåtbara nyttjanderätterna. Systemet innehåller även särskilda förfaranden för att uppmuntra de företagare som börjar bedriva verksamhet att komma in i branschen samt för att trygga verksamhetsförutsättningarna för de fiskeformer som inte kommer att omfattas av det nya systemet.

I propositionen föreslås det även att lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken ändras så att de paragrafer i den lagen som gäller regleringen av fisket överförs genom små ändringar till genomförandelagen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 november 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
2.1.1 Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik	4
2.1.2 Lagen om genomförande av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik	5
2.1.3 Nuläget för det kommersiella fisket och fiskbestånden.....	6
2.2 Lagstiftningen i andra länder	7
2.2.1 Sverige.....	7
2.2.2 Estland.....	9
2.2.3 Island.....	9
2.3 Internationella överenskommelser	10
2.3.1 FN:s havsrättskonvention och avtalet om fiskbestånd	10
2.4 Bedömning av nuläget	10
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	11
3.1 Målsättning	11
3.2 De viktigaste förslagen.....	11
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	12
4.1 Ekonomiska konsekvenser.....	12
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	14
4.3 Miljöeffekter	14
4.4 Samhälleliga konsekvenser	15
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	15
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	15
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	16
DETALJMOTIVERING	18
1 LAGFÖRSLAG	18
1.1 Lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik.....	18
1 kap. Allmänna bestämmelser	18
2 kap. Styrningen av nyttjandet av fiskresurserna	20
3 kap. Fördelning av Finlands fiskekvoter till kommersiella fiskare	26
4 kap. Marknadsordningen	40
5 kap. Registrering av fiskefartyg som används i insjövattnen	41
6 kap. Särskilda bestämmelser	42
1.2 Lag om ändring av lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken	44
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	44
3 IKRAFTTRÄDANDE	44
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	45
4.1 Egendomsskyddet	45
4.2 Förhållandet mellan fiskebegränsningarna och ansvaret för miljön	47
4.3 Näringsfrihet	48
4.4 Jämlikhet	50
4.5 Skydd för privatlivet	51

RP 103/2016 rd

LAGFÖRSLAG	52
1. Lag om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik	52
2. Lag om ändring av lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken	70
BILAGA	71
PARALLELLTEXT	71
2. Lag om ändring av lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken	71

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Den gällande lagen om genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994) trädde i kraft vid ingången av 1995. Lagen har ändrats flera gånger och lämpar sig som helhet inte längre för de behov som uppkommit på grund av ändringarna i Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik och i grundlagen. De ändringar som krävs för att modernisera lagen är så betydande att det inte är möjligt att genomföra dem genom en delreform. Därför föreslås det en helt ny lag om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (*genomförandelagen*) som ersätter den gällande lagen om genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. Bakgrunden är utöver de innehållsmässiga ändringarna även syftet att förbättra regleringen.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik

Avdelning III i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF) innehåller unionens gemensamma fiskeripolitik som är Europeiska unionens instrument för förvaltningen av fiske och vattenbruk. Eftersom fiskarna utgör en naturresurs som är i rörelse betraktas de som en gemensam egendom som ska nyttjas i enlighet med gemensamma regler. Syftet med reglerna i den gemensamma fiskeripolitiken är att säkerställa ett hållbart och ansvarsfullt nyttjande av fiskbestånden. Unionens gemensamma fiskeripolitik kom till under 1970-talet och dess principer om fri tillgång till fiskevatten och om kvotfördelningens relativa stabilitet har sedan dess utgjort hörnstenarna i fiskeripolitiken.

Den gemensamma fiskeripolitiken hör till Europeiska unionens exklusiva befogenhet till de delar det är fråga om bevarande av havets biologiska resurser (EUF artikel 3). Exklusiv befogenhet betyder att endast unionen får lagstifta och anta rättsligt bindande akter, medan medlemsstaterna får göra detta själva endast efter bemyndigande från unionen eller för att genomföra unionens akter (EUF artikel 2). Enligt artikel 4 i EUF ska unionen och medlemsstaterna ha delade befogenheter i fråga om fiskeri, med undantag av bevarandet av havets biologiska resurser.

Grundförordningen om den gemensamma fiskeripolitiken reviderades år 2013. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken började tillämpas vid ingången av 2014. I nya Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken (artikel 1) föreskrivs det att den gemensamma fiskeripolitiken ska omfatta bevarande av marina biologiska resurser och förvaltning av fiskeri och flottor som nyttjar sådana resurser samt i samband med marknadsåtgärder och ekonomiska åtgärder till stöd för genomförandet av den gemensamma fiskeripolitikens mål: limniska biologiska resurser, vattenbruk och beredning och marknadsföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter. Utöver grundförordningen föreskrivs det om den gemensamma fiskeripolitiken på unionsnivå genom förordningar om fisketillsynen, fiskefartygen, informationsinsamlingen, marknadsordningen och havs- och fiskerifonden. Den gemensamma fiskeripolitiken omfattar även politiken för yttre förbindelser inom fiskerisektorn samt de överenskommelser om fiskeri som Europeiska unionen har med tredjeländer. Som en del av den gemensamma fiskeripolitiken fasställer Europeiska unionen årligen största tillåtna fångster för vissa fiskbestånd samt sådana medlemsstatsspecifika fångstkvoter om vilkas användning medlemsstaterna beslutar nation-

RP 103/2016 rd

ellt. Genom kvoterna begränsar man fångsterna för de fiskare som bedriver kommersiellt fiske till havs.

De mål som satts upp för grundförordningen om den gemensamma fiskeripolitiken gäller den miljömässiga och långsiktiga hållbarheten inom fiskeri och vattenbruk, uppnåendet av fördelar ekonomiskt, socialt och sysselsättningsmässigt samt främjandet av livsmedelsförsörjningen. Dessa mål ska uppnås genom att återupprätta fiskbestånd samt sträva efter de nivåer som krävs för att ge maximalt hållbart uttag (MSY, Maximum Sustainable Yield). Om möjligt, är målet en fiskeridödlighet som överensstämmer med det maximala hållbara uttaget senast 2015, och i fråga om alla fiskbestånd senast 2020. I den gemensamma fiskeripolitiken tillämpas dessutom försiktighets- och ekosystemansatser.

I grundförordningen ges medlemsstaterna befogenhet att genomföra åtgärder som uppfyller vissa krav och som i första hand berör det egna fisket. En medlemsstat får vidta icke-diskriminerande åtgärder för bevarande och förvaltning av fiskbestånden och för att minimera fiskets inverkan på bevarandet av de marina ekosystemen inom en gräns på tolv sjömil från dess baslinjer, förutsatt att unionen inte har antagit åtgärder för bevarande och förvaltning särskilt för detta område eller för ingripande i ett problem som medlemsstaten har upptäckt. Medlemsstatens åtgärder ska vara förenliga med unionens mål och minst lika strikta som åtgärderna enligt unionslagstiftningen. Om de åtgärder som en medlemsstat avser att anta sannolikt kan påverka andra medlemsstaters fiskefartyg får åtgärderna inte antas förrän efter det har hållits samråd om utkastet till åtgärderna tillsammans med de berörda medlemsstaterna, kommissionen och de berörda rådgivande nämnderna. Kommissionen har alltid möjligheten att be en medlemsstat ändra eller upphäva en åtgärd, om kommissionen anser att åtgärden inte uppfyller de krav som föreskrivits i förordningen. En medlemsstat har också befogenhet att vidta sådana nationella åtgärder för bevarande av fiskbestånd som gäller endast medlemsstatens egna fiskefartyg på unionens vatten. Åtgärderna ska vara förenliga med målen för den gemensamma fiskeripolitiken och minst lika strikta som åtgärderna enligt unionslagstiftningen.

Förbudet mot utkast av fångst är den viktigaste reformen i förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken från 2013. De som bedriver kommersiellt fiske får inte längre kasta fångst överbord, utan fångsten måste landas. Förbudet gäller också fisk som är mindre än minimimåttan, som man enligt de tidigare bestämmelserna har varit tvungen att kasta överbord. I Östersjön gäller landningsskyldigheten strömming, vassbuk, torsk, lax och rödspätta. En annan betydande ändring gäller den regionala fiskeripolitiken, genom vilken medlemsstater tillsammans kan lägga fram rekommendationer för kommission. Kommissionen kan använda rekommendationerna som grund när den bereder sina förslag. Dessutom kan medlemsländerna komma överens om genomförandet av förvaltningsplaner för fiskbestånden och utfärda nationella bestämmelser om dem. Kommissionen kontrollerar att bestämmelserna överensstämmer med målen och unionslagstiftningen. Syftet med arrangemanget är att särskilda regionala förhållanden ska beaktas. Medlemsländerna kring Östersjön har med tanke på den regionala gemensamma fiskeripolitiken bildat ett forum för frivilligt samarbete i fiskefrågor (BALTFISH). BALTFISH består av företrädare för de ministerier som svarar för fisket i medlemsländerna samt företrädare för Europeiska kommissionen. Den sammanträder tidvis på bred bas, och då deltar även alla intressentgrupper och andra instanser som är intresserade av fiske.

2.1.2 Lagen om genomförande av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik

Det centrala syftet med genomförandelagen var att säkerställa att den gemensamma fiskeripolitiken genomförs i Finland. I lagen föreskrevs det om behöriga myndigheter, register för tillsynen över efterlevnaden av den gemensamma fiskeripolitiken, övervakarnas rätt att få uppgifter samt om befogenheter och skyldigheter.

RP 103/2016 rd

I lagen föreskrevs också om straffen för överträdelser i fråga om den gemensamma fiskeripolitiken samt om förverkandepåföljder och återkrav på stöd. Genomförandelagen innehöll också bestämmelser om jord- och skogsbruksministeriets befogenheter att bestämma om fiskebe-gränsningar, fiskelicenser, fisketillstånd, register och stödåtgärder för fiskerinäringen samt om övrigt genomförande av lagen.

Genom lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken upphävdes de delar av lagen om genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken som gällde tillsynen, registren och straffen samt en del av jord- och skogsbruksministeriets befogenheter. Efter detta innehöll lagen således endast de nödvändiga delarna bl.a. som rättslig grund för vissa föreskrifter av jord- och skogsbruksministeriet.

2.1.3 Nuläget för det kommersiella fisket och fiskbestånden

Förädlingsvärdet på Finlands fiskenäring år 2014 var sammanlagt en knapp miljard euro. Av detta uppgår värdet på beredningen och saluföringen av fisk till cirka 850 miljoner euro och värdet på vattenbruket till cirka 80 miljoner euro. Det totala värdet på det kommersiella fiskets fångst i havsområdet beräknat i fiskepriser var cirka 40 miljoner euro och i fråga om fisket i insjövattnen cirka 12 miljoner euro. Det kommersiella fiskets fångst uppgick år 2015 till 148 miljoner kg fisk från havet, medan fångsten från insjövattnen uppgick till cirka fem miljoner kg år 2014. Antalet kommersiella fiskare i havsområdet har minskat redan en längre tid, och i slutet av 2015 fanns det i yrkesfiskarregistret sammanlagt 1 755 yrkesfiskare i havsområdet. I slutet av 2015 fanns det i insjövattnen sammanlagt 648 registrerade yrkesfiskare. Av de fiskare som fanns i registret i slutet av 2015 var det 458 fiskare i havsområdet och 322 fiskare i insjövattnen som fick minst 30 procent av sin inkomst från fisket. Genom den nya lagen om fiske (379/2015) som trädde i kraft vid ingången av 2016 ändrades definitionen av yrkesfiskare så att den nya termen blev kommersiell fiskare. De kommersiella fiskarna uppdelas i två grupper på basis av omsättningen av försäljningen av deras fiskfångst. Till grupp I hör de fiskare som har en omsättning på över 10 000 euro. I maj 2016 hade närings-, trafik- och miljöcentralerna registrerat 323 kommersiella fiskare av grupp I och 1 466 kommersiella fiskare av grupp 2. I insjövattnen uppgick antalet kommersiella fiskare i grupp I till 231 och i grupp 2 till 791.

Minskningen av antalet kommersiella fiskare beror på åldrandet, på att det rekryteras så få unga till fiskenäringen och på att verksamhetsförutsättningarna för branschen försvagas. De totala fångsterna inom det kommersiella fisket har trots minskningen av antalet fiskare i havsområdet bevarats på en stabil nivå på drygt 100 miljoner kg. Under de senaste åren har fångstmängderna ökat till cirka 150 miljoner kg på grund av de starka strömmingsbestånden och Finlands stora fiskekvoter för strömming. Vid kusten uppgår de kommersiella fiskarnas fångst genom fiske med ryssja och nät till cirka 12 miljoner kg, och i insjövattnen är nivån på de totala fångsterna inom det kommersiella fisket cirka fem miljoner kg. De ekonomiskt viktigaste fångstarterna är strömming i havet och siklöja i insjöarna.

Fiskkonsumtionen i Finland har ökat med cirka 30 % på 10 år, men samtidigt har andelen in-hemsk fisk minskat. Konsumtionsökningen baserar sig på importerad fisk. Största delen av den inhemska fisk som konsumeras i Finland kommer via fritidsfisket. Det kommersiella fis-kets andel av den konsumerade fisken har sjunkit till cirka 6 procent.

Största delen av de fiskarter som fiskas inom det kommersiella fisket förekommer i mycket rikliga mängder i de finska vattnen, men en del av de bestånd som fiskas har försvagats. På havsområdet är strömmings- och vassbuksbestånden rikliga och nyttjas helt eller nästan helt enligt det maximala hållbara uttag som satts upp som mål. Torskbestånden är svaga. Tillståndet för abborr-, gös-, siklöje-, gädd-, lak- och sikbestånden varierar på olika vattenområden beroende på gynnsamma och ogynnsamma miljöförhållanden samt fisketrycket. Gös- och ab-

borrbestånden varierar enligt de starka årsklasser som fötts under varma år och huruvida de växer gynnsamt. I insjövattnen är siklöjebestånden genomsnittliga, men i många betydande siklöjevatten är bestånden rentav övertäta, och således har siklöjornas medelstorlek krympt där. Vid Finska vikens kust, i Skärgårdshavet och i vissa insjöar har bestånden av vårlekande karpfiskar ökat kraftigt. Karpfiskarna är sällan föremål för kraftig fångst, så därför försöker man på många ställen åtgärda överstora mängder av dem genom intensivt reduktionsfiske.

Att tillståndet för många bestånd av vandringsfisk är svagt beror i huvudsak på skadliga förändringar i livsmiljön, framför allt uppdämning av vattendrag och annat vattenbyggande samt å andra sidan på överfiske i förhållande till det försvagade tillståndet för de vilda bestånden. Med undantag för Tana älv, Neijdenälven, Torne älv och Simo älv är de stora vandringsfiskälvarna i Finland utbyggda för produktion av vattenkraft. Laxbestånden i Torne älv har stärkts märkbart och närmar sig målnivån.

Fiskbestånden vårdas genom att styra fisket, skydda och förbättra livsmiljön, bygga fiskvägar och utplantera fiskar. Europeiska unionens viktigaste redskap för att påverka fisket består av årliga beslut om högsta tillåtna fångster samt av tekniska bestämmelser om fiske. Vid vården av fiskbestånden är de mångåriga planerna viktiga redskap. Inom EU bereds sådana mångåriga planer för vården av Östersjöns bestånd av torsk, strömming, vassbuk och lax som har långsiktig vård som mål.

Sådana bestämmelser som ska tillämpas direkt nationellt och som gäller insamling, förvaltning och utnyttjande av uppgifter inom fiskerisektorn har inte utfärdats i någon större omfattning. På grund av ändringarna i EU-lagstiftningen om detta behöver det utfärdas vissa detaljerade bestämmelser i syfte att fullgöra det nationella genomförandet av skyldigheterna.

2.2 Lagstiftningen i andra länder

2.2.1 Sverige

Liksom Finland tillämpar även Sverige EU:s gemensamma fiskeripolitik och dess kvotssystem. Förutom i Östersjön bedriver Sverige fiske även i Skagerak, Kattegatt, Nordsjön och Nordatlantens östra del. Således är det en mycket större mängd årliga fiskekvoter som fastställs för Sverige än för Finland genom rådets förordningar. Innan Sverige gick med i Europeiska unionen utfärdade det en lag om den gemensamma fiskeripolitiken (Lag (1994:1709 om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken). Den lagen innehåller bestämmelser som motsvarar de som finns i Finlands lag. En betydande skillnad är att Sveriges lag innehåller ett omfattande bemyndigande för staten eller den riksomfattande fiskeförvaltningsmyndigheten att utfärda bestämmelser om den gemensamma fiskeripolitiken i syfte att genomföra EU:s förordningar.

Sveriges pelagiska fiskekvotssystem (sill, vassbuk, makrill, blåvitling, tobisfisk och annan fisk som fiskas industriellt) reformerades år 2007 genom att ta i bruk fartygsspecifika fångstmängder (årsransoner). De fartygsspecifika fångstmängderna fördelades enligt fiskefartygens fångster från 2000–2004 och enligt fångsten från 2005 till de fartyg som hade börjat bedriva fiske 2005. Systemet omfattade alla trålfartyg som var längre än 12 meter samt alla notfartyg som använde en not som var minst 45 meter djup och hade en omkrets på minst 360 meter. Fångstmängderna kunde inte överlåtas vidare.

Sveriges pelagiska fiskefartyg omfattade i det skedet 82 fartyg. Det fanns en överkapacitet bland fartygen, som ledde till ett stort fisketryck, en risk för överfiske och felrapportering samt svag lönsamhet. Målet för reformen var att ändra strukturen i fråga om fiskefartygen samt att förbättra lönsamheten så att fisket skulle bli ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart. Av-

sikten var att sådana företagare vars verksamhet inte var lönsam skulle få en möjlighet att upphöra med näringsverksamheten. Detta skulle ske genom att sälja fiskemängder och utan att få något offentligt skrotningsstöd. Även förädlingsindustrin gavs bättre möjligheter att planera verksamheten t.ex. genom att avtala med fiskeföretagen om tiderna för leveranserna av fisken.

År 2009 utfärdades en lag (Lag (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter) genom vilken havs- och vattenmyndigheten fördelade de tidigare fartygsspecifika fångstmängderna till överlåtbara fiskerättigheter. Beslutet om fördelningen fattades för tio år åt gången och i beslutet fastställdes en fartygsspecifik promilleandel av varje kvot av de pelagiska fiskarterna i Sverige. En yrkesfiskare får samtidigt inneha överlåtbara fiskerättigheter för högst två fartyg. Genom reformen ville man dessutom säkerställa en regional balans och undvika en för stor koncentring av innehavet av fiskerättigheter. Detta gjordes genom att reservera en del av kvoterna endast för de fiskefartyg som bedrev fiske i Östersjön. På det sättet kunde man förbättra lönsamheten för dessa fartyg och undvika att innehavet av fiskerättigheterna koncentrerades till Sveriges västra kust. Det traditionella strömmings- och vassbuksfiske som bedrevs med trålare i Bottniska viken fick fortsätta utan den fartygsspecifika kvoteringen. Överlåtbara fiskerättigheter beviljades dock i detta område till fem fartyg som hade fiskat i området under åren 2000–2004. I syfte att hindra en för stor koncentring av de överlåtbara fiskerättigheterna bestämdes det att en fiskare skulle få inneha högst 10 procent av fiskerättigheterna. Dessutom fastställde man en separat kustkvot för mindre fiskefartyg som var under 12 meter långa.

I Sveriges system kan de överlåtbara fiskerättigheterna endast överlätas permanent. Överlåtelseerna godkänns av Sveriges havs- och vattenmyndighet. Beredningen av överlåtelseerna har i många fall skötts av Sveriges pelagiska producentorganisation (Swedish Pelagic Federation). Det är även möjligt att ingå avtal om byten av kvoter med utländska fiskeföretag, men endast i ton och under det innevarande året, vilket innebär att de inte är permanenta överlåtelse av kvotandelar. Mest gjordes det överlåtelse i det skede när systemet togs i bruk, nämligen år 2010 flera än 450 överlåtelse och år 2013 drygt 240 överlåtelse. Att överlåtelseerna har minskat beror på att antalet företag som innehar fiskerättigheter minskar, dvs. på att det skett en koncentring av fiskerättigheterna. De fiskerättigheter som innehas av ett företag kan överlätas helt eller delvis. Sammanlagt 53 fiskare har överlätit alla sina fiskerättigheter.

Under åren 2009–2013 då det pelagiska kvotsystemet gällande de överlåtbara fiskerättigheterna tillämpades har antalet fiskefartyg minskat med 55 procent från 82 fartyg till 37 fartyg. Även deras sammanlagda maskinstyrka och dräktighet har minskat med ungefär hälften, men har ökat en aning beräknat per fartyg. Storleken på de fiskefartyg som är över 12 meter långa och som fortfarande hör till det pelagiska kvotsystemet har således ökat en aning. Samtidigt har antalet fiskefartyg i hela Sverige minskat från 1471 fartyg till 1299 fartyg, dvs. med 12 procent. År 2011 fanns det inte längre passiva fiskefartyg i det pelagiska kvotsystemet, medan dessa tidigare uppgick till cirka 25 procent av alla fartyg.

Värdet på fångsten av de fiskefartyg som hör till det pelagiska kvotsystemet har stigit med nio procent under åren 2009–2013, medan ökningen i fråga om alla fartyg är sex procent. Värdet på fångsten av de fartyg som inte hör till det pelagiska kvotsystemet hölls på nästan samma nivå som 2009. Att de fartyg som hör till det pelagiska kvotsystemet har en bättre lönsamhet kan även ses i att det värde på fångsten som beräknats per fiskeansträngning har stigit med 37 procent, medan värdet för övriga fartyg endast steg med tre procent. Även variationerna i storleken på Sveriges fiskekvoter under åren 2009–2013 har påverkat värdena på fångsterna.

De kustkvoter som har fastställts för småskaligt fiske i Östersjön har varit öppna för nya fiskefartyg och kvoternas nyttjandenivå har stigit. Detta har t.ex. lett till att den kustkvot som fastställts för strömming i centrala Östersjön har fyllts och att det påförts temporära fiskeförbud på grund av att små trålfartyg har ökat sin fiskeverksamhet.

2.2.2 Estland

Liksom Finland tillämpar även Estland EU:s gemensamma fiskeripolitik och dess kvotsystem. Förutom i Östersjön bedriver Estland fiske även i Nordatlanten. I Estland tog man vid ingången av 2001 i bruk aktörsspecifika överförbara kvoter (ITQ, individual transferable quota) för strömming, vassbuk och torsk i trålfiske. Alla trålfartyg omfattas av detta system oberoende av fartygets längd. För kustfisket reserverades det egna gemensamma kvoter, vars andel av de totala kvoterna av strömming uppgick till 46 procent i Rigabukten och till 11 procent i finska viken och Östersjön. Målet för reformen var att ändra strukturen i fråga om fiskefartygen samt att förbättra lönsamheten. Avsikten var att lönsamheten skulle öka i och med koncentrerings av fiskerättigheterna samt som en följd av att företagen kunde fiska då när kvaliteten och priset på fisken var som bäst och kostnaderna som lägst. Avsikten var även att sådana företagare vars verksamhet inte var lönsam skulle få en möjlighet att mot vederlag upphöra med näringsverksamheten.

I det initiala skedet fördelades 90 procent av fiskemöjligheterna på basis av fångsterna från de tre föregående åren, medan 10 procent såldes på auktion. För att få kvoter krävdes det en ansökan före den 1 december. År 2003 övergick man till att fördela kvoterna enbart på basis av historiken över fiskerättigheterna, som bestod av de fiskemöjligheter som hade getts under de tre föregående åren. Estland har inga sådana begränsningar som hindrar en för stor koncentrerings av fiskerättigheterna. För fiskemöjligheterna tas det ut en avgift, som för strömming och vassbuk var 3,52 euro per ton år 2015.

I Estland kan en ägare av kvoter sälja eller på något annat sätt överlåta historiken av fiskemöjligheter till ett företag som äger ett registrerat fiskefartyg. Överlåtelserna kan omfatta alla de fiskemöjligheter som företaget innehar eller en del av dem. Om företaget under tre på varandra följande år inte har använt alla sina fiskemöjligheter, frisläpps dessa fiskemöjligheter för fördelning till andra aktörer.

I Estland har antalet trålfartyg under åren 2000–2014 minskat med 77 procent och såväl maskinstyrkan som dräktigheten hos dem med cirka 67 procent. Ungefär hälften av minskningarna har genomförts med hjälp av skrotningar. Även lönsamheten har förbättrats avsevärt.

2.2.3 Island

Som ett resultat av den utveckling som började i slutet av 1970-talet tog man på Island i bruk aktörsspecifika överlåtbara ITQ-kvoter. Heltäckande trädde systemet i kraft år 1991. ITQ-kvoterna är permanenta och kan fördelas och överföras utan begränsningar. För de viktigaste bottenlevande arterna fördelades kvoterna under åren 1981–1983 på basis av fiskefartygens fångster. En kvot som beviljats ett företag kan delvis överföras till följande fiskeår, men kvoten går förlorad om det under två på varandra följande år har använts mindre än 50 procent av den.

För att hindra en för stor koncentrerings av fiskerättigheterna kan ett företag eller en företagsgrupp av samma ägarinstanser inneha t.ex. högst 12 procent av kvoten av torsk och högst 20 procent av kvoten av sill. Dessutom kan ett företag eller en företagsgrupp inte inneha mera än 12 procent av det sammanlagda värdet på alla de fiskbestånd som omfattas av ITQ-systemet.

På fartyg med en bruttodräktighet under 15 GT som fiskar med rev tillämpas ett separat kvotsystem för små fartyg. Dessa kvoter får överföras fritt från ett företag till ett annat, men de kan inte överföras till ITQ-systemet för större fiskefartyg.

Vid ingången av 2004 tog man på Island i bruk en avgift som företag måste betala för att få fiskerättigheter. Från och med 2009 har avgiften varit cirka 9,5 procent av nettovärdet på den fångst som har landats.

2.3 Internationella överenskommelser

2.3.1 FN:s havsrättskonvention och avtalet om fiskbestånd

FN:s havsrättskonvention (FördrS 50/1996) färdigställdes 1982. Finland ratificerade havsrättskonventionen 1996 och Europeiska gemenskapen gjorde det 1998. I havsrättskonventionen befastes viktiga principer och bestämmelser om nyttjandet av haven och havsbotten. Artikel 61 förutsätter att kuststaten ska fastställa den tillåtna fångstmängden av de levande tillgångarna i sin ekonomiska zon. Dessutom ska kuststaten, med beaktande av vetenskapliga fakta, genom åtgärder för bevarande och förvaltning säkerställa att de levande tillgångarnas fortbestånd i den ekonomiska zonen inte äventyras genom överexploatering. Kuststaten och behöriga internationella organisationer ska på lämpligt sätt samarbeta för detta ändamål.

Kuststaten ska också bibehålla bestånd av fångade arter på, eller återställa dem till, nivåer som kan ge maximalt hållbart uttag (maximum sustainable yield, MSY) med avseende på miljöfaktorer och ekonomiska faktorer av betydelse, vilka innefattar de kustfiskande samhällenas ekonomiska behov och utvecklingsländernas särskilda behov. Kuststaten ska främja målet om ett optimalt nyttjande av de levande tillgångarna i den ekonomiska zonen.

I artikel 66 behandlas anadroma bestånd, dvs. fiskbestånd som lever i floder eller sjöar och vandrar till havet för att söka föda. Enligt artikelns princip om lekstaten ska stater från vars floder anadroma bestånd härrör ha det främsta intresset av och huvudansvaret för sådana bestånd. Sådana stater ska säkerställa beståndens bevarande genom att införa lämpliga åtgärder för reglering av fisket i alla vattenområden innanför dess ekonomiska zon och i andra staters vattenområden. Ursprungsstaten kan, efter samråd med övriga stater som fiskar dessa bestånd, fastställa den totala tillåtna fångstmängden för bestånd som härrör från dess floder.

Vad beträffar fiske av dessa anadroma bestånd utanför den ekonomiska zonens yttre gränser ska berörda stater upprätthålla samråd i syfte att komma överens om villkor och bestämmelser för sådant fiske med vederbörliga hänsyn till kraven på bevarande och ursprungsstatens behov vad avser dessa bestånd.

FN:s avtal om genomförande av de bestämmelser i FN:s havsrättskonvention av den 10 december 1982 som rör bevarande och förvaltning av gränsöverskridande och långvandrande fiskbestånd (FördrS 81/2003), dvs. FN:s avtal om fiskbestånd, färdigställdes 1995. Finland och Europeiska gemenskaperna har ratificerat avtalet samtidigt 2003.

FN:s avtal om fiskbestånd anger principer för bevarande och förvaltning av gränsöverskridande och långvandrande fiskbestånd och fastställer att sådana åtgärder ska baseras på en försiktighetsansats och bästa tillgängliga vetenskapliga fakta. I avtalet har man utvecklat havsrättskonventionens bestämmelser om staternas samarbete för att bevara fiskbestånd inom de ekonomiska zonerna och på öppna havet. Avtalet innehåller samarbetsramar för detta arbete.

2.4 Bedömning av nuläget

Den gällande lagen om genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik utfärdades 1994 under det att Finland blev medlem i EU och innan reformen av grundlagen som genomfördes 2000. Lagen har ändrats tio gånger. Endast paragraferna om behöriga myndigheter och om befogenheter bevarades i lagen efter att den senast ändrades i samband med ut-

färdandet av lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014). Utöver detta finns det två andra lagar för genomförande av EU:s gemensamma fiskeripolitik. Dessa är lagen om registrering av fiskefartyg och vattenbruksfartyg som används till havs (690/2010) och lagen om det nationella genomförandet av den europeiska förordningen om Europeiska havs- och fiskerifonden (1093/2014).

Således är den gällande lagen otillräcklig för de krav som ställs på Finland i och med genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik. Lagen täcker inte alla branscher inom den gemensamma fiskeripolitiken och innehåller inte de befogenheter att utfärda förordningar som baserar sig på grundlagen. Lagen innehåller inte heller de element som behövs för ett nationellt genomförande av den reformerade gemensamma fiskeripolitiken. I genomförandelagen behöver dessutom föreskrivas om fördelningen per aktör av de fiskekvoter som har fastställts för Finland enligt den gemensamma fiskeripolitiken. I den nya genomförandelagen behöver man också samla de bestämmelser som gäller styrningen av nyttjandet av fiskresurserna, som det föreskrevs om i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målet för reformen är att modernisera lagstiftningen om det nationella genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik så att den motsvarar de förändringar som har skett i unionens och Finlands lagstiftning och i fisket i allmänhet efter lagens utfärdande. Genom reformen strävar man efter att säkerställa ett effektivt nationellt genomförande av EU:s gemensamma fiskeripolitik samt att på ett bättre sätt än tidigare trygga ett hållbart, ekonomiskt och lönsamt nyttjande av fiskresurserna.

De ändringar som krävs för att modernisera lagen är så omfattande att det inte är möjligt att genomföra dem genom delreformer. Bland annat på grund av grundlagen ändras lagen så att det tas in exakta och noggrant avgränsade bestämmelser om bemyndiganden att utfärda förordning.

Det centrala syftet med lagen är att förbättra lönsamheten och verksamhetsförutsättningarna inom det kommersiella fisket. Detta ska särskilt uppnås genom att i lagen ta in ett kapitel om ett system för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter, som ska säkerställa att Finlands fiskekvoter utnyttjas optimalt, förbättra företagens och yrkesutövarnas planerande och genomförande av sin verksamhet inom det kommersiella fisket så att de gör detta så optimalt som möjligt samt överföra huvudansvaret för användningen av fiskekvoterna från staten till företagen och yrkesutövarna inom fiskebranschen.

Syftet med lagen är även att säkerställa uppfyllandet av EU:s skyldigheter som gäller uppgiftsinsamlingen inom fiskenäringen.

3.2 De viktigaste förslagen

Den gällande lagen om genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik föreslås bli upphävd och ersatt med en ny lag om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. Kapitel 1 i den nya lagen ska innehålla bestämmelser om lagens tillämpningsområde, behörig myndighet och definitioner. Lagen gäller genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik inom Finlands territorium samt det kommersiella fisket på Finlands territorialvatten, inom Finlands ekonomiska zon samt i de havsområden i

Östersjön i vilka Finlands fiskefartyg har rätt att fiska med stöd av EU-förordningen 1380/2013.

Kapitel 2 ska innehålla bestämmelser om styrningen av användningen av fiskresurserna. Med undantag av vissa ändringar tas största delen av bestämmelserna från lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (kapitel 6 om regleringen av fisket). Alla de bestämmelser om användningen av fiskresurserna som hänför sig till den gemensamma fiskeripolitiken finns därmed i samma lag.

Kapitel 3 i lagen innehåller nya bestämmelser om överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter. Kapitlet innehåller bestämmelser om grunderna för de överlåtbara nyttjanderätterna och de aktörsspecifika fiskekvoterna, om fördelningen av de överlåtbara nyttjanderätterna samt om förfarandena i fråga om de aktörsspecifika fiskekvoterna. Kapitlet innehåller också bestämmelser om särskilda fiskekvoter för småskaligt fiske av strömming, vassbuk och lax, särskilda bestämmelser om laxfisket samt bestämmelser om icke-överlåtbara nyttjanderätter som fördelas till fiskare som börjar bedriva kommersiellt fiske. Dessutom innehåller kapitlet bestämmelser om skyldigheter för innehavare av överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter, om påföljderna vid underlåtande att iakttä skyldigheterna samt om bruksavgiften för aktörsspecifika fiskekvoter. I lagen ingår även behövliga bestämmelser om informationssystemet.

Kapitel 4 i lagen innehåller bestämmelser om det nationella genomförandet av den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter. I dem föreskrivs det om att jord- och skogsbruksministeriet utses som den behöriga myndighet som ska erkänna producentorganisationerna enligt marknadsordningen samt deras produktions- och saluföringsplaner och branschorganisationer, samt vid behov återkalla erkännandet av dessa och utvidga deras regler så att de även gäller andra än deras medlemmar. Kapitlet innehåller även ett bemyndigande att genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet fastställa en förteckning enligt marknadsordningen över handelsbeteckningar på tillåtna fiskeri- och vattenbruksprodukter inom Finlands territorium.

Kapitel 5 i lagen innehåller bestämmelser om registreringen av de fiskefartyg som bedriver fiske i insjövattnen. Genom registreringen säkerställer man att fiskerimyndigheten har aktuell information om mängden fiskefartyg som bedriver fiske i insjövattnen och deras fångsteffektivitet, så att Finland, som grund för de stöd som beviljas för insjöfisket, kan framföra de viktigaste siffrorna om detta för Europeiska kommissionen. Registret tjänar även beviljandet av skattelättnader och tillsynen i fråga om punktskatten på flytande bränslen. Det nuvarande register för fiskefartyg i insjövattnen som förs av närings-, trafik- och miljöcentralerna på basis av 2 § i jord- och skogsbruksministeriets beslut om register för fiskerinäringen är ett frivilligt register och tillgodoser därför inte de ovan nämnda nödvändiga behoven.

Kapitel 6 i lagen innehåller bestämmelser om uppgiftsinsamling, ändringssökande och lagens ikraftträdande samt en övergångsbestämmelse.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

De kostnader som den föreslagna lagen föranleder förvaltningen hänför sig särskilt till systemet för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter. Detta medför kostnader för staten bl.a. på grund av upprättandet av ett informationssystem för de överlåtbara nyttjanderätterna och de aktörsspecifika fiskekvoterna, och sammanlagt ett tilläggsresursbehov av en arbetsinsats på två årsverken för att utveckla användningen av de aktörsspecifika fiskekvoterna

samt effektivisera tillsynen över fisket och försäljningen. Även inrättandet av registret för insjöfartygen medför kostnader för förvaltningen. Av de ovan nämnda uppgifterna förorsakade kostnaderna finansieras av den Europeiska havs- och fiskerifonden. De ändringar som gäller insamlingen av uppgifter inom fiskerinäringen är kostnadsneutrala med tanke på den statliga ekonomin. Till övriga delar bedöms de kostnader som föranleds statsförvaltningen bli ringa.

För det kommersiella fisket får den föreslagna lagen ekonomiska konsekvenser särskilt i och med målet om förbättrandet av lönsamheten och i form av bruksavgifterna för de aktörsspecifika fiskekvoterna samt de överträdelseavgifter som tas ut vid underlåtande att iaktta skyldigheterna i fråga om de aktörsspecifika fiskekvoterna.

Med hjälp av systemet för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter strävar man efter att förbättra företagens och yrkesutövarnas planerande och genomförande av sin verksamhet inom det kommersiella fisket så att de gör detta så kostnadseffektivt som möjligt och optimalt med tanke på fiskemarknaden, vilket leder till att även lönsamheten inom branschen samt förmågan att utveckla verksamheten förbättras. Att kvoterna fördelas till aktörerna kan även motivera representanterna för fiskerinäringen att bilda en producentorganisation för strömming. I och med producentorganisationens verksamhet skulle dess medlemmars fiskeverksamhet kunna bli lönsammare och hållbarare ekonomiskt. Bättre lönsamhet inom fiskerinäringen kan förväntas leda till en konsolidering och en strukturell omformning av branschen. Man kan även anta att innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter skulle investera i nya fiskefartyg som skulle ersätta de nuvarande. Som en följd av detta skulle fiskefartygsbeståndet moderniseras och antalet fiskefartyg sannolikt minska.

Vid fördelningen av nyttjanderätterna för Finlands fiskekvoter är det de nyttjanderätter som hör till staten och som ska fördelas på basis av Finlands fiskekvoter som överförs till privata företag eller yrkesutövare. Användningen av de aktörsspecifika fiskekvoter som fördelas på basis av den överlåtbara nyttjanderätten ska tillåtas mot vederlag, eftersom det är fråga om att till privata aktörer ge sådana betydande fiskemöjligheter som kan utnyttjas ekonomiskt och eftersom tillsynen över de aktörsspecifika fiskekvoterna medför kostnader och tilläggsresursbehov för staten. Eftersom syftet med ibrukttagandet av systemet är att förbättra lönsamheten inom det kommersiella fisket, hålls bruksavgifterna på en rimlig nivå i förhållande till marknadspriset på fisk. Det uppskattas att bruksavgiften ger staten årliga intäkter på 200 000–300 000 euro. Som helhet bedöms bruksavgifterna få en ringa betydelse för företagens och yrkesutövarnas ekonomiska verksamhet jämfört med systemets positiva konsekvenser för verksamhetsförutsättningarna och lönsamheten inom branschen.

Ett av syftena med ibrukttagandet av de överlåtbara nyttjanderätterna och aktörsspecifika fiskekvoterna är att överföra ansvaret för användningen av fiskemöjligheterna till de företag och yrkesutövare som bedriver fiske. Ifall många företag använder sina aktörsspecifika fiskekvoter fullt ut och enskilda aktörsspecifika fiskekvoter överskrider, kan det leda till att den nationella fiskekvoten överskrider, vilket betyder att Finlands fiskemöjligheter minskas. På grund av detta bör man förhindra att de aktörsspecifika fiskekvoterna överskrider och vid eventuella överskridningar rikta påföljderna till det företag eller den yrkesutövare som överskridit sin egen aktörsspecifika fiskekvot. Detta görs genom att påföra en påföljdsavgift för allvarlig överträdelse och dra av den överskridna andelen från det följande årets eller de följande årens aktörsspecifika fiskekvoter.

Som helhet bedöms den nya lagen vara kostnadsneutral med tanke på den statliga ekonomin, eftersom kostnaderna för upprättandet av informationssystemet och för behovet av tilläggsresurser inom personalen skulle täckas på lång sikt av de bruksavgifter som tas ut av privata aktörer.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Den föreslagna lagen förtydligar fördelningen myndigheterna emellan vad gäller de uppgifter som hänför sig till det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. I lagen föreskrivs det om de uppgifter som hör till varje aktör samt om behörigheten.

För jord- och skogsbruksministeriets del klargör lagen dess ställning som ansvarig behörig myndighet inom Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik i allmänhet samt särskilt som ansvarig myndighet vid tillsynsåtgärder och insamling av uppgifter om fiskerinäringen inom EU:s gemensamma fiskeripolitik samt vid beredningen och genomförandet av det fiskeriprogram som finansieras av EU. Enligt lagen ska jord- och skogsbruksministeriet även sköta uppgifter som gäller regleringen och marknadsordningen inom fisket, men som helhet får lagen ringa konsekvenser för ministeriets uppgifter.

Den föreslagna nya lagen ändrar i viss mån närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter inom fiskeriförvaltningen, särskilt vid den närings-, trafik- och miljöcentral i Egentliga Finland som bär det huvudsakliga ansvaret för fiskeriuppgifterna gällande havsområdet. Lagen ökar arbetsbördan främst under tiden för det effektiverade planerandet och ibrukttagandet av systemet för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter samt dess informationssystem. Dessa uppgifter bedöms minska efter fasen för ibrukttagandet. Mer permanenta konsekvenser för uppgifterna vid närings-, trafik- och miljöcentralerna orsakas av att ibrukttagandet av de aktörsspecifika fiskekvoterna ökar utmaningarna inom tillsynen över fisket, eftersom en innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot t.ex. genom att inte meddela fångster kan få en direkt nytta genom möjligheten att fiska mera fisk. På basis av detta bedömer man att det behövs en arbetsinsats på sammanlagt två årsverken som tilläggsresurs för utvecklandet av tillsynen över användningen av de aktörsspecifika fiskekvoterna samt för effektiviserandet av tillsynen över fisket och försäljningen.

Det föreskrivs att Naturresursinstitutet har ansvaret för de uppgifter med insamlingen av uppgifter om fiskerinäringen som det föreskrivs om genom förordning av Europeiska unionen.

I den föreslagna lagen har man strävat efter att processerna för myndighetens verksamhet ska vara så enkla och kostnadseffektiva som möjligt. Exempelvis det informationssystem för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter samt den elektroniska tjänst som upprättas i anknytning till det ska minska myndigheternas arbetsbörda och göra det lättare för företagen och yrkesutövarna att själva administrera de aktörsspecifika fiskekvoterna.

Ändring till myndigheternas beslut som hänför sig till genomförandelagen skulle sökas genom besvär hos Åbo förvaltningsdomstol. Arbetsmängden som föranleds åt Åbo förvaltningsdomstol av ändringssökningen ska följas upp och man ska skrida till nödvändiga åtgärder så att förvaltningsdomstolen har tillräckliga resurser för en möjligen ökande arbetsmängd. Preliminärt har man bedömt att mängden ärenden som av genomförandelagen förorsakas åt Åbo förvaltningsdomstol skulle bli liten.

4.3 Miljöeffekter

Den föreslagna lagen skapar ramarna för lagstiftningen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik i Finland. Samtidigt säkerställer man att Finlands lagstiftning främjar det mål för Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik som gäller att uppnå miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet på lång sikt samt den försiktighetsprincip och den ekosystemstrategi som tillämpas av EU. Dessa ska uppnås främst genom

det regleringssystem inom fisket samt det system för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter som det föreskrivs om i lagen. Med hjälp av dem ska nyttjandet av fiskbestånden uppnå nivån för maximalt hållbart uttag (maximum sustainable yield, MSY). Om möjligt, är målet en fiskeridödlighet som överensstämmer med det maximala hållbara uttaget senast 2015, och i fråga om alla fiskbestånd senast 2020. När det gäller Östersjön har den målsatta tidtabellen följts bra, och de fiskbestånd som nyttjas aktivt av fiskefartygen inom Finlands kommersiella fiske har antingen uppnått maximalt hållbart uttag eller är nära att göra det.

Syftet med den föreslagna lagens system för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter är att förbättra den kommersiella lönsamheten. Samtidigt uppmuntrar systemet företagen och yrkesutövarna inom branschen att se till att de fiskbestånd som fiskas är starka på lång sikt, eftersom fiskbeståndets beskaffenhet inverkar direkt på de aktörsspecifika fiskekvoter som fördelas enligt de överlåtbara nyttjanderätterna och på de framtida verksamhetsförutsättningarna för innehavarna av dessa.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Den viktigaste samhälleliga effekten av den föreslagna lagen är att man särskilt genom regleringen av fisket säkerställer en viktig förnybar naturresurs, dvs. ett hållbart nyttjande av fiskbestånden, så att den företagsverksamhet och övriga användningsformer som är beroende av fiskbestånden, t.ex. fritidsfisket, kan gynna samhället även i framtiden.

Med tanke på näringsverksamheten inom fiskerinäringen är lagens viktigaste reform det system för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter som ska trygga verksamhetsförutsättningarna för det kommersiella fisket och förbättra dess lönsamhet. För samhällets del betyder detta att arbetsplatserna inom det nuvarande kommersiella fisket och inom den förädlingsindustri och handel som baserar sig på dess fiskråvaror säkerställs även i framtiden. Lagen har betydande samhälleliga konsekvenser även för den inhemska livsmedelsproduktionen, och tryggar delvis även försörjningsberedskapen.

Särskilt viktigt utöver de direkta konsekvenser som nämns ovan är också det att det föreslagna systemet för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter möjliggör ett heltäckande utvecklande av hela värdekedjan, eftersom de kommersiella fiskarna i egenskap av innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter kan ingå avtal med köpare om de fiskekvoter som de innehar, utan rädsla för att någon annan aktör kan utnyttja dem i deras ställe. Samtidigt förbättras även möjligheterna att mer än förut nyttja Finlands omfattande fiskresurser för sådana nya ändamål som ger ett högt mervärde inom verksamhetsmiljön inom den blå bioekonomin. Genom att utveckla samarbetet i fråga om värdekedjan och genom de fiskprodukter som är värdefulla kan man öppna nya marknader i utlandet och ersätta den fisk som importeras till Finlands marknad, vilket även minskar det underskott i handelsbalansen som beror på Finlands utlandshandel av fiskeriprodukter.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningskedan och beredningsmaterial

Lagen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet. Genom att höra intressentgrupper och aktörer strävade man efter en öppen lagberedning. Som en del av beredningen ordnade man i november 2014 och mars 2015 ett diskussionstillfälle för kommersiella fiskare där man hörde Sverige och Estland om deras erfarenheter av sina aktörsspecifika fiskekvotssystem och diskuterade hur det aktörsspecifika fiskekvotssystemet kunde tillämpas på fisket i Finland. Dessutom ordnade jord- och skogsbruksministeriet i april-maj 2015 en

elektronisk enkät om det aktörsspecifika fiskekvotssystemet och presenterade enkäten vid olika tillfällen.

Statsrådets principbeslut av den 16 oktober 2014 om den nationella lax- och havsöringsstrategin för Östersjöområdet 2020 innehåller riktlinjer för Finlands ibruktagande av icke-överlåtbara laxkvoter per fiskare, märkning av laxfångst samt tillsynen i fråga om dem. I principbeslutet konstateras också att de laxkvoter som EU fastställt för Finland fördelas till yrkesfiskare med grund i objektiva kriterier. Det aktörsspecifika fiskekvotssystemet har i fråga om laxfisket behandlats i den grupp som följer upp lax- och havsöringsstrategin samt fiskvägsstrategin.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Jord- och skogsbruksministeriet begärde utlåtande om utkastet till proposition av justitieministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, arbets- och näringsministeriet, inrikesministeriet, kommunikationsministeriet, Ålands landskapsregering, högsta förvaltningsdomstolen, samedtinget, Livsmedelssäkerhetsverket, Konkurrens- och konsumentverket, Skatteförvaltningen, Lantmäteriverket, Landsbygdsverket, Forststyrelsen, Jämställdhetsombudsmannens byrå, närings-, trafik- och miljöcentralerna (Egentliga Finland, Norra Savolax och Lappland), regionförvaltningsverken, Trafiksäkerhetsverket Trafi, Finsk-svenska gränsälvskommissionen, landskapsförbunden vid kusten, Naturresursinstitutet, Finlands Miljöcentral, Helsingfors, Östra Finlands, Lapplands, Jyväskylä, Åbo och Uleåborgs universitet, Åbo Akademi, Centralförbundet för Fiskerihushållning rf, Finlands Yrkesfiskarförbund rf, Finlands Fiskhandlarförbund rf, Finlands Fiskodlarförbund rf, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf och dess fritidsfiskardistrikt, Finska kustens fiskeövervakare rf, Suomen sisävesiammattikalastajat ry, Finlands Fiskeguide gille rf, Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf, Elintarviketeollisuusliitto ry, Finsk Energiindustri rf, Finlands Dagligvaruhandel rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Svenska Lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Finlands naturskyddsförbund rf, Natur och Miljö rf, WWF, Torne-Muonio-älvars förening, Kaakamoniemen lohijatoyhtymä, Kukkolankosken Siikakalastusyhtymä, Matkakosken siikakalastusyhtymä, Enontekis, Kymmene älvs, Muonio älvs och Bottenvikens fiskeområde, polisinspektionen i Lappland samt Simo älvs och Torneå älvs fiskeområde. Även övriga än de som nämndes i begäran om utlåtande gavs möjlighet att ge ett utlåtande. Det lämnades in 54 utlåtanden.

Allmänt

Rent allmänt förhöll sig remissinstanserna positivt till förslaget om en totalreform av genomförandelagen. Det nya inslag i lagen som särskilt fick understöd var förslaget om fördelningen av fiskekvoterna av strömming, vassbuk och lax till kommersiella fiskare. Man anser att ändringarna är ytterst viktiga ur ett fiskeripolitiskt perspektiv och att de behövs för utvecklingen av fiskerinäringen. Förändringen ökar de kommersiella fiskarnas möjligheter att planera sin verksamhet, förbättra lönsamheten samt minska statens behov att reglera fisket. Några enskilda företagare motsatte sig ibruktagandet av systemet.

Detaljer

Flera remissinstanser förde fram behovet av en tydlig process för fördelningen av överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter. När det gäller detta har utkastet till proposition förtydligats under den fortsatta beredningen så att det blir klart att de överlåtbara nyttjanderätterna och de aktörsspecifika fiskekvoterna kan fördelas till sådana kommersiella fiskare som äger ett fiskefartyg som är registrerat för kommersiellt fiske i havsområdet. Dessutom har man preciserat hur jord- och skogsbruksministeriet ska fördela Finlands fiskekvoter av strömming,

vassbuk och lax till överlåtbara nyttjanderätter och hur närings-, trafik- och miljöcentralen ska fördela Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax till aktörsspecifika fiskekvoter samt hur bruksavgifterna för dem ska påföras. Även arrangemangen som hänför sig till landskapet Åland togs in i lagen så att de andelar av Finlands fiskekvoter som ska tilldelas landskapet Åland beaktas i lagen till behövliga delar i enlighet med självstyrelselagen. Fiskarna i Fastlandsfinland och på Åland ska behandlas jämlikt så att de andelar som fördelas till landskapet Åland beräknas enligt samma grunder som används när överlåtbara nyttjanderätter fördelas till de kommersiella fiskare som bedriver fiske i Fastlandsfinland. Landskapet Åland ska årligen få en bestämd andel av Finlands fiskekvoter. En överlåtbar nyttjanderätt får inte överföras från Fastlandsfinland till en fiskare eller ett företag som har hemvist i landskapet Åland, eftersom landskapet Åland inte deltar i de kvotsystem för Fastlandsfinland som genomförs genom genomförandelagen.

Flera remissinstanser uppmärksammade också de riktlinjer för lax- och havsöringsstrategin som gäller att minska blandbeståndsfisket av lax samt omnämmandet av begränsningen av laxkvoternas överföring. När det gäller detta har utkastet till proposition kompletterats under den fortsatta beredningen med bestämmelser som förhindrar överföring av överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter från Bottenviken till det havsområde som ligger längre söderut. På det sättet kan man hindra en ökning av det blandbeståndsfiske som eventuellt riktar sig till de svaga, vilda laxbestånden samt delvis beakta riktlinjen om att begränsa överföringen av aktörsspecifika fiskekvoter.

I utlåtandena konstaterades också att samtliga terminalområden för laxfiske bör beaktas som en reducerande faktor vid beräkningen av fångsthistoriken och att den gräns som gäller andelarna av överlåtbara nyttjanderätter bör ändras. Under den fortsatta beredningen beaktade man samtliga terminalområden för laxfiske i beräkningsgrunderna för fångsthistoriken och höjde gränsen för andelen av överlåtbara nyttjanderätter till 200 promille.

Under den fortsatta beredningen slopades även innehavarens individuella möjlighet att överföra en aktörsspecifik fiskekvot till följande fiskeår. Även i fortsättningen ska jord- och skogsbruksministeriet överlämna dessa begäranden om överföring till Europeiska kommissionen så att de överföringar som verkställs under följande fiskeår gagnar alla innehavare. Således undviker man oklara situationer där innehavaren har begärt om en överföring av sin aktörsspecifika fiskekvot och Finlands fiskekvot i fråga ändå utnyttjas fullt ut.

I utkastet till proposition togs under den fortsatta beredningen även med en möjlighet att beakta flexibilitetsmekanismerna i anknytning till kvotsystemet, dvs. möjligheten att överskrida Finlands fiskekvoter eller att för tio procent överföra dem från ett fiskeår till ett annat samt möjligheten att i fiskekvoten av målarten anteckna högst nio procent av annan fångst än fångst av målarten.

Även de föreslagna bemyndigandena för statsrådet har avgränsats noggrannare i både paragrafen om särskilda fiskekvoter och paragrafen om fastställandet av storleken på bruksavgiften.

I utkastet till proposition har man även gjort flera tekniska ändringar och tagit in bestämmelser som behövs för att samla in uppgifter inom fiskerisektorn i enlighet med EU:s skyldigheter. Dessutom har paragrafen om ändringssökande kompletterats med bestämmelser om att Åbo förvaltningsdomstol är behörig förvaltningsdomstol, om högsta förvaltningsdomstolens besvärstillstånd, om myndigheternas besvärsmått i fråga om beslut av Åbo förvaltningsdomstol samt med ett omnämmande av de beslut som ska iakttas trots att ändring har sökts.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. Paragrafens 1 mom. innehåller en bestämmelse om att lagen är en allmän genomförandelag om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. Således ska i första hand tillämpas de särskilda bestämmelser som finns i annan nationell lagstiftning och som gäller genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken.

I 2 mom. föreskrivs det att lagens tillämpningsområde omfattar Finlands territorium och ekonomiska zon samt sådana havsområden i vilka de fartyg som är registrerade i Finland har rätt att bedriva kommersiellt fiske med stöd av EU:s lagstiftning om den gemensamma fiskeripolitiken. Med detta avses särskilt de ekonomiska zoner och territorialvatten i andra medlemsstater kring Östersjön som avses i artikel 5(2) bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning 1380/2013.

2 §. Behörig myndighet. I paragrafen föreskrivs det att genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken samt styrningen och samordnandet av tillsynsåtgärderna i anknytning till den hör till jord- och skogsbruksministeriet och att ministeriet är en sådan behörig myndighet i Finland som avses i bestämmelserna om EU:s gemensamma fiskeripolitik, om det inte föreskrivs något annat någon annanstans i lag.

I paragrafens 2 mom. preciseras det att jord- och skogsbruksministeriet är ansvarig myndighet vid beredningen av det fondprogram som finansieras med EU-medel samt vid planeringen av genomförandet. Under finansieringsperioden 2014–2020 gäller fondprogrammet det genomförandeprogram som finansieras med medel ur Europeiska havs- och fiskerifonden. Ministeriet ska även ansvara för att godkänna förslaget om en till sin betydelse ringa ändring av fondprogrammet eller för att överlämna förslaget till Europeiska kommissionen för godkännande.

Enligt 3 mom. ska jord- och skogsbruksministeriet styra och samordna insamlingen av uppgifter om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik samt insamlingen, behandlingen, kontrollen och rapporteringen av uppgifterna om tillsynen. Bestämmelser om insamlingen av uppgifter finns i rådets förordning (EG) nr 199/2008 om upprättande av en gemenskapsram för insamling, förvaltning och utnyttjande av uppgifter inom fiskerisektorn och till stöd för vetenskapliga utlåtanden rörande den gemensamma fiskeripolitiken. De huvudsakliga bestämmelserna om tillsynen finns i rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs. Den myndighet som ska genomföra insamlingen av uppgifterna är Naturensinstitutet, och för tillsynsuppgifternas del särskilt närings-, trafik- och miljöcentralen.

3 §. Definitioner. I paragrafen definieras de centrala begreppen med tanke på tillämpningen av genomförandelagen. Den gällande genomförandelagen innehåller ingen separat bestämmelse med definitioner. I den nya lagen behövs den på grund av vissa centrala termer. I paragrafen definieras sådana begrepp som ligger som grund för lagens bestämmelser och som är viktiga för tolkningen och tillämpningen av lagen.

RP 103/2016 rd

1) Med *Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken* avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG.

2) Med *Europaparlamentets och rådets marknadsförordning* avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1379/2013 om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1184/2006 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 104/2000.

3) Med *kommissionens producentförordning* avses kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1419/2013 om erkännande av producentorganisationer och branschorganisationer, utvidgning av producentorganisationers och branschorganisationers regler och offentliggörande av utlösningspriser enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1379/2013 om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter.

4) Med *kommissionens produktionsförordning* avses kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1418/2013 om produktions- och saluföringsplaner enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1379/2013 om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter.

5) Med *rådets kontrollförordning* avses rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, om ändring av förordningarna (EG) nr 847/96, (EG) nr 2371/2002, (EG) nr 811/2004, (EG) nr 768/2005, (EG) nr 2115/2005, (EG) nr 2166/2005, (EG) nr 388/2006, (EG) nr 509/2007, (EG) nr 676/2007, (EG) nr 1098/2007, (EG) nr 1300/2008, (EG) nr 1342/2008 och upphävande av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1627/94 och (EG) nr 1966/2006.

6) Med *kommissionens kontrollförordning* avses kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 404/2011 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs.

7) Med *rådets IUU-förordning* avses rådets förordning (EG) nr 1005/2008 om upprättande av ett gemenskapssystem för att förebygga, motverka och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och om ändring av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1936/2001 och (EG) nr 601/2004 samt om upphävande av förordningarna (EG) nr 1093/94 och (EG) nr 1447/1999.

8) Med *fondprogrammet* avses ett sådant programdokument som finansieras helt eller delvis med Europeiska unionens medel och där de åtgärder som finansieras enligt dokumentet i huvudsak hör till området för Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. De bestämmelser om fondprogrammet som gäller finansieringsperioden i fråga finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2328/2003, (EG) nr 861/2006, (EG) nr 1198/2006 och (EG) nr 791/2007 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1255/2011.

9) Med *Finlands fiskekvot* avses Finlands andel av den största tillåtna fångst för varje fiskbestånd i Östersjön som årligen fastställs genom årliga kvotförordningar och bestäms på basis av den relativa stabiliteten.

10) Med *överlåtbar nyttjanderätt* avses en sådan rätt att fiska en bestämd andel av Finlands fiskekvot för ett visst fiskbestånd som beviljas för viss tid till en kommersiell fiskare och som kan överlätas under de förutsättningar som närmare anges. För Finland fastställs årliga fiskekvoter för strömming, vassbuk, torsk och lax genom EU:s årliga kvotförordningar om Östersjön.

11) Med *aktörsspecifik fiskekvot* avses den årliga fiskekvot som närings-, trafik- och miljöcentralen fastställer för den kommersiella fiskaren och vars storlek grundar sig på en andel enligt den överlåtbara nyttjanderätten.

12) Med *kvotförordningen om Östersjön* avses rådets förordning genom vilken det årligen fastställs de största tillåtna fångsterna för varje fiskbestånd i Östersjön. De största tillåtna fångsterna för 2016 finns i rådets förordning (EU) nr 2015/2072 om fastställande för 2016 av fiskemöjligheter för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön och om ändring av förordningarna (EU) nr 1221/2014 och (EU) 2015/104.

2 kap. Styrningen av nyttjandet av fiskresurserna

4 §. *Fyllande av Finlands fiskekvot eller uppnående av största tillåtna fiskeansträngningsnivå.* I paragrafen föreskrivs om ett förbud att fiska ett visst fiskbestånd eller en viss grupp av fiskbestånd, om de fångster som härstammar från fiskbeståndet eller fiskbeständsgruppen i fråga sannolikt fyller eller överskrider den kvot som fastställts för Finland för fiskbeståndet i fråga, eller, om fiskbeståndets fiskeansträngningsnivå sannolikt har uppnåtts eller överskridits. Om det datum då förbudet träder i kraft föreskrivs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Europeiska unionens råd fastställer årligen unionens fiskemöjligheter i enlighet med artikel 43.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Med fastställande av fiskemöjligheter avses i praktiken att det för unionen fastställs största tillåtna fångster och att nyttjanderätten för dem fördelas till medlemsstaterna i form av fiskekvoter. För Finland har det fastställts en kvotandel för alla kvoterade fiskarter som fiskas i Östersjön, med undantag av rödspätta. I Östersjön har Finland följande fångstkvoter: en strömmingskvot i Bottniska viken, en strömmingskvot i Finska viken och centrala Östersjön, en kvot för det västliga strömmingsbeståndet, en vassbukskvot, en kvot för det östliga torskbeståndet, en kvot för det västliga torskbeståndet samt en laxkvot i centrala Östersjön och Bottniska viken och en laxkvot i Finska viken. Dessutom innehar Finland en liten sillkvot i Nordatlanten. Utöver fiskekvoterna kan fisket i den gemensamma fiskeripolitiken regleras genom att begränsa fiskeansträngningen, som t.ex. antalet fiskedagar.

Enligt artikel 35.1 i rådets kontrollförordning ska varje medlemsstat fastställa det datum från och med vilket fångster ur ett kvoterat bestånd eller en kvoterad grupp av bestånd som tas av fiskefartyg som för dess flagg ska bedömas ha uttömt denna kvot eller fiskeansträngningen ska bedömas ha nåtts.

Från och med den fastställda dagen ska medlemsstaten förbjuda sina fiskefartyg att fiska samt fastställa ett datum fram till vilket det är tillåtet att lasta om, transportera och landa fångster eller lämna in de slutliga fångstdeklarationerna. Beslutet ska offentliggöras och omedelbart meddelas kommissionen. Finlands kvoter av strömming, vassbuk och lax har några gånger under de senaste åren fyllts i mitten av fiskeperioden.

Enligt paragrafen ska jord- och skogsbruksministeriet följa upp hur fångstmängden och fiskeansträngningskapaciteten utvecklas utifrån uppgifterna i fångstregistret samt antal, fiskekapacitet och position i fråga om de fiskefartyg som fiskar detta fiskbestånd. Dessa uppgifter ger

den bästa grunden för de beslut som gäller att förbjuda fiske. Eftersom rapporteringen av fångsterna alltid görs i efterhand, måste det i regel föreskrivas om datumet för förbudet av fisket genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet redan innan fångstregistret visar att en kvot har fyllts helt. I förordningen kan det föreskrivas att förbudet ska gälla antingen hela det kvotområde som fastställts för ifrågavarande fiskbestånd eller endast den del av det kvotområde där man kan erhålla en betydande fångstmängd av det fiskbeståndet. Detta kan t.ex. gälla en situation där en viss kvot av ett fiskbestånd som fås som bifångst har fyllts och man är tvungen att tillåta fortsatt fiske av den egentliga målarten i sådana områden där mängderna av bifångsten av fiskbeståndet endast är små. På det sättet hindrar fyllandet av kvoten av det mindre fiskbeståndet inte fiske av målarten.

För fiske av ett fiskbestånd som fås som bifångst och för en överskriden kvot för den påförs inga påföljder för Finland, eftersom en medlemsstat enligt artikel 15.9 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken får tillåta att sådana fiskbestånd som omfattas av landningsskyldigheten landas för en ytterligare mängd på högst tio procent av den kvot som beviljats till medlemsstaten. Den överskridna andelen dras av från kvoten för följande år. Om landningarna överskrider denna mängd avdras dessa genom koefficienter i enlighet med artikel 105 i rådets kontrollförordning. Detsamma gäller när största tillåtna fiskeansträngningsnivån överskrids. Således överväger jord- och skogsbruksministeriet när förbudet ska träda i kraft med beaktande av nivån på fyllandet av kvoten och vid behov nivån på överskridningen samt förbudets verkningar på nyttjandet av övriga fiskbestånd. Tidpunkten för förbudets ikraftträdande kan dessutom bestämmas enligt artikel 15.8 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken, som gäller att fångster av sådana fiskbestånd som omfattas av landningsskyldigheten får dras av från kvoten för målarten för högst nio procent av fiskekvoten för målarten, om någon annan fiskekvot i medlemsstaten än fiskekvoten för målarten har fyllts eller om medlemsstaten inte har en kvot för fiskbeståndet i fråga. Det fiskbestånd som inte hör till målarten ska ligga inom säkra biologiska gränser, dvs. dess fiskedödlighet får inte överskrida Flim och storleken på dess lekande bestånd inte överskrida Blim. Detta gäller t.ex. i en situation där Finlands vassbukskvot har överskridits och det i trålfiske av strömming fås vassbuk som bifångst. I dessa fall kan Finland för högst nio procent dra av de fångster som överskrider vassbukskvoten t.ex. från fiskekvoten av strömming i Bottniska viken, förutsatt att vassbuckbeståndet ligger inom säkra biologiska gränser enligt Internationella havsforskningsrådets uppgifter. Detsamma gäller fångsterna av rödspätta vid torskfiske, om torskbeståndet uppfyller ovan nämnda villkor.

I förordningen ska på grund av bestämmelsen i rådets kontrollförordning dessutom föreskrivas om den tid under vilken det fortfarande är tillåtet att hantera fångsterna efter att de fiskats. Bestämmelsen förbättrar förutsättningarna för tillsynen över att fiskeförbudet följs.

Genom en hänvisning till artikel 3.1 c) i rådets IUU-förordning preciseras det att sådant fiske som bedrivs efter det i förordningen angivna datumet för fiskeförbudet avser IUU-fiske, som innebär en allvarlig överträdelse enligt artikel 42 i rådets IUU-förordning och 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014).

5 §. Fiskereglering genom nationella fiskekvoter. Den gemensamma fiskeripolitiken hör till Europeiska unionens exklusiva behörighet vad gäller bevarandet av marina biologiska resurser, vilket betyder att medlemsstaterna behöver unionens bemyndigande för att lagstifta och anta rättsligt bindande akter. Enligt artikel 19 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken får medlemsstaterna anta åtgärder för bevarande av fiskbestånden i unionens vatten under förutsättning att åtgärderna gäller fiskefartyg som för deras flagg eller personer som är etablerade på deras territorium. Åtgärderna ska vara förenliga med de mål för den gemensamma fiskeripolitiken som anges i artikel 2 i förordningen och minst lika strikta som åtgärderna enligt unionslagstiftningen.

Genom en sådan förordning av statsrådet som gäller i högst fem år får det enligt paragrafen utfärdas bestämmelser om nationella fiskekvoter som är territoriella, specificerade enligt fartygsgrupp och bundna till en viss tidsperiod för sådana i unionen kvoterade fiskbestånd som fiskefartyg som seglar under finsk flagg har rätt att fiska. Kravet är att det ska föreskrivas genom förordning när man behöver trygga tillräckliga kvoter och se till att de kan användas fullt ut, reglera det regionala fisketrycket eller ordna så att de kommersiella fiskarna har jämlika möjligheter till fiske. I förordningen fastställs den största möjliga fångstmängden antingen uttryckt i vikt, antal eller andel av den fiskekvot av ett fiskbestånd som Europeiska unionen har fastställt för Finland, som får fiskas i ett bestämt havsområde eller som en viss fartygsgrupp får fiska i ett bestämt havsområde eller i ett kvotområde som unionen fastställt för Finland. I en förordning som är i kraft längre än ett år bestäms den största möjliga fångstmängden såsom en andel av Finlands fiskekvot. I förordningen är det möjligt att föreskriva även om den bestämda tid under vilken den maximala fångstmängden inte får överskridas.

De fiskefartyg som omfattas av en fiskekvot enligt fartygsgrupp kan bestämmas på basis av fiskefartygets egenskaper (längd, dräktighet, maskinstyrka) eller det fångstredskap som fartyget använder. Den nationella fiskekvoten enligt fartygsgrupp kan gälla antingen hela det kvotområde som fastställts för Finland eller en del av det, varvid begränsningen endast gäller det område som behövs för att uppnå ett visst mål.

Det regionala begränsningsområdet ska avgränsas enligt koordinater eller ICES-områden eller ICES-delområden. Indelningen i ICES-delområden ska grunda sig på motsvarande indelning som finns i bilaga 1 till rådets förordning (EG) nr 2187/2005 om bevarande av fiskeresurser genom tekniska åtgärder i Östersjön, Bälten och Öresund, om ändring av förordning (EG) nr 1434/98 och om upphävande av förordning (EG) nr 88/98 rådets Östersjöförordning eller i någon annan unionslagstiftning.

Genom förordning av statsrådet har man bl.a. föreskrivit om nationella regionala kvoter för sådana grupper av fiskefartyg i centrala Östersjön och Finska viken som är under eller över 24 meter långa, för att säkerställa att kvoten av vassbuk, som fås som bifångst vid trålfiske av strömming, räcker till för att trålfiske av strömming ska kunna bedrivas året om i Bottniska viken. Utan begränsningar skulle Finlands vassbukskvot kunna bli uttömd på en kort tid i centrala Östersjön. Då skulle man också ha varit tvungen att förbjuda strömmingsfiske i de områden i Bottniska viken där stora mängder av vassbuk fås som bifångst vid strömmingsfiske. I bruktagandet av de aktörsspecifika fiskekvoterna undanröjer i regel behovet att föreskriva om detta för strömmingens och vassbukens del. Utnyttjandet av Finlands kvot av torsk kan dock i fortsättningen kräva motsvarande fiskeregleringsåtgärder. Sannolikt skulle regleringsbehovet främst gälla ett kalenderår åt gången, men i vissa fall kan det bli ändamålsenligt att även utfärda mångåriga statsrådsförordningar.

6 §. När den nationellt föreskrivna fiskekvoten har fyllts. Paragrafen innehåller ett motsvarande fiskeförbud som i 5 §. Ett förbud kan påföras när det bedöms att den nationella kvot som anges i en statsrådsförordning som utfärdats med stöd av 5 § har fyllts eller överskridits. Förbudet gäller de fartyg eller områden och fiskbestånd på vilka statsrådets förordning om den nationella kvoten tillämpas. Jord- och skogsbruksministeriet följer upp uppfyllandet av den nationellt fastställda kvoten på samma sätt som uppfyllandet av Finlands totala kvot. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs det om datum för ikraftträdande av fiskeförbud och om den tidpunkt från vilken det inte längre är tillåtet att hantera fångsten efter det att den fiskats.

Artikel 3 i rådets IUU-förordning ska även tillämpas på de nationella bestämmelser som utfärdats för att genomföra Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. Fiske efter ett datum för fiskeförbud som fastställts genom förordning på grund av en uttömd eller överskriden nat-

ionellt fastställd kvot är jämförbart med fiske av sådan fisk som ingår i en för Finland fastställd kvot som har fyllts.

7 §. *Byte av Finlands fiskekvoter med andra medlemsstater inom Europeiska unionen.* Enligt artikel 16.8 i Parlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken kan medlemsstaterna sinsemellan byta antingen alla eller en del av de fiskemöjligheter som fördelats till dem, om de innan bytet har meddelat kommissionen om detta. I paragrafen föreslås att jord- och skogsbruksministeriet ska få byta de fiskekvoter som får användas av Finland och de fiskekvoter som i framtiden kommer att beviljas Finland eller delar av dem med andra medlemsstater, om det krävs mera fångstkvoter i Finland för att garantera att fiskekvoterna är tillräckliga eller att de aktörsspecifika fiskekvoterna kan användas fullt ut eller om ett byte kan jämna ut det regionala fisketrycket eller stödja en jämlik fördelning av fiskemöjligheter mellan kommersiella fiskare. Detta kräver dock också att den fångstkvot som överförs också samtidigt kan minskas. Ministeriet beslutar vilken fångstkvot (fiskbestånd) som ska fås som vederlag vid bytet och hur mycket av den som ska fås. Ett byte av kvoter som utförs av ministeriet kan ske på initiativ av innehavaren av fiskekvoten eller representanter för kommersiella fiskare eller på ministeriets eget initiativ, t.ex. så att en sådan producentorganisation som avses i 4 kap. samlar in innehavarnas initiativ och uppgifter som gäller de kvoter som ska överföras från en annan medlemsstat. Efter detta kan ministeriet verkställa kvotbytet. Före kvotbytet ska ministeriet genom ett lämpligt flexibelt förfarande höra representanterna för kommersiella fiskare, inklusive innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter.

Bytet förutsätter att det främjar att fiskekvoterna är tillräckliga eller att de kan användas fullt ut eller att bytet jämnar ut det regionala fisketrycket eller stöder en jämlik fördelning av fiskemöjligheter mellan kommersiella fiskare. Förutsättningen angående det optimala nyttjandet kan t.ex. gälla då det finns risk för att den strömming som ingår i kvoten fiskas för lite på grund av att vassbukskvoten har fyllts. Genom att byta ett annat fiskbestånd och få vassbuk som vederlag i stället för det kan man utnyttja strömmingskvoten fullt ut. Med tanke på innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter kan kvotbytet vara en förutsättning för att kunna använda de aktörsspecifika fiskekvoterna fullt ut. Förutsättningen angående utjämnandet av fisketrycket kan t.ex. gälla om Finland byter till lax i centrala Östersjön och byter något annat kvoterat fiskbestånd i Bottniska viken. Då skulle den laxkvot som fås vid bytet användas i Bottniska viken i stället för i centrala Östersjön, vilket skulle leda till att fisket skulle riktas till starkare laxbestånd och till små hanlaxar, s.k. grilse, som är mindre värdefulla i fortplantningshänseende och som förekommer i stora mängder i slutet av Finlands fiskeperiod och laxens uppstigning. Bytet skulle även bidra till att stödja en jämlik fördelning av fiskemöjligheterna mellan de kommersiella fiskarna vid kusten i Bottniska viken.

8 §. *Övriga fiskebegränsningar.* Utöver det bemyndigande att föreskriva genom förordning om begränsningar av kvantiteten eller tiden för användningen av kvoter som föreslås i 5 § i detta kapitel, behöver statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet även bemyndiganden med vilka de kan föreskriva om ett temporärt fiskeförbud i ett visst havsområde, om begränsningar i fråga om tid eller kvantitet för användning av fiskeredskap eller om de tekniska egenskaperna på fiskeredskapen. Begränsningarna skulle gälla alla fiskefartyg eller endast fartyg i en viss grupp. Kravet är att det ska föreskrivas genom förordning när man behöver trygga tillräckliga kvoter och se till att de kan användas fullt ut, bevara och vårda fiskbestånden, reglera det regionala fisketrycket eller ordna så att de kommersiella fiskarna har jämlika möjligheter till fiske.

Bestämmelser om de regionala fiskeförbud som påförs för viss tid, om de begränsningar i fråga om tid, region eller kvantitet för användningen av de fiskeredskap som används vid fiske av kvoterade fiskbestånd eller fiskbestånd som regleras på något annat sätt ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om de tekniska egenskaperna på fångstred-

skap utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Ett temporärt fiskeförbud som påförs genom förordning av statsrådet kan t.ex. gälla det laxfiske som bedrivs i centrala Östersjön av fiskefartyg som är registrerade i Finland. En begränsning i fråga om användningen av fångstredskap som föreskrivs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan t.ex. gälla den maskstorlek som används vid strömmingsfiske med trål.

Paragrafens 2 mom. innehåller en hänvisning till artikel 3.1 c) och e) i rådets IUU-förordning. I punkt c) föreskrivs det om att IUU-fiske avser fiske under en förbjuden tid i ett område som omfattas av ett fiskeförbud, och i punkt e) om användning av sådana fångstredskap som är förbjudna och som strider mot bestämmelserna.

När det utfärdas bestämmelser om de begränsningar som avses i paragrafen bör man beakta artiklarna 19 och 20 i parlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken. I artikel 19 gäller rätten att anta åtgärder endast fartyg som för medlemsstaternas flagg inom unionens vatten, men i artikel 20 föreskrivs det att en medlemsstat får vidta icke-diskriminerande åtgärder för bevarande och förvaltning av fiskbestånden och för att bibehålla eller förbättra bevarandestatusen för de marina ekosystemen inom en gräns på tolv nautiska mil från dess baslinjer, förutsatt att unionen inte har antagit åtgärder för bevarande och förvaltning särskilt för detta område eller åtgärder som specifikt avser det problem som identifierats av den berörda medlemsstaten. Medlemsstatens åtgärder ska vara förenliga med de mål för den gemensamma fiskeripolitiken som anges i artikel 2 i förordningen och minst lika strikta som åtgärderna enligt unionslagstiftningen. Om de åtgärder som en medlemsstat avser att anta sannolikt kan påverka andra medlemsstaters fartyg får åtgärderna inte antas förrän efter det har hållits samråd om utkastet till åtgärderna tillsammans med de berörda medlemsstaterna, kommissionen och de berörda rådgivande nämnderna. Kommissionen kan ännu efter det att en åtgärd har antagits begära att medlemsstaten ska ändra eller upphäva åtgärden.

9 §. *Närmare bestämmelser om bevarandeåtgärder och fleråriga planer som avses i Europeiska unionens lagstiftning.* Bestämmelser om det regionala samarbetet i anknytning till bevarandeåtgärder finns i artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken. I artikel 18.8 föreskrivs det om sådana situationer där medlemsstaterna i en unionsåtgärd för bevarande eller i en flerårig plan som gäller ett relevant geografiskt område ges befogenhet att inom en fastställd tidsfrist anta åtgärder som ytterligare specificerar den bevarandeåtgärden. Enligt artikeln ska de berörda medlemsstaterna samarbeta nära vid antagandet av dessa specificerande åtgärder.

Medlemsstaterna ska höra de berörda rådgivande nämnderna och säkerställa att åtgärderna baserar sig på bästa tillgängliga vetenskapliga rådgivning och att de uppfyller målen för den gemensamma fiskeripolitiken, för bevarandeåtgärden i fråga eller för den fleråriga planen och att de är åtminstone lika strikta som åtgärder enligt unionsrätten. Kommissionen ska medverka i samarbetet medlemsstaterna emellan och dess kommentarer ska beaktas. Medlemsstaterna ska endast anta sina respektive nationella åtgärder om en överenskommelse om innehållet i åtgärderna har nåtts med alla berörda medlemsstater. Om kommissionen anser att en medlemsstats åtgärder inte är förenliga med de villkor som fastställs i den aktuella bevarandeåtgärden, får den, med angivande av relevanta skäl, begära att den berörda medlemsstaten ändrar eller upphäver den åtgärden.

I paragrafen föreslås det att statsrådet ska ha rätt att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om unionens bevarandeåtgärder och fleråriga planer när de är nödvändiga för genomförande av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. Detta bemyndigande gäller endast sådana situationer där medlemsstaterna genom en förordning om unionens bevarandeåtgärd eller fleråriga plan har getts rätt att anta specificerande åtgärder på det sätt som föreskrivs i artikel 18.8 i parlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripoliti-

ken. Bestämmelser om de tekniska egenskaperna och användningen av de fångstredskap som avses i unionens bevarandeåtgärder eller fleråriga planer får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Systemet för regionaliseringen är nytt, och trots att erfarenheterna av det är uppmuntrande, har regionaliseringen tillämpats i Östersjön endast en gång vid utarbetandet av BALTAFISH gemensamma rekommendation om Östersjöns utkastplan, vilken kommissionen genomförde som sådan genom kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1396/2014 om upprättande av en utkastplan i Östersjön. I artikel 18.8 i parlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken konstateras det att de nationella åtgärderna ska antas inom den fastställda tidsfristen. Antagandet förutsätter även att de berörda medlemsstaterna är överens om innehållet i åtgärden, och i praktiken även att kommissionen godkänt det. När åtgärder antas och förordningar utfärdas i Finland ska 80 § i grundlagen beaktas, enligt vilken det genom lag ska utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag.

10 §. Fisketillstånd. Det fisketillstånd som avses i rådets och kommissionens kontrollförordning beviljas alltid separat för varje fartyg. I kommissionens kontrollförordning specificeras det att kravet om fisketillstånd inte gäller fiskefartyg inom unionen som har en total längd på mindre än tio meter och som bedriver fiske endast under medlemsstatens flagg och i dess territorialvatten. I förordningar om vissa fartyg kan det dock föreskrivas om undantag från denna bestämmelse. I artikel 7.1 i rådets kontrollförordning föreskrivs det allmänt om de situationer som kräver tillstånd. De viktigaste kraven för finländska fiskefartyg gäller för närvarande de fleråriga planerna för fiske, programmet för begränsningen av fiskeansträngningsnivån samt det fiske som bedrivs i vetenskapligt syfte.

Beviljandet av fisketillstånd är starkt förknippat med tillsynen över fisket. I paragrafen föreslås att närings-, trafik- och miljöcentralen ska bevilja tillstånden och registerföra dem. Enligt rådets kontrollförordning kan tillstånd beviljas endast till sådana fartyg som har giltiga fiskelicenser. Tillstånd beviljas för högst tio kalenderår åt gången. Den som bedriver fiskeverksamhet ska kunna planera sin verksamhet så långsiktigt som möjligt, och därför är det motiverat att bevilja tillstånden för så lång tid som möjligt och undvika den administrativa bördan som hänför sig till dem. En förteckning över de tillstånd som beviljats ska enligt artikel 5 i kommissionens kontrollförordning läggas ut på den säkra delen av den webbplats som avses i artikel 114 i rådets kontrollförordning.

Om alla sökanden inte kan beviljas tillstånd, föreslås det att företrädare ska ges sådana innehavare av fiskelicens vilkas fiskefartyg under licenshavarens besittningstid till närings-, trafik- och miljöcentralen har rapporterat fångster av fiskbestånd som avses i tillståndet ett flertal kalenderår under de senaste fem åren som föregick det år då tillstånden förklarats lediga att sökas. Företrädet hör därmed samman med sökandens tidigare insatser inom det fiske som det är fråga om, och dessa insatser framgår av tidigare fiskeverksamhet. Det föreslås också en bestämmelse som gör det möjligt att reservera högst tio procent av tillstånden eller den återstående mängd tillstånd som tilldelats Finland genom en rättsakt av Europeiska unionen kan reserveras för sådana innehavare av fiskelicens vars fartyg saknar en fångsthistorik som uppfyller kraven. Sådana sökande ska ges företräde vid godkännandet på så sätt att man i första hand prioriterar de sökande vars huvudmaskin på fiskefartyget har den lägsta maskineffekten i kilowatt. På det sättet kan nya aktörer och småskaligt fiske garanteras tillträde till det tillståndspliktiga fisket.

I paragrafen föreslås ett bemyndigande för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om de fiskbestånd som avses i tillstånden och om de tillåtna fångstredskapen, antalet tillstånd som ska beviljas, de fångstdeklarationer som avses i 2 mom.,

på vilket område och under vilken tid tillstånden är i kraft samt om förfarandet för ansökan om tillstånd får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. På fiske utan fisketillstånd tillämpas artikel 3.1 a) i rådets IUU-förordning.

11 §. Överföring av fisketillstånd. Om ett fiskefartyg säljs eller överförs på annat sätt i mitten av giltighetstiden för tillståndet, ska närings-, trafik- och miljöcentralen enligt huvudregeln överföra tillståndet på fartygets nya licensinnehavare för den återstående tiden. Tillståndet kan emellertid inte överföras, om fiskefartygets nationalitet ändrar i och med överlåtelsen. Det föreslås också att parterna ska ha möjlighet att skriftligen avtala om att tillståndet blir kvar hos fartygets tidigare licensinnehavare. Den tidigare licensinnehavaren kan ha ett annat fiskefartyg som han eller hon vill att tillståndet överförs på. Det är inte alltid möjligt att överföra ett tillstånd på ett annat fartyg, eftersom tillståndet genom unionens bestämmelser kan vara bundet till ett fartygs egenskaper såsom dräktighet eller effekt.

3 kap. **Fördelning av Finlands fiskekvoter till kommersiella fiskare**

12 §. Fördelning av Finlands fiskekvoter till överlåtbara nyttjanderätter. I artikel 21 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken föreskrivs det att medlemsstaterna får införa ett system med överlåtbara fiskenyttjanderätter. Kapitel 3 i den föreslagna lagen innehåller bestämmelser som gäller att i Finland ta i bruk det system med överlåtbara fiskenyttjanderätter som avses i EU-lagstiftningen. På grund av att användningen av begreppet fiskerätt är etablerad för ett visst ändamål i Finland och staten fortfarande ska inneha fiskerätten i det föreslagna system som ska tas i bruk i Finland, och på grund av att företag och yrkesutövare ska ges användningsrätt till Finlands fiskekvoter, föreslås det att man i Finland använder begreppet överlåtbar nyttjanderätt.

Syftet med systemet för överlåtbara nyttjanderätter och för de aktörsspecifika fiskekvoter som baserar sig på dem är att förbättra verksamhetsförutsättningarna för det kommersiella fisket i havsområdet samt att ordna fisket på ett effektivt sätt och på ett hållbart sätt ur ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Syftet är att fastställa Östersjöns fiskemöjligheter och utnyttja fiskbestånden i enlighet med den gemensamma fiskeripolitiken och principen om maximalt hållbart uttag. I paragrafen föreslås således att Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax ska fördelas till överlåtbara nyttjanderätter i syfte att förbättra verksamhetsförutsättningarna för det kommersiella fisket i havsområdet och ordna fisket på ett effektivt och hållbart sätt. Genom rådets förordning fastställs för Finland årligen en strömmingskvot för Finska viken och centrala Östersjön, en strömmingskvot för Bottniska viken, en vassbukskvot, en laxkvot för Finska viken samt en laxkvot för centrala Östersjön och Bottniska viken. Samtliga ska fördelas till överlåtbara nyttjanderätter. Dessutom fastställs för Finland en strömmingskvot för ICE:s delområden 22–24, s.k. västra strömmingskvoten, som på grund av dess ringa storlek (Finlands fiskekvot är 2 ton år 2016) inte fördelas till överlåtbara nyttjanderätter.

Enligt 18 § 16 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om jakt och fiske, registrering av fiskefartyg samt styrning av fiskerinäringen. Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax behöver således fördelas mellan Fastlandsfinland och landskapet Åland på så sätt att man bestämmer de andelar av Finlands fiskekvoter som tilldelas landskapet Åland och överför dem till Ålands landskapsregering för att förvaltas av den. För att säkerställa att fiskare i Fastlandsfinland och på Åland behandlas jämlikt är det viktigt att de andelar som hör till Åland fastställs enligt samma grunder som för de kommersiella fiskarna i Fastlandsfinland. Jord- och skogsbruksministeriet fastställer i regel Ålands andelar av Finlands fiskekvoter i enlighet med de fördelningsgrunder som anges i 13 §. I och med detta säkerställs en jämlik behandling. Beslutet om fördelningen ska fattas i enlighet med 59 b § 2 mom. i självstyrelselagen. Således föreslås det i paragrafens

2 mom. att andelarna för landskapet Åland ska överföras till Ålands landskapsregering för att administreras av den.

Fisket av strömming och vassbuk bedrivs i huvudsak med trålfartyg som har en hög fångstkapacitet samt i mindre omfattning med ryssja. Förutsättningarna för dessa fiskeformer borde förbättras så att företagen i stället för att konkurrera om fångstmängder kan koncentrera sig på att tillgodose behoven på marknaden och via detta kan sätta ett högre pris på fisken och förbättra sin lönsamhet. Detsamma gäller laxfisket, och utgångspunkten i den lax- och havsöringsstrategi som fastställts i statsrådets principbeslut 2014 är att man i laxfisket ska ta i bruk aktörsspecifika fiskekvoter, vilket förutsätter att man tar i bruk de överlåtbara nyttjanderätterna även i laxfisket. Bland annat på basis av Sveriges och Estlands erfarenheter kan dessa mål uppnås bäst genom att övergå till ett system med överlåtbara nyttjanderätter. Finlands fiskekvoter av torsk (östra och västra) är småskaliga och utnyttjandet av dem har koncentrerats bara till några få fartyg. Det finns också en möjlighet att Finlands torskfångster ökar i Finlands kustvatten, vilket betyder att kvoten för det västliga torskbeståndet måste reserveras som en bifångstkvot för att undvika onödiga begränsningar särskilt av fisket vid kusten. På grund av detta föreslås det att Finlands fiskekvot av torsk inte ska fördelas i form av överlåtbara nyttjanderätter. Vid fördelningen av nyttjanderätterna enligt systemet ska de överlåtbara nyttjanderätterna enligt Finlands fiskekvoter som hör till staten fördelas till privata företag och yrkesutövare, och således föreslås det i paragrafen att jord- och skogsbruksministeriet i egenkap av den behöriga myndighet som ansvarar för den nationella fiskeripolitiken och för det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik ska fördela Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax till överlåtbara nyttjanderätter på basis av ansökan.

Det är motiverat att de överlåtbara nyttjanderätterna reserveras till sådana företag och yrkesutövare som har en möjlighet att utnyttja dem i enlighet med unionslagstiftningen och den nationella lagstiftningen, och således föreslås det i paragrafens 3 mom. att man efter att de andelar som ska överföras till Åland i enlighet med 2 mom. har dragits av beviljar de överlåtbara nyttjanderätterna till sådana kommersiella fiskare som äger ett fartyg som har registrerats enligt lagen om registrering av fiskefartyg och vattenbruksfartyg som används till havs och som bedriver kommersiellt fiske i havsområdet, vilka inbegriper företag eller yrkesutövare som bedriver fiske. Jord- och skogsbruksministeriet fattar beslutet om de överlåtbara nyttjanderätterna så fort som möjligt efter att denna lag har trätt i kraft.

I paragrafens 4 mom. föreslås det att de överlåtbara nyttjanderätterna anges som andelar i promille, eftersom de kan användas som grund för fördelningen av de årliga aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 18 § i lagen om de uttrycks som bestämda andelar av den fiskekvot i Finland som gäller ett visst fiskbestånd. Promilleandelen ska uttryckas med en decimals noggrannhet så att de aktörsspecifika fiskekvoterna kan fördelas med tillräcklig noggrannhet, dvs. i fisket av strömming och vassbuk med ett tons noggrannhet och i laxfisket med en fisks noggrannhet.

För att se till att olika fiskeformer behandlas jämlikt, för att trygga verksamhetsmöjligheterna i fisket med ryssja och för att möjliggöra regleringen av överföringen av överlåtbara nyttjanderätter mellan trålfisket och fisket med ryssja, föreslås det i paragrafens 5 mom. att de överlåtbara nyttjanderätter som gäller Finlands fiskekvoter av strömming ska fördelas separat till trålfisket och till fisket med ryssja.

I paragrafen föreslås ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om det ansökningsförfarande gällande det beslut om överlåtbara nyttjanderätter som avses i 3 mom. samt om de handlingar som ska bifogas till ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §. *Grunderna för fördelning av överlåtbara nyttjanderätter.* Med tanke på systemet för överlåtbara nyttjanderätter är det mycket viktigt att nyttjanderätterna fördelas på rättvisa och likvärdiga grunder. I paragrafens 1 mom. föreslås därför att de överlåtbara nyttjanderätterna fördelas som andelar i promille till kommersiella fiskare enligt hur stor den kommersiella fiskarens fångst inom Finlands fiskekvot i fråga har varit under åren 2011–2015 för fiskefartyget eller fiskefartygen som ägs eller som har ägts av ett företag eller en yrkesutövare i jämförelse med den totala fångst för alla sökanden som har beräknats på samma sätt. En fördelning på basis av fångsthistoriken har av företagen och yrkesutövarna uppfattats som den mest rättvisa fördelningsgrunden. Även i de andra länderna har alltid fångsthistoriken varit grunden för fördelningen i motsvarande system. Vid fördelningen av EU:s fiskekvoter har man dessutom iakttagit en s.k. relativ stabilitet, som beräknats på basis av medlemsstaternas fångsthistorik.

För att minska konsekvenserna av tillfälliga störningar i företagsverksamheten, t.ex. sjukdom eller då ett fartygs motor har gått sönder, föreslås det i paragrafens 2 mom. att man vid beräkningen av storleken på fångsten ska räkna med de tre kalenderår för varje sökande av referensperioden 2011–2015 under vilka det för de fartyg som ägs eller har ägts av den sökande har antecknats mest fångster inom fiskekvoten i fråga i det fångstregister som avses i 30 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken.

Det finns många särdrag hos det laxfiske som bedrivs i Bottniska viken. I området finns t.ex. de s.k. terminalområdena där laxfiske tillåts tidigare än i övriga områden och med flera fångstredskap än i övriga områden. Detta har aktörerna inom fisket utanför dessa områden upplevt som orättvist. Genom mildare reglering har man å andra sidan möjliggjort nyttjande av den utplanterade lax i byggda älvar som är avsedd att fiskas, och därför finns inga skäl att från fångsthistoriken helt utelämna den nytta som man fått i och med den mildare regleringen. I syfte att i paragrafen beakta nyttan av den mildare regleringen på ett rättvist sätt, föreslås det att 80 procent av den laxfångst som fiskats norr om breddgraden 65°30'N före den 25 juni och mellan breddgraderna 64°00'N och 65°30'N före den 20 juni medräknas i fångsthistoriken. Det datum då laxfiske får inledas utanför terminalområdena har en längre tid varit den 20 eller 25 juni. I terminalområdena har man under åren 2011–2015 fiskat i genomsnitt cirka 1 300 laxar före de ovan nämnda datumen, varav cirka 260 laxar fördelats i utjämning till de övriga kommersiella fiskarna.

För att i fråga om laxfisket undvika att de överlåtbara nyttjanderätterna orsakar för stor splittning och för mycket administrativt arbete, föreslås det att överlåtbara nyttjanderätter inte fördelas till sökanden vid laxfiske när medeltalet av fångsten från de tre kalenderår som beräknats enligt 2 mom., som antecknats i Finlands fiskekvot i fråga, är under tio laxar.

Genom unionslagstiftningen kan de kvotområden som gäller Finlands fiskekvoter ändras. Exempelvis i kommissionens förslag om den fleråriga vårdplanen i fråga om laxen i Östersjön har det föreslagits endast ett kvotområde för laxen. Därför föreslås det att jord- och skogsbruksministeriet ska fördela de överlåtbara nyttjanderätterna för ifrågavarande Finlands fiskekvot på nytt till innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter i proportion till de i 20 § avsedda aktörsspecifika fiskekvoter som fördelats enligt de giltiga överlåtbara nyttjanderätterna, om kvotområdena för strömming, vassbuk eller lax ändras i Europeiska unionens lagstiftning.

I paragrafen föreslås ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Bestämmelser om förfaranden för utredning av de uppgifter som avses i 2, 3 och 4 mom. samt om förfarandet för en mer exakt beräkning av de överlåtbara nyttjanderätterna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §. *Begränsning av andelen överlåtbara nyttjanderätter.* I syfte att säkerställa konkurrensen och undvika negativa konsekvenser av en eventuell dominerande marknadsställning ska ande-

len överlåtbara nyttjanderätter begränsas. Även andra länders erfarenheter, särskilt Islands och Danmarks, har visat att en obegränsad företagsverksamhet kan leda till att utbudet av fisk blir ensidigt med tanke på marknaden och till att sådan fiske- och förädlingsverksamhet som är lönsam upphör. På grund av detta föreslås det att en kommersiell fiskare som innehar en överlåtbar nyttjanderätt kan inneha högst 200,00 promille av de överlåtbara nyttjanderätterna för varje Finlands fiskekvot samt av de icke-överlåtbara nyttjanderätter som avses i 17 §. Dessutom behöver möjligheterna att kringgå gränserna för andelarna av överlåtbara nyttjanderätter genom bolagsarrangemang begränsas. Därför föreslås det att en sådan koncern som avses i 8 kap. 12 § i aktiebolagslagen (624/2006) som bedriver kommersiellt fiske ska betraktas som en (1) kommersiell fiskare.

15 §. Giltighetstid för överlåtbara nyttjanderätter och förlängning av giltigheten. Syftet med systemet för överlåtbara nyttjanderätter är att möjliggöra en långsiktig och planerlig utveckling av företagsverksamheten. Därför föreslås det att de överlåtbara nyttjanderätterna ska gälla i tio kalenderår från det att de har fördelats första gången.

I enlighet med ovan nämnda grunder är det viktigt att jord- och skogsbruksministeriet förlänger giltighetstiden för de överlåtbara nyttjanderätterna i ett tillräckligt tidigt skede innan deras giltighet upphör. Förlängningen av giltighetstiden kräver en skriftlig ansökan av innehavaren av den överlåtbara nyttjanderätten där innehavaren framför sin önskan att fortsätta med verksamheten enligt systemet. Därmed föreslås det att jord- och skogsbruksministeriet ska bevilja en förlängning för högst fem kalenderår åt gången av giltigheten för den överlåtbara nyttjanderätten på basis av en ansökan av innehavaren av den överlåtbara nyttjanderätten som inkommit inom den tidsfrist som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Beviljandet av förlängning förutsätter att sökanden har införts i det register som avses i 30 § såsom innehavare av ifrågasatt överlåtbara nyttjanderätt.

Om innehavaren av den överlåtbara nyttjanderätten inte visar intresse för att fortsätta med sin verksamhet enligt systemet, är det motiverat att de överlåtbara nyttjanderätterna återgår till staten som sedan fördelar dem på nytt till aktiva kommersiella fiskare i syfte att säkerställa att Finlands fiskekvoter används så fullt ut som möjligt och uppnå maximalt uttag på lång sikt. Således föreslås det i paragrafen att nyttjanderätten ska återgå till staten efter det att den ursprungliga giltighetstiden har löpt ut, om innehavaren av den överlåtbara nyttjanderätten inte ansöker om förlängning av giltigheten för den överlåtbara nyttjanderätten inom den föreskrivna tidsfristen.

I paragrafen föreslås ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Bestämmelser om förfarandet för ansökan om förlängning samt om tidsfristen för ansökan skulle utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §. Överföring av överlåtbara nyttjanderätter. Syftet med systemet för överlåtbara nyttjanderätter är att möjliggöra en långsiktig och optimal planering av företagsverksamheten. En förutsättning för detta är att de överlåtbara nyttjanderätterna kan överföras mellan de kommersiella fiskarna så fritt som möjligt och antingen mot vederlag eller utan. Staten kontrollerar inte den verksamhet som är bakgrunden till överföringen, men däremot att de förutsättningar som anges i följande moment uppfylls och att de överlåtbara nyttjanderätterna inte överförs till sådana aktörer som inte kan utnyttja de aktörsspecifika fiskekvoter som fördelas på basis av de överlåtbara nyttjanderätterna. I paragrafen föreslås således att innehavare av överlåtbara nyttjanderätter ska ha rätt att överföra de överlåtbara nyttjanderätterna helt eller delvis till kommersiella fiskare som äger ett fiskefartyg som har registrerats för kommersiellt fiske i havsområdet. På grund av att Ålands andelar av fiskekvoterna hädanefter ska förvaltas av Ålands landskapsregering, föreslås det att den överlåtbara nyttjanderätten inte ska få överföras till en sådan kommersiell fiskare som har hemvist i landskapet Åland.

RP 103/2016 rd

För att säkerställa att Finlands fiskekvoter utnyttjas så fullt ut som möjligt är det viktigt att se till att innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter är så aktiva som möjligt. Därför föreslås det i paragrafen att innehavarens dödsbo eller konkursbo kan överföra en överlåtbar nyttjanderätt på samma villkor som den ursprungliga rättsinnehavaren.

En överlåtbar nyttjanderätt får inte överföras om det kan leda till en överskridning av den maximandel på 200, 00 promille som har angetts för den överlåtbara nyttjanderätten i syfte att begränsa koncentrerings.

I andra länder har motsvarande system med överlåtbara nyttjanderätter, särskilt på Island och i Danmark, lett till sådan överföring från det småskaliga kustfisket till trålfisket som inte är önskvärd med tanke på marknaden. Orsaken har främst varit att de stora trålföretagen haft möjlighet att köpa de mindre företagens nyttjanderätter. För att trygga verksamhetsförutsättningarna inom strömmingsfisket med ryssja, föreslås det därför att en överlåtbar nyttjanderätt för strömmingsfiske med ryssja inte får överföras till en överlåtbar nyttjanderätt för trålfiske.

I syfte att säkerställa en rättvis och jämlik fördelning ska man i laxfisket fördela de överlåtbara nyttjanderätterna även till sådana företag eller yrkesutövare som innehar en rätt liten fångst-historik, dvs. minst 10 laxar. Eftersom man kan registreras som en sådan kommersiell fiskare i grupp 2 som avses i 88 § i lagen om fiske utan ett krav på att man ska bedriva kommersiellt fiske aktivt, skulle en obegränsad möjlighet för alla kommersiella fiskare att överföra överlåtbara nyttjanderätter för lax kunna leda till att Finlands fiskekvot av lax inte utnyttjas fullt ut och att den splittras i allt mindre överlåtbara nyttjanderätter. I paragrafen föreslås därför att en innehavare av överlåtbara nyttjanderätter vid laxfiske inte får överföra en överlåtbar nyttjanderätt till andra än sådana kommersiella fiskare i grupp 1 som avses i 88 § i lagen om fiske som äger ett fiskefartyg som har registrerats för kommersiellt fiske i havsområdet. Ett ytterligare skäl till denna bestämmelse är att det mål i lax- och havsöringsstrategin som gäller att reservera användningen av storryssja endast för kommersiella fiskare i grupp 1 är omöjligt att uppnå på ett rättvist sätt, medan denna paragraf tjänar det syfte i lax- och havsöringsstrategin som gäller att främja verksamhetsförutsättningarna i laxfisket särskilt för de kommersiella fiskarna i grupp 1.

I enlighet med lax- och havsöringsstrategin strävar man efter att minska det blandfiske som gäller laxbestånd i olika tillstånd. I enlighet med den riktlinjen är det motiverat att begränsa möjligheten att överföra överlåtbara nyttjanderätter så att en överlåtbar nyttjanderätt för laxfiske inte kan överföras från ett område i Bottenviken till Kvarken eller Bottenhavet, eftersom det fiske som bedrivs i dessa områden kan rikta sig till svaga, vilda laxbestånd. En innehavare av en överlåtbar nyttjanderätt för lax som har hemvist i Bottenviken kan således inte överföra en överlåtbar nyttjanderätt till havsområden söder om Bottenviken.

Enligt paragrafen ska innehavarna av de överlåtbara nyttjanderätterna, samt de kommersiella fiskare till vilka överlåtbara nyttjanderätter ska överföras, ansöka om överföring hos närings-, trafik- och miljöcentralen, som fastställer och antecknar överföringen i det register som avses i 30 §.

I paragrafen föreslås ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Bestämmelser om ansökningsförfarandet som avses i 6 mom. i anknytning till antecknandet av överföringen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §. Icke-överlåtbara nyttjanderätter för kommersiella fiskare som börjar bedriva kommersiellt fiske. Inom det kommersiella fisket är företagarnas medelålder hög, och rekryteringen av nya företagare till branschen är en förutsättning för kontinuiteten särskilt för det småskaliga fisket vid kusten, vilket betyder att nya företagare behöver incitament till att komma in i bran-

schen. Kraven i fråga om incitamenten bör dock vara tillräckligt strikta så att de inte uppmunt-
rar sådana spekulerare som endast strävar efter att dra nytta av systemet utan att bedriva lång-
siktig fiskeverksamhet. För att undvika spekulation ska nyttjanderätterna för de kommersiella
fiskare som börjar bedriva fiske vara begränsade vad gäller storleken på andelen av nyttjande-
rätten, beviljas för viss tid och vara icke-överlåtbara samt kunna fördelas endast till en fiskare
som har registrerats som en sådan fiskare i grupp 1 som börjar bedriva kommersiellt fiske.
Dessutom krävs det att den kommersiella fiskare som börjar bedriva kommersiellt fiske ansö-
ker om den icke-överlåtbara nyttjanderätten skriftligen. På grund av ovan nämnda orsaker fö-
reslås det att en kommersiell fiskare som i enlighet med 88 § i lagen om fiske har registrerats
som en sådan kommersiell fiskare i grupp 1 som börjar bedriva kommersiellt fiske och som
äger ett fiskefartyg som har registrerats för kommersiellt fiske i havsområdet ska få av jord-
och skogsbruksministeriet på skriftlig ansökan en sådan icke-överlåtbar nyttjanderätt för
strömmingsfiske eller laxfiske med ryssja vars storlek motsvarar högst två promille av den del
av Finlands fiskekvot av strömming eller lax som finns kvar efter att den i 12 § avsedda kvot-
mängden till landskapet Åland och den särskilda fiskekvot som avses i 18 § har fördelats.

Syftet med de icke-överlåtbara nyttjanderätterna är att ge den kommersiella fiskare som börjar
bedriva fiske ett incitament för viss tid till att bedriva kommersiellt fiske, men samtidig får sy-
stemet för de icke-överlåtbara nyttjanderätterna inte avsevärt begränsa de möjligheter som in-
nehavarna av överlåtbara nyttjanderätter har att utnyttja sina nyttjanderätter. Därför är det mo-
tiverat att fastställa en övre gräns för storleken på den andel av Finlands fiskekvot som får för-
delas som icke-överlåtbara kvoter. På basis av detta föreslås det att man av varje Finlands fis-
kekvot av strömming och lax får fördela icke-överlåtbara nyttjanderätter sammanlagt till högst
en mängd som motsvarar fyra procent av den del av Finlands fiskekvot i fråga från vilken de
kvotmängder till landskapet Åland som avses i 12 § och de särskilda fiskekvoter som avses i
18 § har dragits av. Dessutom behövs det bestämmelser om fördelningsgrunderna vid de situ-
ationer där man inte kan fördela icke-överlåtbara nyttjanderätter till två promille till alla sö-
kande. Således föreslås det att, om alla de sökande som uppfyller kraven i 1 mom. inte kan
beviljas icke-överlåtbara nyttjanderätter för två promille utan att maximandelen på fyra pro-
cent överskrids, ska av den ännu inte fördelade andelen av Finlands fiskekvot fördelas lika
stora icke-överlåtbara nyttjanderätter till de sökande som uppfyller kraven i 1 mom.

I paragrafen föreslås ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Bestämmelser om
ansökan i fråga om de icke-överlåtbara nyttjanderätter som ska fördelas till kommersiella fis-
kare som börjar bedriva verksamhet, om innehållet i ansökan och beslut samt om de förfaran-
den som gäller dessa får utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §. Särskilda fiskekvoter. I samband med ibruktagandet av de överlåtbara nyttjanderätterna
ska samtliga Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax fördelas till innehavarna av
överlåtbara nyttjanderätter, med undantag av Ålands kvotmängder och de icke-överlåtbara
nyttjanderätter som avses i 17 §. Det finns skäl att göra avvikelser från denna princip i vissa
fall i syfte att inte behöva begränsa vissa fiskeformer på grund av att det fattas en kvot för
målarten, som t.ex. vid strömmingsfiske med nät, eller på grund av vassbuk som fås som
bifångst. Andra exempel är den vassbuk som fås som bifångst vid strömmingsfiske med ryssja
och den strömming som fås i samband med trålfiske av siklöja. Med anledning av detta före-
slås det att särskilda fiskekvoter som gäller små mängder ska kunna reserveras genom förord-
ning av statsrådet i syfte att tillgodose behov som gäller olika fiskeformers verksamhetsförut-
sättningar samt bifångster.

Om fördelningsgrunderna i fråga om de särskilda fiskekvoter som det föreskrivs genom för-
ordning av statsrådet ska det föreskrivas i lag. Därför föreslås det att de särskilda fiskekvoter-
nas mängder ska vara så små som möjligt och fastställas på basis av tidigare års fångststatistik
för de olika fångstformerna så att kvoterna inte onödigt begränsar annat fiske än det som bed-

rivs på basis av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och de i 20 § avsedda aktörsspecifika fiskekvoter som fördelas enligt dem.

I paragrafen föreslås ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Genom förordning av statsrådet får det utfärdas bestämmelser om vilka fiskbestånd och fiskeformer som de särskilda fiskekvoter som avses i 1 mom. ska gälla, om storleken på de särskilda fiskekvoterna, om grunderna för beräkningen av storleken samt om begränsningar för fångsten inom de särskilda fiskekvoterna. Dessutom föreslås det att det vid utfärdandet av de förordningar som avses i 3 mom. kan föreskrivas olika skyldigheter för de olika grupperna av kommersiella fiskare och för olika innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter och övriga kommersiella fiskare.

19 §. *Förfarande för fördelning av aktörsspecifika fiskekvoter.* För att den fördelning av aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 20 § ska vara begriplig och för att de kommersiella fiskarna ska förstå från vilka andelar av Finlands fiskekvoter de särskilda fiskekvoterna samt de aktörsspecifika fiskekvoter som beräknas enligt de icke-överlåtbara och överlåtbara nyttjanderätterna ska räknas, föreslås det en separat paragraf om förfarandet för fördelningen. I 1 mom. i den paragrafen föreslås således att de kvotmängder som ska fördelas till landskapet Åland samt de särskilda fiskekvoterna ska av jord- och skogsbruksministeriet dras av från de årliga Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax som finns kvar efter att de aktörsspecifika fiskekvoterna har fördelats på basis av de icke-överlåtbara och överlåtbara nyttjanderätterna.

Efter ovan nämnda avdrag ska från den ännu ofördelade andelen av Finlands fiskekvot fördelas de aktörsspecifika fiskekvoterna på basis av de icke-överlåtbara nyttjanderätterna som anges i promille, och efter det, från den ännu ofördelade andelen av Finlands fiskekvot fördelas de aktörsspecifika fiskekvoterna på basis av de överlåtbara nyttjanderätterna i promille på så sätt som anges i 2 och 3 mom. Fördelningen genomförs av närings-, trafik- och miljöcentralen.

20 §. *Fördelning av aktörsspecifika fiskekvoter.* De överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätterna berättigar att fiska en bestämd andel av Finlands fiskekvot. Den egentliga möjligheten att nyttja Finlands fiskbestånd uppstår då Finlands årliga fiskekvot fördelas enligt förfarandet i 19 § till aktörsspecifika fiskekvoter för kalenderåret på basis av andelen i promille av den överlåtbara eller icke-överlåtbara nyttjanderätten. En annan princip för fördelningen av de aktörsspecifika fiskekvoterna är att samtliga Finlands fiskekvoter för strömming, vassbuk och lax ska fördelas till kommersiella fiskare i enlighet med 19 § på så sätt att staten inte har någon andel kvar att fördela.

Det förfarande för fördelning av aktörsspecifika fiskekvoter som föreslås i paragrafen har planerats så att den, trots vissa komplicerande villkor, ska vara så enkel som möjligt både för förvaltningen och för de kommersiella fiskarna.

Fördelningen av de aktörsspecifika fiskekvoterna är en årlig åtgärd som förutsätter bakgrundsuppgifter om de Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax som fastställs enligt kvotförordningen om Östersjön för det följande kalenderåret, om de kvotmängder som ska fördelas till landskapet Åland samt om de giltiga överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätterna. På grund av eventuella överskridningar av kvoter och sannolika överföringar från föregående år till Finlands fiskekvoter, är man tvungen att ändra de aktörsspecifika fiskekvoterna så att innehavarna kan utnyttja dem omedelbart efter årsskiftet. I paragrafen föreslås det att närings-, trafik- och miljöcentralen ska fördela Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax till temporära aktörsspecifika fiskekvoter för kalenderåret enligt de ansökningar som inkommit före utgången av tidsfristen från innehavarna av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och i enlighet med det förfarande som avses i 19 §. I syfte att förenkla det administrativa förfarandet ska närings-, trafik- och miljöcentralen i detta skede beakta eventuella

avstående från aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 23 § samt i 27 § 5 mom. avsedda förluster av aktörsspecifika fiskekvoter som följer av obetalda bruksavgifter.

Eftersom kvotförordningen om Östersjön, i vilken Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax för följande kalenderår fastställs, inte nödvändigtvis alltid kan antas före årsskiftet, bör närings-, trafik- och miljöcentralen reserveras en möjlighet att fastställa temporära aktörsspecifika fiskekvoter som gäller en begränsad mängd, vilket innebär att fiskeverksamheten vid behov kan fortsätta genast vid ingången av året. Om de aktörsspecifika fiskekvoterna inte kan fastställas före utgången av året, föreslås det därför att närings-, trafik- och miljöcentralen kan fastställa de temporära aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 1 mom. för det följande året till en mängd som får omfatta högst 70 procent av de aktörsspecifika fiskekvoterna för det innevarande året eller högst den nedre gräns som anges i en vetenskaplig rekommendation av Internationella havsforskningsrådet.

Vid årsskiftet och i januari har man uppgifter om de överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter som har återgått till staten på grund av att de aktörsspecifika fiskekvoterna har överskridits eller inte utnyttjats. När jord- och skogsbruksministeriet har utrett uppgifterna om det föregående årets utnyttjande av de aktörsspecifika fiskekvoterna, ska den enligt förfarandet i 28 § fördela i 27 § 2 och 3 mom. avsedda eventuella överlåtbara nyttjanderätter som återgått till staten och vid behov ändra beslut om överlåtbara nyttjanderätter. Närings-, trafik- och miljöcentralen fördelar på motsvarande vis utgående från uppgifterna om det föregående årets utnyttjande av de aktörsspecifika fiskekvoterna och om bruksavgiften de aktörsspecifika fiskekvoter som återgått till staten och som avses i 27 § 5 mom. och 29 § 4 mom. samt ändrar vid behov beslut om temporära aktörsspecifika fiskekvoter.

När de ändringar som avses i 3 mom. har gjorts och kommissionen genom dess förordning har bekräftat eventuella överföringar av Finlands fiskekvoter eller avdrag från det föregående året, fattar närings-, trafik- och miljöcentralen beslut om de slutliga aktörsspecifika fiskekvoterna. I paragrafen föreslås det således att, när de ändringar av beslut som avses i 3 mom. har gjorts och Europeiska kommissionen genom dess förordning har bekräftat eventuella överföringar av Finlands fiskekvoter eller avdrag från det föregående året, fattar närings-, trafik- och miljöcentralen beslut om de slutliga aktörsspecifika fiskekvoterna. I syfte att beakta följderna av Europeiska kommissionens förordning föreslås det således att de tillägg som följer av Europeiska kommissionens förordning fördelas till innehavarna av icke-överlåtbara och överlåtbara nyttjanderätter i proportion till deras andelar och avdragen till de innehavare som har överskridit sin aktörsspecifika fiskekvot under det föregående året fördelas dem emellan i proportion till storleken på de överskridna kvoterna.

I paragrafen föreslås ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om ansökan om aktörsspecifika fiskekvoter, om innehållet i ansökan och beslut samt om de förfaranden som anknyter till dem.

21 §. Inverkan på aktörsspecifika fiskekvoter vid ändringar av Finlands fiskekvoter. Paragrafen innehåller regler om överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter för sådana situationer där Finlands fiskekvot ändras mitt i kalenderåret genom ett beslut av rådet. Således föreslås det att, om Finlands fiskekvot minskar eller ökar mitt i kalenderåret genom ett beslut av rådet, ska närings-, trafik- och miljöcentralen vid behov ändra det beslut om aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 20 § 3 eller 4 mom. så att de tillägg och avdrag som gäller Finlands fiskekvoter fördelas till innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter i proportion till de överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätterna.

22 §. Överföring av aktörsspecifika fiskekvoter. I fråga om de aktörsspecifika fiskekvoterna är utgångspunkten att innehavaren fritt och utan myndighetens godkännande får överföra sin ak-

törsspecifika fiskekvot helt eller delvis till en sådan innehavare som har registrerats i det register som avses i 30 §. Överföringen av den aktörsspecifika fiskekvoten ska i regel ske i det elektroniska system som bygger på autentisering. I överföringsskedet ska överföringarna ordnas via ett flexibelt anmälningförfarande. Det finns ett behov av att kunna överföra aktörsspecifika fiskekvoter på ett flexibelt sätt utan myndighetens godkännande, eftersom behovet av en överföring kan bli brådskande t.ex. i en situation där en aktörsspecifik fiskekvot oavsiktligt har fyllts. Således föreslås det att en innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot får överföra den aktörsspecifika fiskekvoten helt eller delvis till en kommersiell fiskare som har införts i det register som avses i 30 §.

För att säkerställa att Finlands fiskekvoter utnyttjas så fullt ut som möjligt är det viktigt att se till att innehavarna av aktörsspecifika fiskekvoter utnyttjar dem så aktivt som möjligt. Därför föreslås det att ett dödsbo eller konkursbo för en innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot kan överföra en aktörsspecifik fiskekvot på samma villkor som den ursprungliga rättsinnehavaren.

Jämfört med överföringen av de överlåtbara nyttjanderätterna behövs det avsevärt mindre begränsningar för överföringen av de aktörsspecifika fiskekvoterna. Det finns exempelvis inga skäl att begränsa överföringar mellan fisket med ryssja och trålfisket. För att undvika att aktörsspecifika kvoter splittras och Finlands fiskekvoter av lax inte utnyttjas fullt ut samt för att främja verksamhetsförutsättningarna för de kustfiskare som har fiske som huvudsyssla, behöver överföringsmöjligheterna vid laxfisket dock begränsas så att en aktörsspecifik fiskekvot endast får överföras till kommersiella fiskare i grupp 1. I paragrafen föreslås således att en innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot vid laxfiske får överföra den aktörsspecifika fiskekvoten endast till sådana kommersiella fiskare i grupp 1 som avses i 88 § i lagen om fiske och som äger ett fiskefartyg som har registrerats för kommersiellt fiske i havsområdet.

I enlighet med lax- och havsöringsstrategin strävar man efter att minska det blandfiske som gäller laxbestånd i olika tillstånd. I enlighet med den riktlinjen är det motiverat att begränsa möjligheten att överföra aktörsspecifika fiskekvoter så att en aktörsspecifik fiskekvot för laxfiske inte kan överföras från ett område i Bottenviken till Kvarken eller Bottenhavet, eftersom det fiske som bedrivs i dessa områden kan rikta sig till svaga, vilda laxbestånd. En innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot för lax som har hemvist i Bottenviken kan således inte överföra en aktörsspecifik fiskekvot till områden söder om Bottenviken.

Om innehavaren av en aktörsspecifik fiskekvot överför den aktörsspecifika fiskekvoten eller en del av den till en sådan kommersiell fiskare som inte införts i det register som avses i 30 §, ska innehavaren och den kommersiella fiskare till vilken den aktörsspecifika fiskekvoten överförs göra en gemensam ansökan hos närings-, trafik- och miljöcentralen om att få överföringen antecknad i registret. Närings-, trafik- och miljöcentralen kontrollerar att den till vilken kvoten överförs är registrerad som kommersiell fiskare och äger ett fiskefartyg som är registrerat för kommersiellt fiske i havsområdet. Även i detta fall är utgångspunkten att de aktörsspecifika fiskekvoterna ska överföras och fastställas i det elektroniska system som bygger på autentisering. I överföringsskedet ska överföringarna ordnas via ett flexibelt anmälningförfarande. Den överföring som man ansökt om ska enligt paragrafen träda i kraft samtidigt som närings-, trafik- och miljöcentralen antecknar överföringen i det register som avses i 30 §.

I paragrafen föreslås ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Bestämmelser om de i 2, 3 och 4 mom. avsedda förfarandena för överföring, ansökan och beslutsfattande i fråga om aktörsspecifika fiskekvoter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §. Avstående från aktörsspecifika fiskekvoter. Om en innehavare av en överlåtbar nyttjanderätt vet redan på förhand att den aktörsspecifika fiskekvoten som fördelas på basis av den överlåtbara nyttjanderätten av någon orsak inte kommer att utnyttjas alls eller delvis, och in-

nehavaren inte vill betala bruksavgiften för den, är det motiverat att för en sådan innehavare av överlåtbara nyttjanderätter ge en möjlighet att inom en viss tid avstå från den genom en skriftlig ansökan. Även i detta fall är syftet att ansökningarna i huvudsak ska göras i det elektroniska systemet. Således föreslås det att en innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter kan i en ansökan som avses i 20 § meddela att denna avstår helt eller delvis från sin aktörsspecifika fiskekvot för följande kalenderår som fördelas enligt den överlåtbara nyttjanderätten. I paragrafen föreslås också att den andel som innehavaren avstår från ska fördelas mellan de övriga innehavarna av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter för Finlands fiskekvot i fråga i proportion till de överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätterna.

24 §. Rapporter från innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter och kvotarrangemang. I paragrafens 1 mom. föreskrivs det att man i de fångst- och landningsdeklarationer som avses i 21 och 25 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken ska meddela även innehavaren av den aktörsspecifika fiskekvot som den rapporterade fångsten eller en del av den gäller. På det sättet kan man säkerställa att de rapporter som ges i fångstregistret alltid också gör det möjligt att koppla ihop fångsterna med den aktörsspecifika fiskekvoten, vilket gör det möjligt att följa upp hur de utnyttjas och fylls.

Artikel 15.8 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken möjliggör att de fångster som omfattas av landningsskyldigheten dras av från kvoten av målarten upp till högst nio procent av den, om medlemsstatens fångster inom någon annan kvot än kvoten av målarten har fyllts eller om medlemsstaten inte har en kvot för fiskbeståndet i fråga. Det fiskbestånd som inte hör till målarten ska ligga inom säkra biologiska gränser, dvs. dess fiskedödlighet får inte överskrida Flim och storleken på dess lekande bestånd inte underskrida Blim. Detta gäller t.ex. i en situation där Finlands vassbukskvot har överskridits och det i trålfiske av strömming fås vassbuk som bifångst. I dessa fall kan Finland för högst nio procent dra av de fångster som överskrider vassbukskvoten t.ex. från fiskekvoten av strömming i Bottniska viken, förutsatt att vassbuchsbeståndet ligger inom säkra biologiska gränser enligt Internationella havsforskningsrådets uppgifter. I paragrafens 2 mom. föreskrivs det att jord- och skogsbruksministeriet fattar beslut årligen om de Finlands fiskekvoter som ska omfattas av ovan nämnda flexibilitetsmekanism. Genom beslutet kan man beakta de senaste uppgifterna från Internationella havsforskningsrådet som gäller statusen för strömmings- och vassbuchsbestånden och sträva efter att flexibilitetsmekanismen vid behov ska kunna tillämpas i ett så tidigt skede av fiskeperioden som möjligt.

Paragrafens 3 mom. ska innehålla ett bemyndigande att utfärda förordning i syfte att tillämpa beslutet enligt 2 mom. Bemyndigandena ska gälla fångstredskap, fiskeområden eller fångstens sammansättning.

25 §. Specialbestämmelser om laxfångster. Särskilda fiskekvoter som skulle beviljas särskilt för fiske med ryssja vid laxfiske i havsområdet skulle kunna leda till en avsevärd och till och med medveten ökning av det laxfiske som bedrivs utanför systemet för aktörsspecifika fiskekvoter. Detta kan å andra sidan leda till en situation där hela det fiske vid kusten där möjligheten att få lax som bifångst är stor skulle måsta stängas på grund av att den särskilda fiskekvoten har fylls. För att undvika detta föreslås det att första försäljning av lax som fiskats i havsområdet ska vara tillåten endast för en innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot och att övriga kommersiella fiskare ska frisläppa laxarna vid fiske med ryssja. Även om laxen omfattas av landningsskyldigheten har kommissionen genom en delegerad förordning (1396/2014) godkänt att laxarna ska frisläppas från ryssjor. Således ska alla de laxar som fångas rapporteras till myndigheternas fångstregister, och endast en innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot får sälja sin fångst. Sådana bifångster av lax som en kommersiell fiskare får vid nätfiske av andra arter får tas till vara för eget bruk. I syfte att genomföra åtgärderna i statsrådets princip-

beslut om den nationella lax- och havsöringsstrategin på ett balanserat sätt föreslås det att laxarna ska märkas med en identifieringsbeteckning som fås från närings-, trafik- och miljöcentralen och på så sätt att innehavaren av den aktörsspecifika fiskekvot från vilken laxen härstammar kan identifieras. Genom märkningen försöker man också minska sådant fiske och saluföring av fisk som strider mot reglerna.

För att främja utvecklingen av olika fiskeformer, t.ex. för att reglera laxfisket och för att säkerställa att Finlands fiskekvoter utnyttjas så fullt ut som möjligt, finns det i vissa fall behov av att påföra olika skyldigheter för olika grupper av kommersiella fiskare samt olika skyldigheter för de kommersiella fiskare som hör till systemet för aktörsspecifika fiskekvoter och de som inte hör till detta system. Därför föreslås det att det vid utfärdande av förordningar enligt 2 mom. får föreskrivas sådana på förordningen baserade skyldigheter som är olika för olika grupper av kommersiella fiskare samt olika för innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter och övriga kommersiella fiskare.

26 §. Bruksavgift för aktörsspecifika fiskekvoter. Vid fördelningen av nyttjanderätterna för Finlands fiskekvoter är det de överlåtbara nyttjanderätter som hör till staten och som gäller Finlands fiskekvoter som överförs till kommersiella fiskare. Eftersom det är fråga om överlåtelse av en viktig nyttjanderätt som kan utnyttjas ekonomiskt och tillsynen över de aktörsspecifika fiskekvoterna medför tilläggskostnader för staten, ska kommersiella fiskare tillåtas använda den överlåtbara nyttjanderätten mot ett vederlag. Syftet med ibruktageandet av systemet är dock att förbättra lönsamheten inom det kommersiella fisket, och därför ska bruksavgifterna vara rimliga. I paragrafens 1 mom. föreskrivs det om skyldigheten hos innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter att till staten betala en bruksavgift för aktörsspecifika fiskekvoter. Bruksavgiften är av skattenatur, vilket innebär att bestämmelserna i 2 mom. om de allmänna grunderna för storleken på avgiften ska uppfylla kraven i grundlagen. I momentet preciseras att bruksavgiften beräknas genom att multiplicera storleken på den aktörsspecifika fiskekvoten med priset på strömming och vassbuk per ton eller priset på lax per fisk.

I paragrafen föreslås ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Genom förordning får det utfärdas bestämmelser om de priser per ton och fisk som får fastställas enligt primärproducentens genomsnittliga marknadspris på fisken. Marknadspriserna kan fastställas på basis av Naturresursinstitutets senaste prisstatistik i fråga om strömming, vassbuk och lax. I genomsnitt får priset dock inte överskrida en och en halv procent av primärproducentens marknadspris. På det sättet är bemyndigandet noggrant avgränsat och bruksavgiften har ett maximalbelopp som bygger på marknadspriserna.

Paragrafens sista moment innehåller en bestämmelse om att det genom ett i 20 § 3 mom. avsett beslut om fördelning som ges av närings-, trafik- och miljöcentralen ska fastställas en bruksavgift för den aktörsspecifika fiskekvot som innehavaren av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter får. Detta innebär att det är närings-, trafik- och miljöcentralen som har den senaste information om storleken på den aktörsspecifika fiskekvoten som behövs för att beräkna bruksavgiften.

27 §. Skyldigheter för innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter samt påföljder vid underlåtande att iaktta skyldigheterna. I paragrafens 1 mom. föreskrivs att en innehavare av en överlåtbar nyttjanderätt är skyldig att så fullt ut som möjligt utnyttja sina aktörsspecifika fiskekvoter som fördelats på basis av denna rätt eller att överföra dem till andra kommersiella fiskare så att de kan utnyttjas i enlighet med 22 §. Denna skyldighet i fråga om utnyttjandet behövs för att Finlands fiskekvoter ska bli utnyttjade och de aktörsspecifika fiskekvoterna inte ska stanna eller samlas hos sådana innehavare som inte är aktiva som kommersiella fiskare. I paragrafens 2 och 3 mom. kompletteras skyldigheten med bestämmelser om att en oanvänd eller endast lite använd aktörsspecifik fiskekvot återgår till staten.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs det om påföljden då en innehavare under två av tre på varandra följande år inte använder sin aktörsspecifika fiskekvot som fördelats på basis av den överlåtbara nyttjanderätten eller inte överför en del av den till andra kommersiella fiskare i enlighet med 22 §, och i 3 mom. om påföljden då en innehavare under två av tre på varandra följande år inte använder eller överför mindre än hälften av sin kvot. I det första fallet återgår den överlåtbara nyttjanderätten i sin helhet till staten, och i det andra fallet återgår hälften. Påföljden i fråga om den utnyttjade tiden på två år eller den tid då den utnyttjats endast i liten grad gäller endast sådan användning som är oändamålsenlig med tanke på utnyttjandet av Finlands fiskekvoter och då innehavaren under de två åren inte har överfört sin aktörsspecifika fiskekvot till någon annan.

Paragrafens 4 mom. innehåller en motsvarande bestämmelse som i 2 mom. om att en icke-överlåtbar nyttjanderätt återgår till staten i sin helhet, om innehavaren under två av tre på varandra följande år inte använder minst 50 procent av sin aktörsspecifika fiskekvot som fördelats på basis av den överlåtbara nyttjanderätten.

Enligt paragrafens sista moment ska innehavaren av en överlåtbar eller icke-överlåtbar nyttjanderätt betala bruksavgiften för sin aktörsspecifika fiskekvot före förfallodagen. Om bruksavgiften är obetald då tidsfristen för ansökan om den aktörsspecifika fiskekvoten för följande år har löpt ut, förlorar innehavaren sin rätt till den aktörsspecifika fiskekvoten för följande år.

28 §. Fördelning av överlåtbara nyttjanderätter som återgått till staten. Eftersom den andel av Finlands fiskekvoter som innehas av innehavare av överlåtbara nyttjanderätter inte minskar om de nyttjanderätter som återgått till staten fördelas till andra än innehavare av överlåtbara nyttjanderätter, är det motiverat att på strikta villkor erbjuda dem främst till sådana kommersiella fiskare som har börjat bedriva verksamhet inom branschen på så sätt att deras icke-överlåtbara nyttjanderätter omvandlas till överlåtbara nyttjanderätter. Därför föreslås det i 1 mom. att jord- och skogsbruksministeriet enligt de ansökningar som inkommit inom den tid som den bestämt ska fördela de överlåtbara nyttjanderätter som återgått till staten på basis av 27 § 2 och 3 mom. och 15 § till de innehavare av icke-överlåtbara nyttjanderätter enligt 17 § som under minst två år har utnyttjat minst 50 procent varje år av de aktörsspecifika fiskekvoter som fördelats enligt de icke-överlåtbara nyttjanderätterna.

I paragrafens 2 mom. preciseras att den överlåtbara nyttjanderätt som fördelas på basis av 1 mom. får vara högst fyra promille av de överlåtbara nyttjanderätter enligt 12 § som fördelas för varje fiskbestånd. I paragrafens 3 mom. föreskrivs det att, om de nyttjanderätter som återgått till staten inte räcker till för alla de innehavare av icke-överlåtbara nyttjanderätter som uppfyller de ovan nämnda kraven, rangordnas de sökande så att giltighetstiden för den icke-överlåtbara nyttjanderätten prioriteras i första hand och processen för utnyttjandet av den icke-överlåtbara nyttjanderätten i andra hand.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs det att om det av den överlåtbara nyttjanderätt som återgått till staten på basis av 27 § 2 och 3 mom. och 15 § finns kvar något av den överlåtbara nyttjanderätten efter den fördelning som avses i 3 mom., fördelas den återstående andelen mellan de övriga innehavarna av de överlåtbara nyttjanderätterna för Finlands fiskekvot i fråga i proportion till de överlåtbara nyttjanderätterna och de begränsningar som anges i 14 §.

I paragrafens sista 5 mom. föreskrivs det att bestämmelser om hur de överlåtbara nyttjanderätter som återgått till staten ska omfördelas till kommersiella fiskare får utfärdas genom förordning av statsrådet.

29 §. Skyldigheter för innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter samt påföljder vid underlåtande att iaktta skyldigheterna. Syftet med ibruktagandet av de överlåtbara nyttjanderätterna

och aktörsspecifika fiskekvoterna är att överföra ansvaret för användningen av fiskemöjligheterna till de företag och yrkesutövare som bedriver kommersiellt fiske. Enskilda överskridningar av de aktörsspecifika fiskekvoterna kan, om alla företag utnyttjar sina aktörsspecifika kvoter fullt ut, leda till att den nationella fiskekvoten överskrids och Finland som stat påförs en sanktion. Därför bör man undvika överskridningar av de aktörsspecifika fiskekvoterna och, om en överskridning skett, rikta följderna till det företag eller den yrkesutövare som har överskridit dess egen aktörsspecifika fiskekvot. I paragrafen föreskrivs det om skyldigheter och påföljder för innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter. Enligt 1 mom. är innehavaren skyldig att ordna sin fiskeverksamhet och utnyttja sin aktörsspecifika fiskekvot så att fångsterna inte överskrider den aktörsspecifika fiskekvoten. Skyldigheten innefattar även att i fiskeverksamheten beakta eventuella överskridna kvoter, t.ex. så att den som innehar en aktörsspecifik fiskekvot som har överskridits beaktar detta själv och på eget initiativ vid dimensioneringen av fisket.

I paragrafens 2 mom. förbjuds kommersiella fiskare att fiska Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax utan en aktörsspecifik fiskekvot, med undantag av sådant fiske som bedrivs på basis av de särskilda fiskekvoter som avses i 18 §. Närmare bestämmelser om särskilda fiskekvoter utfärdas genom förordning av statsrådet, i vilken det ska föreskrivas att de särskilda fiskekvoterna gäller sådana fiskeformer som inte regleras genom aktörsspecifika fiskekvoter. Sådana former är t.ex. strömmings- och vassbuds fiske med nät samt bifångster av vassbuk vid fiske med ryssja. Dessutom preciseras detta i momentet så att en innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot inte får fiska Finlands fiskekvot i fråga, om innehavarens aktörsspecifika fiskekvot som gäller en av de ovan nämnda fiskekvoterna i Finland har fyllts. I momentet föreskrivs också att fisket ska avbrytas omedelbart, om det är uppenbart att den aktörsspecifika fiskekvoten har fyllts. I praktiken betyder detta att t.ex. fiskefärden måste avbrytas då fångsterna har fyllt en aktörsspecifik fiskekvot. Fiskefärden ska inte heller inledas, om det är uppenbart att fångsten kommer att överskrida den aktörsspecifika fiskekvoten.

I paragrafens 3 mom. konstateras det att bestämmelserna om påföljden för allvarlig överträdelse, dvs. fiske utan en aktörsspecifik fiskekvot eller en överskridning av en aktörsspecifik fiskekvot, finns i 51 och 52 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken. Gärningen är en allvarlig överträdelse som motsvarar att fiska trots att Finlands fiskekvot har fyllts. I praktiken är det mildaste straffet för en allvarlig överträdelse 2000 euro. Påföljderna baserar sig på Rådets förordning (EG) nr 1005/2008 om upprättande av ett gemenskapssystem för att förebygga, motverka och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och om ändring av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1936/2001 och (EG) nr 601/2004 samt om upphävande av förordningarna (EG) nr 1093/94 och (EG) nr 1447/1999. Enligt artikel 3.1 c i förordning avser fiske utan kvot eller fiske efter att kvoten fyllts olagligt, orapporterat och oreglerat fiske, som enligt artikel 42.1 i förordningen är en allvarlig överträdelse.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs det att, om en sådan innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot som har överskridit en aktörsspecifik fiskekvot samtidigt är innehavare av en överlåtbar nyttjanderätt, ska en mängd som motsvarar den överskridna mängden dras av från denna aktörsspecifika fiskekvot för följande år samt denna andel av den aktörsspecifika fiskekvoten återgå till staten. På så sätt säkerställer man att en andel som motsvarar överskridningen av den aktörsspecifika fiskekvoten dras av enligt anvisningarna från den aktörsspecifika fiskekvoten för det följande fiskeåret. En eventuell överskridning som en innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot gjort sig skyldig till kan alltid dras av utan att det får konsekvenser för staten i Finland.

För att säkerställa en optimal användning av de aktörsspecifika fiskekvoterna behövs en bestämmelse enligt vilken en kommersiell fiskare kan säkerställa att den aktörsspecifika fiskekvoten används fullt ut utan att detta uppmuntrar till sådant utkast av fångst som strider mot

den gemensamma fiskepolitiken. Om detta föreskrivs i 5 mom., enligt vilket en överskridning av den aktörsspecifika fiskekvoten under en fiskefärd inte leder till de påföljder som avses i 3 och 4 mom., om innehavaren senast inom 72 timmar efter landningen av fångsten har skaffat sig flera aktörsspecifika fiskekvoter samt meddelat detta till närings-, trafik- och miljöcentralen. Då den aktörsspecifika fiskekvoten har utnyttjats fullt ut ska den kommersiella fiskaren redan innan fiskefärden inleds komma överens preliminärt med en annan innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot om överföringsmöjligheten.

Paragrafens sista 6 mom. innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning om förfarandet vid överföringar enligt 5 mom. och om uppföljningen av uppfyllandet av de aktörsspecifika fiskekvoterna.

30 §. Register över överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter inom kommersiellt fiske. I paragrafens 1 mom. föreskrivs det att jord- och skogsbruksministeriet tar i bruk ett register (*fiskekvotsregister*) som ska höra till det informationssystem som avses i 29 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken. I och med registret uppfylls det krav om register som det föreskrivs om i artikel 21 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken. Registret ska användas för skötseln av de uppgifter som det föreskrivs om i Europeiska unionens lagstiftning och i denna lag. I paragrafens 2 mom. föreskrivs det att jord- och skogsbruksministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralen är registeransvariga och svarar för att det förs in korrekta och tillräckliga uppgifter i registret. Uppgifterna i registret får utlämnas till Naturresursinstitutet för forskning och statistikföring.

31 §. Fiskekvotsregistrets innehåll. I paragrafen föreskrivs om de uppgifter i fråga om överlåtbara nyttjanderätter, icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter som kan införas i det fiskekvotsregister som gäller dessa. Utöver basuppgifter om innehavare kan i registret införas uppgifter de andelar i promille av de överlåtbara nyttjanderätter och icke-överförbara nyttjanderätter som innehas av innehavare av överlåtbara nyttjanderätter och icke-överförbara nyttjanderätter samt storlekarna på de aktörsspecifika fiskekvoter som innehas av innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter och nyttjandegraden för dem, och namn och kontaktuppgifter samt uppgifter som behövs för autentiseringen i fråga om en kontaktperson som i innehavarens ställe bemyndigats att ta del av uppgifter och utföra överföringar i den elektroniska tjänsten enligt 30 §. I registret kan dessutom införas uppgifter om överföringar av överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter, uppgifter om konstaterade överföringar av aktörsspecifika fiskekvoter eller om fiske som bedrivs utan en fiskekvot samt andra nödvändiga uppgifter som behövs vid behandlingen av ansökningar.

32 §. Innehavarens rätt att använda uppgifterna i fiskekvotsregistret. I paragrafen föreskrivs om den rätt som innehavare av överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter har att i den elektroniska tjänst som hör till registret att ta del av sina egna uppgifter, att ta del av övriga uppgifter om identifieringsbeteckningarna för de som innehar överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter samt att helt eller delvis överföra sin aktörsspecifika fiskekvot till en annan innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot som införts i registret. För att ta del av uppgifter samt utföra överföringar i den elektroniska tjänsten krävs det sådan stark autentisering som avses i 2 § i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer (617/2009).

Systemet förbättrar innehavarnas möjligheter att planera fisket och utföra överföringar av aktörsspecifika fiskekvoter på ett flexibelt sätt, vilket avsevärt minskar den administrativa bördan som det nya systemet medför för förvaltningen.

4 kap. **Marknadsordningen**

33 §. *Erkännande av producentorganisationer och branschorganisationer.* I paragrafens 1 mom. föreskrivs det att jord- och skogsbruksministeriet är den myndighet i Finland som i enlighet med marknadsförordningen och producentförordningen erkänner producentorganisationerna och branschorganisationerna inom fiskeri och vattenbruk. Kriterierna för erkännandet ingår i marknadsförordningen och förfarandena för detta i producentförordningen.

Ett viktigt kriterium är att organisationernas verksamhet ska vara tillräckligt omfattande, men detta specificeras dock inte i EU-förordningarna. I paragrafens 2 mom. föreslås en specificering om att den ekonomiska verksamheten ska utgöra minst 20 procent av den årliga fångsten av fiskarten i fråga eller av det antal kommersiella fiskare i Finland som fiskar den. För branschorganisationerna föreslås ett motsvarande kriterium om att den väsentliga andelen av verksamheten inom produktion och av beredningen eller saluföringen, eller av fiskeri- och vattenbruksprodukterna eller produkterna som beretts av dem, ska utgöra minst 20 procent. Andelarna både för producentorganisationernas och för branschorganisationernas del justeras på basis av talen för Fastlandsfinland. I och med kravet om en omfattning på minst en femtedel säkerställer man att organisationens verksamhet är effektiv och kan främja målen i artikel 35 i förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken och de mål för producentorganisationer som anges i artikel 7 i marknadsförordningen. Målet är särskilt att förbättra det hållbara utnyttjandet av de biologiska naturresurserna samt producenternas konkurrenskraft och produktionens anpassning till marknadens krav.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs det om att ansökan om erkännande ska göras i enlighet med producentförordningen. Momentet innehåller ett bemyndigande för statsrådet att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om de utredningar som ska bifogas till ansökan.

34 §. *Återkallelse av erkännande av producentorganisationer och branschorganisationer.* I artikel 18 i marknadsförordningen föreskrivs det att medlemsstaterna regelbundet ska kontrollera att producentorganisationerna iakttar de förutsättningar för erkännande som anges i artikel 14 och branschorganisationerna de förutsättningar som anges i artikel 16. Om förutsättningarna inte uppfylls kan erkännandet återkallas. I paragrafen föreskrivs det att beslut om återkallelse av erkännande fattas av jord- och skogsbruksministeriet, om förutsättningarna för erkännande inte längre uppfylls. Förfarandena för återkallelse av erkännande ingår i producentförordningen.

35 §. *Utvidgning av regler inom producentorganisationer och branschorganisationer.* I artiklarna 22–24 i marknadsförordningen föreskrivs det att de regler som gäller inom producentorganisationen och branschorganisationen även ska gälla för producenter som inte hör till producentorganisationen eller för aktörer som inte hör till branschorganisationen. En medlemsstat kan fatta ett sådant beslut, om en producentorganisationens produktion omfattar minst 55 procent av fångsten eller minst 40 procent av den utplanterade fiskemängden. Branschorganisationens verksamhet ska omfatta minst 65 procent av minst två av följande funktioner: produktionen av ifrågavarande produkt, beredningen eller saluföringen under det föregående året. Beslut om en utvidgning av reglerna inom producentorganisationen eller branschorganisationen ska enligt 1 mom. fattas av jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med artiklarna 22, 23 och 25 i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning och artikel 5 i kommissionens producentförordning. Således ska jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med förfarandena i artikel 25 i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning och artikel 5 i kommissionens producentförordning meddela kommissionen om de regler som ska gälla för alla producenter eller aktörer. Med stöd av artikel 25 i marknadsförordningen fattar kommissionen be-

slut om godkännandet av utvidgningen av reglerna. Ett särskilt villkor är att bestämmelserna i artiklarna 22 och 23 i marknadsförordningen iakttas, att de regler för konkurrans som anges i kapitel V iakttas, att utvidgningen inte äventyrar den fria handeln eller de mål som anges i artikel 39 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. I momentet föreskrivs också om att man i ansökan om utvidgningen av reglerna ska kunna framföra grunderna för utvidgningen av reglerna samt kunna påvisa att de föreskrivna förutsättningarna i artiklarna 22 och 23 uppfylls.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs det att jord- och skogsbruksministeriet beslutar om de ersättningar som de icke-producenter eller icke-aktörer som avses i artikel 24 i marknadsförordningen ska betala till producentorganisationen eller branschorganisationen.

36 §. *Producentorganisationens produktions- och saluföringsplan.* Enligt artikel 28 i marknadsförordningen ska producentorganisationen överlämna en produktions- och saluföringsplan till den nationella behöriga myndigheten för godkännande, som ska omfatta åtminstone de viktigaste arterna som den saluför. Enligt artikel 28.4 kan producentorganisationen kontrollera planen och överlämna den till den behöriga myndigheten för godkännande. Enligt 1 mom. hör uppgiften med att godkänna planerna eller ändringar i dem till jord- och skogsbruksministeriet. Godkännandet ska ske i enlighet med förfarandet i kommissionens producentförordning. I enlighet med artikel 66 i Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden (508/2014) kan producentorganisationer beviljas stöd för utarbetande och genomförande av planerna för produktion och saluföring. Stödet kan omfatta högst 3 procent per producentorganisation av det genomsnittliga årliga värdet under de tre föregående kalenderåren på den berörda producentorganisationens produktion på marknaden. Efter att produktions- och saluföringsplanen har godkänts kan medlemsstaten bevilja ett förskott som utgör 50 procent av det ovan nämnda stödet. Som en del av planen kan producentorganisationen avtala med sina medlemmar om att organisationen ska sköta de uppgifter i fråga om överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter som hänför sig till kapitel 3, som t.ex. bytena av aktörsspecifika fiskekvoter innehavare emellan, planeringen för optimalt utnyttjande av aktörsspecifika fiskekvoter samt samordningen av det tidsmässiga och regionala utbudet av fångsterna enligt de aktörsspecifika fiskekvoterna.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs det att jord- och skogsbruksministeriet har till uppgift att godkänna den årsrapport om producentorganisationens verksamhet enligt produktions- och saluföringsplanen som avses i artikel 28.5 i marknadsförordningen.

37 §. *Handelsbeteckningar och vetenskapliga namn på fiskeri- och vattenbruksprodukter.* I artikel 35 i marknadsförordningen föreskrivs det att fiskeri- och vattenbruksprodukter, oavsett ursprung eller saluföringsmetod, får erbjudas till försäljning till slutkonsumenter eller storhushåll endast om man genom lämplig märkning eller etikettering anger bl.a. artens handelsbeteckning och dess vetenskapliga namn utöver de övriga uppgifterna. Närmare bestämmelser om handelsbeteckningarna finns i artikel 37. Enligt artikeln ska medlemsstaterna upprätta och offentliggöra en förteckning över de handelsbeteckningar som godtas på deras territorium, åtföljd av de vetenskapliga namnen. Handelsbeteckningen ska innehålla artens namn på den berörda medlemsstatens officiella språk samt eventuella andra namn som godtas eller tillåts lokalt eller regionalt. I paragrafen föreskrivs det att förteckningen över handelsbeteckningar och vetenskapliga namn på tillåtna fiskeri- och vattenbruksprodukter ska fastställas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

5 kap. Registrering av fiskefartyg som används i insjövatten

38 §. *Fiskefartygsregister för insjövatten.* I paragrafen föreskrivs det att de fartyg och båtar som används för kommersiellt fiske i insjövatten, dvs. insjöfartyg, ska införas i fiskefartygsre-

gistret för insjövattnen. Det nya registret ersätter det register för fiskefartyg i insjövattnen som förs på basis av 2 § i jord- och skogsbruksministeriets beslut om register för fiskerinäringen. Det nuvarande registret är ett frivilligt register och tillgodoser därför inte nuvarande behov och krav.

39 §. Behörig registeransvarig. Enligt paragrafen är närings-, trafik- och miljöcentralen behörig registeransvarig. Förändret av registret kan således koncentreras till den myndighet som redan nu sköter registreringen av de kommersiella fiskarna och de fiskefartyg som bedriver fiske till havs. Enligt 2 mom. ska jord- och skogsbruksministeriet svara för styrningen av förändret av registret samt för upprätthållandet och utvecklandet av det informationssystem som krävs för att administrera detta.

40 §. Uppgifter som antecknas i registret. I paragrafen föreskrivs om de uppgifter om ett insjöfartyg som ska antecknas i registret. Utöver basuppgifterna om ägare och innehavare ska i registret antecknas uppgifter bl.a. om maskinstyrkan för huvudmotorn på insjöfartyg. Uppgiften om maskinstyrkan behövs för att kunna följa upp den potentiella fiskekapaciteten hos de insjöfartyg som bedriver fiske i insjövattnen. Däremot antecknas inte dräktigheten hos insjöfartyg i registret, eftersom detta inte beskriver den potentiella fiskekapaciteten lika bra i insjövattnen som i havsområdet.

41 §. Gruppering. I paragrafen föreslås det att insjöfartyg grupperas enligt deras huvudsakliga användnings sätt vid fiske, antingen som trålare eller som övriga fartyg. Detta gör det möjligt att få en helhetsbild över de fiskefartyg som bedriver trålfiske i insjövattnen. I paragrafens 2 mom. föreskrivs det hur insjöfartyg ska märkas så att enskilda fartyg kan identifieras.

42 §. Registrering av insjöfartyg. I paragrafen föreskrivs det om ägarens skyldighet att innan fartyget tas i bruk vid fiske anmäla fartyget för registerföring. Registreringsskyldigheten säkerställer att kraven i fråga om uppgifter och övrigt som gäller insjöfartygen uppfylls. I paragrafens 2 mom. föreskrivs det om den handling som visar äganderätten samt besiktningssintyg, och i 3 mom. om att ägaren ges ett registerutdrag då insjöfartyget har antecknats i registret.

43 §. Avregistrering av insjöfartyg. Enligt paragrafen kräver avregistrering av insjöfartyg ägarens anmälan. Innan närings-, trafik- och miljöcentralen fattar beslut om avregistreringen ska innehavaren av fartyget underrättas om detta. I 2 mom. preciseras när myndigheten kan avregistrera ett insjöfartyg på dess eget initiativ samt föreskrivs om det hörande av ägare och innehavare av fartyg som gäller detta.

44 §. Skyldighet att anmäla förändringar och uppgifter. I paragrafen föreskrivs det om den skyldighet som ägaren av ett insjöfartyg har att anmäla sådana förändringar som gäller ett insjöfartyg som har införts i registret. Efter att den berörda parten har hörts kan myndigheten även på eget initiativ korrigera de förändrade registeruppgifterna så att de motsvarar omständigheterna.

45 §. Den registeransvarigas rätt att få uppgifter av myndigheter. I paragrafen föreskrivs det om de grunder enligt vilka den registeransvariga trots sekretessbestämmelserna har rätt att av andra myndigheter få uppgifter som är nödvändiga för registerföringen. Uppgifterna får enligt 2 mom. lämnas ut elektroniskt.

6 kap. Särskilda bestämmelser

46 §. Naturresursinstitutets rätt att få uppgifter. Enligt 2 § är Naturresursinstitutet utsedd att ansvara för de skyldigheter i fråga om insamling av uppgifter inom fiskerinäringen som har påförts av EU. Denna uppgift förutsätter mångsidig insamling av biologiska och socioökono-

miska uppgifter. I paragrafen föreskrivs det att Naturresursinstitutet har rätt att av registrerade kommersiella fiskare, företag inom förädling och saluföring av fisk, företag inom fiskodling samt övriga aktörer inom fiskerinäringen få sådana uppgifter i anknytning till verksamhetsutövandet som är nödvändiga för att kunna iaktta de skyldigheter i fråga om insamling, förvaltning och utnyttjande av uppgifter inom fiskerinäringen och stöd för vetenskapliga utlåtanden som det föreskrivs om inom Europeiska unionen.

47 §. Tillträde till provtagningsställen och företagsregister. Genomförandet EU-av lagstiftningen om insamling av uppgifter inom fiskerinäringen förutsätter också fysiskt tillträde till t.ex. fiskefartyg, vilket det föreskrivs om i den föreslagna paragrafen. Provtagning kan utföras även på andra platser. Naturresursinstitutets utsedda uppgiftsinsamlare ska ges tillträde till sådana platser där uppgifter kan samlas in.

48 §. Ändringssökande. I paragrafen föreskrivs det om möjligheten att i beslut som meddelats av jord- och skogsbruksministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralen enligt denna lag söka ändring genom besvär. I dessa beslut får sökas ändring genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I praktiken ska ändring genom besvär sökas hos Åbo förvaltningsdomstol, och vidare hos högsta förvaltningsdomstolen, under förutsättning att högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Kravet om besvärstillstånd är nödvändigt för att undvika omotiverade besvär. De flesta fiskeföretag bedriver fiske i Skärgårdshavet och Bottenhavet, och därutöver ska närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland sköta den nationella uppgiften med tillsyn, registrering av kommersiella fiskare samt importtillstånd för fisk som hör till Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. Därför kan Åbo förvaltningsdomstol anses vara den lämpligaste instansen för att behandla ärenden i anknytning till denna lag.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs det att den myndighet som fattat beslut, dvs. jord- och skogsbruksministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen, har besvärsmätt i fråga om Åbo förvaltningsdomstols beslut, om förvaltningsdomstolen har ändrat myndighetens beslut eller upphävt det. Bestämmelserna om myndigheternas besvärsmätt bör vara tydliga så att ett ärende i fråga om ändring eller upphävande av beslut i fråga om kvotsystemet kan behandlas grundligt vid behov.

Jord- och skogsbruksministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralen kan bestämma att deras beslut som gäller kvotsystemet ska verkställas trots att ändring har sökts. Detta kan bestämmas t.ex. genom ett beslut av jord- och skogsbruksministeriet i vilket det fördelas överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter till aktörer eller genom ett beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen i vilket aktörsspecifika fiskekvoter fördelas. Att genomföra och sätta i kraft dessa beslut vid ingången av året är nödvändigt för att de ska kunna verkställas omedelbart oberoende av eventuella besvär. Om besvärsmättigheten bestämmer något annat om nödvändigheten av verkställandet av beslutet, kan den förbjuda verkställandet av beslutet tills beslutet har vunnit laga kraft.

Vid ändringssökande iakttas i övrigt förvaltningsprocesslagen.

49 §. Ikraftträdande. Med tanke på utvecklandet av verksamhetsförutsättningarna för företag och yrkesutövare inom det kommersiella fisket är det viktigt att lagen kan antas så att systemet för överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter samt aktörsspecifika fiskekvoter kan tas i bruk vid ingången av 2017. På grund av detta föreslås lagen träda i kraft den 1 november 2016. Lagen upphäver dessutom lagen om verkställighet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994).

Ett insjöfartygs ägare ges med en övergångsbestämmelse tid att inom ett år registrera ett sådant fartyg vars registrering inte var obligatorisk innan denna lag trädde i kraft.

1.2 Lag om ändring av lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken

1 §. Det föreslås att de paragrafer om regleringen av fisket som finns i lagens 6 kap. överförs till lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik såsom ett nytt 2 kap. och att det endast görs tekniska ändringar av dem. På så sätt sammanförs alla de bestämmelser som gäller användningen av fiskresurserna samt alla de bestämmelser som gäller de överlåtbara nyttjanderätterna och aktörsspecifika fiskekvoterna i lagen om genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken. Således upphävs 39–46 § i lagen.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Avsikten är att med stöd av lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik utfärda en förordning av statsrådet som gäller de överlåtbara nyttjanderätterna och de aktörsspecifika fiskekvoterna. Förordningen ska innehålla specificerande bestämmelser bl.a. om ansökan om överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter, om ansökan om en producentorganisations erkännande, om fördelningen av aktörsspecifika fiskekvoter och om de beslut och förfaranden vid jord- och skogsbruksministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralen som gäller dem samt om behövliga begränsningar av fisket. Genom förordningen utfärdas även bestämmelser om särskilda fiskekvoters mängder och om storleken på bruksavgiften per ton strömming eller vassbuk eller per lax för de aktörsspecifika fiskekvoterna. Bruksavgiften fastställs på basis av primärproduktionens marknadspriser på strömming, vassbuk och lax samt storleken på den aktörsspecifika fiskekvoten på så sätt att priserna i genomsnitt inte får vara högre än en och en halv procent av marknadsvärdet på fisken. Därmed är fastställandet av priserna noggrant avgränsat genom ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning (GrUU 20/2008).

Med stöd av den nya lagen kan utfärdas statsrådsförordningar om de nationella fiskekvoter som gäller det kommersiella fisket. I och med ibruktagandet av systemet för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter finns det i regel inte längre ett behov att utfärda sådana bestämmelser i fråga om fisket av strömming och vassbuk. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet ska det dock även i fortsättningen vara förbjudet att bedriva kommersiellt fiske, om Finlands fiskekvot eller en nationellt fastställd kvot har fyllts. När det gäller laxfisket möjliggör bemyndigandena att utfärda statsrådsförordningar om maximimängden av storryssjor per kommersiell fiskare i olika områden och under olika tider. Det kan dessutom utfärdas olika bestämmelser för de kommersiella fiskarna i grupp 1 och 2.

3 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik ska träda i kraft den 1 november 2016. Den planerade tiden för ikraftträdandet beror bl.a. på behovet att efter lagens ikraftträdande ge myndigheterna inom fiskerinäringen, de kommersiella fiskarna och de övriga aktörerna inom fiskeribranschen tillräckligt med tid för att förbereda sig för de nya kraven i lagen och vidta de förberedande åtgärder som lagens ikraftträdande förutsätter. Det är mycket viktigt att de beslut som fattas med stöd av lagen och som gäller de överlåtbara nyttjanderätterna och aktörsspecifika fiskekvoterna samt de preciserande bestämmelser och särskilda fiskekvoter som utfärdas genom förordning av statsrådet kan stadfästas genast efter att Europeiska unionens råd i november 2016 har antagit den förordning om fiskemöjligheterna i Östersjön som gäller 2017.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

4.1 Egendomsskyddet

Den lag om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik som föreslås är en grundläggande föreskrift som styr det kommersiella fisket av fiskresurserna. Ett av dess syften är att samordna olika samhälleliga och privata intressen i fråga om användningen och värden av fiskresurserna. Vid samordnandet av dessa intressen är särskilt de grundläggande fri- och rättigheter i grundlagen viktiga som gäller det egendomsskydd som avses i 15 § i grundlagen samt det ansvar för miljön som avses i 20 § i grundlagen.

Med stöd av grundlagens 15 § 1 mom. som gäller egendomsskydd är vars och ens egendom tryggad. Grundlagsutskottet har upprepade gånger bedömt egendomsskyddet för fiskerätt och de begränsningar som riktar sig mot det (GrUU 8/2012 rd, GrUU 20/2010 rd, GrUU 14/2010 rd, GrUU 8/1996). Fiskerätt som är kopplad till ägande av ett vattenområde är enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis en förmån med förmögenhetsvärde som åtnjuter grundlagsfäst egendomsskydd och innehavaren har i princip rätt att förvalta, använda och utnyttja samt bestämma över egendomen. Till fiskerätten hör rätt att ekonomiska utnyttja fiskbeståndet i vattenområdet och rätt att ordna nyttjandet och vården av vattenområdet. Fiskerätten har å andra sidan enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis också karakteriserats som en "synnerligen egenartad form av ägande" (GrUU 5/1981 rd, 8/1996 rd och 13/1979 rd). Det är inte möjligt att entydigt ange vad rättigheten omfattar.

Vattenområdets ägare har med stöd av sin fiskerätt rätt att försöka fånga fisk. Innan fiskarna blir fångst är de s.k. herrelösa föremål, som innehavaren av fiskerätt eller tillstånd som berättigar till fiske har möjlighet att få äganderätt till genom fång som påminner omen inmutning. Man bör också lägga märke till att fiskerätt som tillhör vattenområdets ägare redan i princip är begränsad och gäller i enlighet med 5 § i lagen om fiske endast i form som den får genom systemet enligt lagen om fiske. Lagförslagets förbud mot att använda vissa fångstredskap liksom bestämmelserna om fredning och fångstmått handlar mer om reglering av egendomsanvändningen, vilket är nödvändigt i vårt moderna samhälle, än om regelrätta begränsningar (se GrUU 33/2008).

Enligt 15 § 2 mom. i grundlagen bestäms genom lag angående expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning. Genomförandet av fiskebegränsningar förutsätter i praktiken inte inlösning av egendom, utan det är fråga om att begränsa användningen av den, vilket ska bedömas utifrån de allmänna förutsättningar för att begränsa de grundläggande rättigheterna som har utvecklats genom grundlagsutskottets tolkningspraxis.

I samband med att grundlagarnas bestämmelser om de grundläggande rättigheterna ändrats har grundlagsutskottet angett följande krav som förutsättningar för att begränsa de grundläggande rättigheterna: Begränsningarna ska basera sig på en författning på lagnivå, begränsningarna ska vara noggrant avgränsade och tillräckligt exakt definierade, begränsningsgrunderna ska vara godtagbara med avseende på systemet med de grundläggande rättigheterna, de ska vara påkallade av ett vägande samhälleligt behov, det går inte att förskriva genom lag om begränsningar som hör till kärnan i de grundläggande rättigheterna, begränsningarna ska vara nödvändiga för att målet ska nås och de ska stå i rätt proportion till det rättsobjekt som skyddas av de grundläggande rättigheterna och vikten hos det samhällsintresse som ligger bakom begränsningen, när grundläggande rättigheter begränsas måste man se till att rättssäkerhetsarrangemangen är tillräckliga och att Finlands internationella människorättsförpliktelser iakttas.

En ny punkt i den föreslagna genomförandelagen som är viktig med tanke på egendomsskyddet är särskilt det system för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter som föreslås i 3 kap. De bemyndiganden att genom förordning av statsrådet begränsa utnyttjandet av fiskerätten som föreslås i 2 kap. i den föreslagna lagen är redan nu gällande lagstiftning, och dess förhållande till grundlagen har bedömts år 2014. De överlåtbara nyttjanderätterna och de aktörsspecifika fiskekvoterna ska fördelas till registrerade kommersiella fiskare. Således kan en ägare av ett vattenområde oberoende av det nya systemet använda sin fiskerätt i enlighet med lagen om fiske och med iakttagande av dess begränsningar (enligt 49 § i lagen om fiske gäller trålars fiskerätt endast kommersiella fiskare), förutsatt att ägaren är en fritidsfiskare. Om ägaren av vattenområdet även är en kommersiell fiskare kan fiskaren i egna vatten utnyttja Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax endast om det sker på basis av en aktörsspecifik fiskekvot eller en särskild fiskekvot. Den särskilda fiskekvoten möjliggör fiske av strömming och vassbuk med nät samt fiske av vassbuk med ryssja.

För lax kan det fastställas små särskilda fiskekvoter, eftersom de överlåtbara nyttjanderätterna fördelas till dem som i enlighet med 13 § 4 mom. i den föreslagna lagen har fått i genomsnitt minst tio laxar under referensperioden. Vid kommersiellt fiske som omfattar mindre fångstmängder än detta kan laxfångsten tas till vara för eget bruk. Detta gäller särskilt bifångst av lax som fås vid fiske med nät som riktar sig till andra fiskarter. Av Finlands laxkvot går det inte att reservera särskilda fiskekvoter för fisket med ryssja, eftersom det skulle öppna för sådant nytt kommersiellt laxfiske utanför de överlåtbara nyttjanderätterna för vilket det inte skulle finnas fiskekvoter.

För att inleda kommersiellt fiske av strömming och vassbuk med trål i sådana vatten som hör till ägarens eller delägarlagets vattenområde krävs det en överlåtbar nyttjanderätt och/eller aktörsspecifika fiskekvoter. Dessa kan skaffas på marknadsvillkor av innehavarna. Ägaren av vattenområdet eller en delägare i ett delägarlag kan dessutom i enlighet med 88 § 1 mom. i lagen om fiske börja bedriva kommersiellt fiske och få en icke-överlåtbar nyttjanderätt av staten, och på basen av den en aktörsspecifik fiskekvot som innehavaren kan utnyttja i det egna vattenområdet eller som delägaren kan utnyttja enligt delägarlagets rätt. De nuvarande kommersiella fiskarna får en överlåtbar nyttjanderätt och beviljas aktörsspecifika fiskekvoter enligt nyttjanderätten och sin fiskehistorik, som de utöver i de havsområden som hör till Finland och övriga EU-medlemsländer kring Östersjön kan utnyttja även i sina egna vattenområden. Många av de nuvarande kommersiella fiskarna är även ägare av vattenområden eller delägare i ett delägarlag. Ägaren av ett vattenområde eller delägaren i ett delägarlag kan även hyra ut sin fiskerätt eller ge fisketillståndet t.ex. till en innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot för lax och på det sättet nyttja sin fiskerätt på fiskestället. Uthyrningen är begränsad till innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter, eftersom dessa oftast är samma fiskare som även tidigare har bedrivit laxfiske i området.

Utöver det ovan nämnda bör man även beakta att kommersiellt fiske av strömming, vassbuk och lax i egna vattenområden redan för närvarande kräver att fiskaren äger eller innehar havsområdet i enlighet med lagen om registrering av fiskefartyg och vattenbruksfartyg som används till havs (690/2010). Enligt artikel 22(7) i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken fastställs i bilaga II de övre gränserna för fiskekapaciteten per medlemsstat, som uttrycks som dräktighet (GT) och kilowatt (kW). Finland har genom statsrådets förordning om maximistorleken på registerutrymmena för olika fartygsgrupper (296/2014) fördelat Finlands fiskekapacitet till två fartygsgrupper: fiskefartyg som är högsjöfartyg och minst 12 meter långa samt kustfartyg som är mindre än 12 meter långa. Högsjöfartygen består i huvudsak av trålare och den fiskekapacitet som fastställts för dem har redan länge använts fullt ut. Således kan nya trålfartyg registreras och innefattas i det kommersiella fisket endast om fiskekapaciteten i registret minskar med en motsvarande mängd. I praktiken innebär detta att en ny kommersiell fiskare ska skaffa ett sådant fiskefartyg som har införts i

registret för att kunna börja bedriva fiske. Som en följd av EU-bestämmelsen har detta således redan länge även begränsat möjligheterna att börja bedriva kommersiellt trålfiske i egna vattenområden. Kapacitetsgränserna har tidvis även begränsat registreringen av kustfartygen.

De överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätterna innebär en tidsbestämd rätt att använda en viss del av Finlands fastställda fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax, och betyder inte att en allmän eller privat instans överlåter eller överför fiskerätten till en annan instans. Vad som föreskrivs om fiskerätt i lagen om fiske och annan lagstiftning gäller fortfarande.

4.2 Förhållandet mellan fiskebegränsningarna och ansvaret för miljön

Enligt 20 § 1 mom. i grundlagen bär alla ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Det ansvar som avses i bestämmelsen riktar sig mot såväl det allmänna som privata aktörer. Enligt grundlagsutskottets utlåtandepraxis skapar bestämmelsen inte några förpliktelser för enskilda individer och den utgör inte heller ensärskild grund för att inrikta toleransförpliktelser speciellt på ägarna. Å andra sidan utgör både egendomsskyddsbestämmelsen och miljöansvarsbestämmelsen delar av samma regeluppsättning förgrundläggande rättigheter och kan därmed inverka på tolkningen av varandra i ett sammanhang där målet bland annat är att främja en hållbar balans mellan människan och naturen i lagstiftningsväg (GrUU 44/2010 rd, GrUU 20/2010).

Den föreslagna genomförandelagen innehåller ett flertal begränsningar av fiskerätten, som åtnjuter egendomsskydd. Begränsningar ingår särskilt i lagförslaget 2 kap. om styrningen av användningen av fiskresurserna samt 3 kap. om överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter. Avsikten har varit att begränsningarna ska vara exakta och noggrant avgränsade. Det primära syftet med begränsningarna är ett hållbart fiske på lång sikt och att fiskresurserna ska nyttjas enligt det maximala hållbara uttaget på det sätt som föreskrivs i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken. För begränsningarna finns således obestriddligen godtagbara och vägande grunder med anknytning till bestämmelserna om ansvar för miljön i 20 § i grundlagen. Begränsningarna är inte för stränga i förhållande till de effekter som eftersträvas med dem. Begränsningarna inkräktar inte i kärnan i de rättigheter som gäller egendomsskydd eller näringsfrihet och som är skyddade genom grundlagen. Begränsningarna hindrar inte heller samerna från att utöva sin traditionella fiskekulturform, utan de bidrar till att trygga livskraftiga fiskbestånd, som utgör en förutsättning för den.

De viktigaste bestämmelserna som ger fullmakt att begränsa fisket ingår i 2 och 3 kap. i förslaget. Bestämmelserna i 2 kap. har i huvudsak tagits från 6 kap. i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken, om vilken grundlagsutskottet gav ett utlåtande vid beredningen (GrUU 28/2014). Grundlagsutskottet ansåg att det bemyndigande som hade föreslagits för jord- och skogsbruksministeriet och som gällde att förbjuda fiske efter att Finlands fiskekvot har fyllts borde överföras till statsrådet. Vid den senare beredningen av lagen godkände riksdagen dock bemyndigandena för ministeriet, eftersom ett bemyndigande för statsrådet i vissa fall innebär en alltför långsam beredning med tanke på fisket, t.ex. vid beslut om att avbryta laxfisket.

Detaljerade bestämmelser om grunderna för systemet för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter finns i 3 kap. i den föreslagna genomförandelagen. Det föreskrivs i detalj om de bemyndiganden som föreslås för statsrådet, och de anger exakt hurdana förbud och begränsningar som kan påföras. Detta gäller särskilt bemyndigandena i 18 § om att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser om vilka fiskbestånd och fiskeformer de särskilda fiskekvoterna ska gälla, om storleken på de särskilda fiskekvoterna och beräkningsgrunderna och fångstbegränsningarna i fråga om dem, om maximimängden av fångsten per

kommersiella fiskare i ett visst område och under en viss tid, om begränsningar i fråga om fångstens sammansättning, om den skyldighet att märka fångsten som gäller de aktörsspecifika fiskekvoterna och om de uppgifter som krävs vid märkningen, om tillsynen över det kommersiella fisket samt om innehållet i de beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen som gäller de aktörsspecifika fiskekvoterna. Dessa motsvarar i huvudsak de bemyndiganden för statsrådet som ingår i 52 § i lagen om fiske, om vilka grundlagsutskottet gav ett positivt utlåtande (GrUU 58/2014). Bestämmelser om fördelningen av de överlåtbara nyttjanderätter som avses i 13 § i den föreslagna lagen, om förfarandena vid utredning av nödvändiga uppgifter samt om mer exakta beräkningsförfaranden får utfärdas av statsrådet. Eventuellt kan det finnas ett behov att med iakttagande av lagens grundläggande bestämmelser utfärda sådana mer exakta beräkningsgrunder som beaktar oförutsägbara beräkningsfall. I de övriga paragraferna i kapitlet har bemyndigandena avgränsats så att de främst gäller ansökningsförfaranden och förfaranden för beslutsfattandet. Det föreslås att jord- och skogsbruksministeriet ska få bestämma om hur fiskekvoterna av strömming, vassbuk och lax ska fördelas till överlåtbara nyttjanderätter i enlighet med de grunder som föreslås i lagen. Uppgiften kräver inget betydande prövningsförfarande.

En regleringsteknisk lösning, där det egentliga grundförbudet inte ingår i lag, är motiverad med tanke på objektets egenart. Fiskebegränsningar måste kunna utfärdas flexibelt och så att man vid behov kan reagera snabbt på variationer i fiskbeståndens tillstånd. Regleringsbehoven är dessutom vanligtvis tämligen lokala, eftersom fiskbeståndens tillstånd i området och fiskeförhållandena påverkar deras innehåll. Om alla nödvändiga begränsningar skulle föreskrivas i lag kunde det leda till oskäligheter på vissa områden samt till behov av att bevilja otaliga tillstånd till undantag.

4.3 Näringsfrihet

Enligt grundlagens 18 § 1 mom. har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. I bestämmelsen fastställs principen om fritt företagande. För lagstiftaren innebär bestämmelsen att det är möjligt att föreskriva om tillståndsplikt för näringsverksamhet endast i undantagsfall. Grundlagsutskottet har i sin praxis konstitutionellt jämställt registreringsplikter som föreskrivs som villkor för att inleda näringsverksamhet med tillståndsplikt och granskat sådana bestämmelser med avseende på näringsfriheten i grundlagen. Grundlagsutskottet har ansett att även bristen på resurser och att alla inte har tillgång till dem kan betraktas som en grund för tillståndssystemet (GrUU 18/2014).

Det system för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter som föreslås i genomförandelagen gäller nyttjandet av fiskbestånden, dvs. en begränsad förnybar naturresurs, som regleras genom Finlands fiskekvoter som fastställs i EU-lagstiftningen. De knappa fiskbestånden och EU-lagstiftningen innebär att Finland måste ordna fiskeverksamheten så att Finlands fiskekvoter inte överskrids. För närvarande regleras dessa av staten, dvs. av jord- och skogsbruksministeriet, genom att fastställa nationella fiskekvoter på basis av fiskeformen och storleken på fartyget samt genom att förbjuda fisket då fiskekvoterna håller på att fyllas.

I det system som föreslås ska Finlands fiskekvoter fortfarande ägas av staten, men privata aktörer ska ges överlåtbara nyttjanderätter som ska användas för att utnyttja dem. Samtidigt övergår ansvaret för att använda dem effektivt och så fullt ut som möjligt till de privata aktörerna. När det gäller öppenheten inom fiskeverksamheten är den föreslagna lagändringen rätt liten. Särskilt trålfisket är redan i nuläget förbjudet på grund av de begränsningar som EU har påfört medlemsländernas fiskefartyg. För att komma in i branschen krävs det i praktiken även i nuläget att man skaffar ett fartyg som har införts i fiskeregistret för havsområdet, vilket är en betydande ekonomisk insats. Denna möjlighet finns även i framtiden. Vid småskaligt kustfiske leder ändringen till att utvidgningen av fiskeverksamheten inte är lika öppen som förut i och

med att det förutsätts anskaffning av överlåtbara nyttjanderätter eller årliga aktörsspecifika fiskekvoter för att få fiska strömming, vassbuk och lax. För att göra det lättare för kommersiella fiskare som börjar bedriva fiske att komma in i branschen föreslås det ett system som baserar sig på icke-överlåtbara nyttjanderätter som beviljas per fiskare för viss tid. Det nya systemet ska öka öppenheten inom branschen och privata aktörers förmåga att optimera sin fiskeverksamhet genom att överföra nyttjanderätter och aktörsspecifika kvoter mellan aktörerna, och begränsningarna är ringa. Som helhet bedöms systemet förbättra lönsamheten inom det kommersiella fisket avsevärt. Lagförslaget bedöms inte inverka på inledandet av kommersiell fiskeverksamhet och på möjligheten att registreras som kommersiell fiskare. Grundlagsutskottet tog ställning till detta i samband med beredningen av regeringens proposition om lagen om fiske (GrUU 58/2014).

I den föreslagna genomförandelagens 3 kap. bestäms det om de överlåtbara nyttjanderätterna och de aktörsspecifika fiskekvoterna. I det föreslagna systemet ska Finlands årliga fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax, som för närvarande förvaltas av staten och fastställs i Europeiska unionens kvotförordning om Östersjön, fördelas av jord- och skogsbruksministeriet till överlåtbara nyttjanderätter för företag och yrkesutövare som bedriver kommersiellt fiske och som enligt EU-lagstiftning och nationell lagstiftning har rätt att utnyttja dessa fiskekvoter i Finland. De aktörsspecifika fiskekvoterna, som ger den egentliga nyttan i praktiken och som fastställs i ton eller laxar, fördelas årligen av närings-, trafik- och miljöcentralen till innehavare av överlåtbara nyttjanderätter. För att ansluta sig till systemet krävs det en ansökan om en överlåtbar nyttjanderätt och att de överlåtbara nyttjanderätterna antecknas i registret enligt EU-lagstiftningen. I bruktagandet av systemet kan jämföras vid den tillståndspliktiga näringsverksamheten.

Jord- och skogsbruksministeriet fördelar de överlåtbara nyttjanderätterna till de kommersiella fiskarna på basis av fångsthistoriken från åren 2011–2015. För att konsekvenserna av tillfälliga störningar i företagsverksamheten, t.ex. sjukdom eller då ett fartygs motor har gått sönder, ska kunna beaktas rättvist ska de tre år av referensperioden 2011–2015 då den kommersiella fiskaren i fråga har haft de största fångsterna räknas med i fångsthistoriken för varje företag eller yrkesutövare. I syfte att säkerställa en rättvis fördelning vid laxfisket ska man fördela de överlåtbara nyttjanderätterna på basis av rätt små årliga fångster, dvs. minst tio laxar i genomsnitt. En fördelning enligt fångsthistoriken ger de bästa verksamhetsmöjligheterna för de aktörer som har bedrivit fiskeverksamhet aktivast under de senaste åren. Detta förfarande har av de kommersiella fiskarna uppfattats som den mest rättvisa fördelningsgrunden.

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att återkallande av ett tillstånd är en myndighetsåtgärd som ingriper kraftfullare i individens rättsliga ställning än avslag på en ansökan om tillstånd. Grundlagsutskottet har ansett det nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelse och till att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats (GrUU 48/2005 rd, GrUU 8/2006 rd, GrUU 31/2006 rd, GrUU 32/2010 rd, GrUU 58/2010).

I lagförslagets 27 § föreskrivs om att en innehavare av en överlåtbar nyttjanderätt är skyldig att så fullt ut som möjligt utnyttja sina aktörsspecifika fiskekvoter som fördelats på basis av denna rätt eller att överföra dem till andra kommersiella fiskare. I paragrafen föreskrivs dessutom att den överlåtbara nyttjanderätten ska återgå till staten, om dess innehavare inte sköter sina skyldigheter, dvs. under två av tre på varandra följande år inte utnyttjar sin aktörsspecifika fiskekvot som fördelats på basis av den icke-överlåtbara nyttjanderätten eller inte överför den till andra kommersiella fiskare så att den kan utnyttjas. Av en överlåtbar nyttjanderätt återgår på motsvarande sätt hälften till staten, om dess innehavare inte under två av tre på varandra följande år använder minst hälften av sin aktörsspecifika fiskekvot som fördelats på

basis av den överlåtbara nyttjanderätten eller inte överför minst hälften av den till andra kommersiella fiskare. Den aktörsspecifika fiskekvoten återgår till staten, om innehavaren av den aktörsspecifika fiskekvoten inte betalar bruksavgiften för den senast före den förfallodag som anges i den påminnelse som har skickats efter den ursprungliga förfallodagen.

4.4 Jämlikhet

Enligt 6 § i grundlagen är alla lika inför lagen. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Som ett sådant annat skäl som avses i 6 § i grundlagen betraktas även t.ex. en persons boendeort. Grundlagens jämlikhetsbestämmelse hindrar ändå inte att det görs skillnad mellan människor. Skillnaden kan också grunda sig på ett i princip förbjudet skäl som nämns i diskrimineringsbestämmelsen. Det väsentliga är om skillnaden kan motiveras på ett godtagbart sätt med avseende på systemet med de grundläggande rättigheterna. Grundlagsutskottet har ur grundlagens jämlikhetsbestämmelser härlett krav på att skillnaderna inte får vara godtyckliga och de får inte bli oskäliga.

I lagförslagets 3 kap. föreskrivs det om systemet för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter. I systemet behandlas kommersiella fiskare till vissa delar olika. I det skede när systemet tas i bruk är det endast de kommersiella fiskare som i enlighet med bestämmelserna har meddelat myndigheterna om sina fångster av strömming, vassbuk och lax som kan beviljas överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter. Dessa ska i enlighet med 13 § i den föreslagna lagen basera sig på fiskarnas fångsthistorik. Fångsthistoriken över de tre bästa åren under perioden 2011–2015 beskriver aktörens insats i det kommersiella fisket och ska betraktas som ett objektiva och likvärdigt kriterium vid fördelningen av de överlåtbara nyttjanderätterna. Med hjälp av historiken kan de företag och yrkesutövare som bedriver kommersiellt fiske få sådana verksamhetsmöjligheter som motsvarar deras tidigare verksamhet. Det viktigaste elementet i det nya systemet är fördelningarna aktörer emellan, vilka på basis av aktörens övervägande möjliggör en utvidgning eller en minskning av det kommersiella fisket på ett jämlikt sätt. Regleringen kan anses bygga på sådana mål som är godtagbara med tanke på samhället. Vid bedömningen av huruvida regleringen kan godkännas ska man dessutom beakta att vem som helst har en möjlighet att registrera sig som en kommersiell fiskare.

I 88 § i lagen om fiske finns det bestämmelser om indelning av kommersiella fiskare i grupp I och grupp II. Indelningen gäller fysiska personer och sammanslutningar. Grund för indelningen är en sådan omsättning av det kommersiella fisket som medför skyldighet att betala mervärdesskatt. Kommersiella fiskare som inleder näringsverksamhet kan söka sig direkt till grupp I genom att lägga fram en nödvändig affärsverksamhetsplan för hur mervärdesskattskyldigheten uppnås.

Indelningen har utöver konsekvenserna av lagen om fiske även konsekvenser för de överlåtbara nyttjanderätterna i fråga om laxen. Enligt 16 och 22 § i lagförslaget får en aktör inte överföra en överlåtbar nyttjanderätt eller aktörsspecifik fiskekvot till andra än registrerade, kommersiella fiskare som hör till grupp 1. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att Finlands relativt små laxkvoter inte splittras på ett sätt som är oändamålsenligt med tanke på en lönsam företagsverksamhet, utan att de genom frivilliga överföringar, antingen mot vederlag eller utan vederlag, ska kunna överföras till sådana kommersiella fiskare som bedriver fiske som sin huvudsyssla.

Enligt grundlagsutskottets tidigare ställningstagande (GrUU14/2010 rd s. 3) kan tryggnaden av den i grundlagens 18 § 1 mom. förankrade rätten att idka näring anses som en godtagbar grund enligt 6 § 2 mom. i grundlagen att rikta olika fiskebegränsningar mot olika målgrupper.

4.5 Skydd för privatlivet

Lagförslaget innehåller bestämmelser om de register som myndigheten ska föra över de överlåtbara nyttjanderätterna och de aktörsspecifika fiskekvoterna samt insjöfartygen. I 30 § i förslaget föreskrivs det om registret för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter, och i 38 § om registret för insjöfartyg. Registren innehåller personuppgifter och därför är bestämmelserna om dem av betydelse med avseende på privatlivet, som skyddas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Utgångspunkten för skyddet för privatlivet, som är en grundläggande rättighet, är att individen har rätt att leva sitt eget liv utan ogrundad inblandning i hans eller hennes privatliv från myndigheters eller andra instansers sida. För skyddet av personuppgifter har utskottet ansett det viktigt att det i lag åtminstone ingår bestämmelser om målet med registreringen, vad de berörda personuppgifterna innehåller, tillåtna användningsändamål inklusive rätt att lämna ut dem, hur länge uppgifterna ska lagras i personregister och de registrerades rättssäkerhet (GrUU 14/2009 rd). Dessutom ska regleringen av dessa faktorer på lagnivå vara heltäckande och detaljerad.

I lagförslagens 30 § 2 mom. och 39 § 1 mom. definieras de registeransvariga för de register som ingår i informationssystemet samt deras ansvar för de lagrade uppgifterna och deras korrekthet. På behandlingen av uppgifter i de föreslagna registren tillämpas personuppgiftslagen, om något annat inte bestäms i lagen. På offentligheten för uppgifter och handlingar och utlämnandet av dem tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Syftet med användningen av registret för insjöfartyg är att registrera fartygen. Registret över överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter ska grunda sig på den skyldighet som anges i artikel 21 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken och på dess användningsändamål. Registret ska bestå av de uppgifter som förtecknas i 31 §. I bestämmelsen föreskrivs om uppgiftsinnehållet i registret.

På ovan anförda grunder anses det att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock vara önskvärt att riksdagens grundlagsutskotts utlåtande om propositionen inhämtas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik till den del något annat inte föreskrivs i någon annan lag.

Lagen tillämpas inom Finlands territorium och ekonomiska zon samt i de havsområden i vilka sådana i Finland registrerade fartyg som bedriver kommersiellt fiske har rätt att fiska med stöd av lagstiftningen om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik.

2 §

Behörig myndighet

Jord- och skogsbruksministeriet ansvarar för genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik samt styr och samordnar de tillsynsåtgärder som gäller den. Jord- och skogsbruksministeriet är en sådan behörig myndighet i medlemsstaten som avses i Europeiska unionens rättsakter och beslut om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik, om det inte föreskrivs något annat någon annanstans i lag.

Jord- och skogsbruksministeriet ansvarar för beredningen och planeringen av genomförandet i fråga om förslaget om fondprogrammet och ändringarna i det. Jord- och skogsbruksministeriet ansvarar även för att godkänna förslaget om en till sin betydelse ringa ändring av fondprogrammet eller för att överlämna förslaget till Europeiska kommissionen för godkännande.

Jord- och skogsbruksministeriet styr och samordnar insamlingen av uppgifter om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik samt insamlingen, behandlingen, kontrollen och rapporteringen av uppgifterna om tillsynen. Naturresursinstitutet ansvarar för de uppgifter i anknytning till insamling av uppgifter om fiskerinäringen som föreskrivs genom förordning av Europeiska unionen.

Definitioner

I denna lag avses med

1) *Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG,

2) *Europaparlamentets och rådets marknadsförordning* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1379/2013 om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1184/2006 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 104/2000,

3) *kommissionens producentförordning* kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1419/2013 om erkännande av producentorganisationer och branschorganisationer, utvidgning av producentorganisationers och branschorganisationers regler och offentliggörande av utlösningsspriser enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1379/2013 om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter,

4) *kommissionens produktionsförordning* kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1418/2013 om produktions- och saluföringsplaner enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1379/2013 om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter,

5) *rådets kontrollförordning* rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, om ändring av förordningarna (EG) nr 847/96, (EG) nr 2371/2002, (EG) nr 811/2004, (EG) nr 768/2005, (EG) nr 2115/2005, (EG) nr 2166/2005, (EG) nr 388/2006, (EG) nr 509/2007, (EG) nr 676/2007, (EG) nr 1098/2007, (EG) nr 1300/2008, (EG) nr 1342/2008 och upphävande av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1627/94 och (EG) nr 1966/2006,

6) *kommissionens kontrollförordning* kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 404/2011 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs,

7) *rådets IUU-förordning* rådets förordning (EG) nr 1005/2008 om upprättande av ett gemenskapssystem för att förebygga, motverka och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och om ändring av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1936/2001 och (EG) nr 601/2004 samt om upphävande av förordningarna (EG) nr 1093/94 och (EG) nr 1447/1999,

8) *fondprogrammet* ett sådant programdokument som finansieras helt eller delvis med Europeiska unionens medel och där de åtgärder som finansieras enligt dokumentet i huvudsak hör till området för Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik,

9) *Finlands fiskekvot* Finlands andel av den största tillåtna fångst för varje fiskbestånd i Östersjön som årligen fastställs genom rådets förordningar och bestäms på basis av den relativa stabiliteten.

10) *överlåtbar nyttjanderätt* en sådan rätt att fiska en bestämd andel av Finlands fiskekvot för ett visst fiskbestånd som beviljas för viss tid till en kommersiell fiskare och som kan överföras under de förutsättningar som närmare anges,

11) *aktörsspecifik fiskekvot* den årliga fiskekvot uttryckt i ton eller fiskindivider som fördelas till den kommersiella fiskaren och vars storlek grundar sig på den andel som anges i den överlåtbara nyttjanderätten,

12) *kvotförordningen om Östersjön* rådets förordning genom vilken det årligen fastställs de största tillåtna fångsterna för varje fiskbestånd i Östersjön.

2 kap.

Styrningen av nyttjandet av fiskresurserna

4 §

Fyllande av Finlands fiskekvot eller uppnående av största tillåtna fiskeansträngningsnivå

Fiskefartyg som seglar under finsk flagg får inte fiska ett fiskbestånd eller en grupp av fiskbestånd, om fångsterna som härstammar från det fiskbeståndet eller den gruppen av fiskbestånd, på det sätt som avses i artikel 35.1 a i rådets kontrollförordning förmodligen har fyllt eller överskridit Finlands fiskekvot av det fiskbeståndet, eller om den fiskeansträngningsnivå som avses i artikel 35.1 b i rådets kontrollförordning förmodligen har nåtts eller överskridits. Jord- och skogsbruksministeriet bedömer hur fångstmängden och fiskeansträngningskapaciteten utvecklas utifrån uppgifterna i fångstregistret samt antal, fiskekapacitet och position i fråga om de fiskefartyg som fiskar detta fiskbestånd.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms den dag då förbudet enligt 1 mom. träder i kraft och den dag enligt artikel 35.2 i rådets kontrollförordning fram till vilken det är tillåtet att förvara i 1 mom. avsedda fångster ombord på fartyget, lasta om dem, flytta om dem, transportera dem och landa dem. Förbudet kan gälla antingen hela det kvotområde som fastställts för ifrågavarande fiskbestånd i Finland eller endast en del av det kvotområde där man kan erhålla en betydande fångstmängd av det fiskbeståndet. Om förbudets ikraftträdande kan föreskrivas så att man beaktar den möjlighet enligt artikel 15.8 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken som gäller att de fångster som har överskridit någon annan kvot än kvoten av målarten eller av de fångster för vilka det inte finns en kvot får dras av från kvoten av målarten upp till högst nio procent av den samt den möjlighet enligt artikel 15.9 i den förordningen som gäller att landa ytterligare fångstmängder för högst tio procent av Finlands fiskekvot.

Bestämmelser om fiske av fiskbestånd som ingår i en fiskekvot efter det att fiskekvoten fyllts och fiskeförbud utfärdats finns i artikel 3.1 c i rådets IUU-förordning.

5 §

Fiskereglering genom nationella fiskekvoter

Det kommersiella fisket ska ordnas så att det inte föreligger någon risk för att Finlands fiskekvoter inte är tillräckliga och inte kan användas fullt ut, att fiskbestånden inte bevaras och sköts, det regionala fisketrycket inte regleras och de kommersiella fiskarna inte har jämlika möjligheter till fiske. Genom förordning av statsrådet får utfärdas bestämmelser om nationella fiskekvoter som är territoriella, specificerade enligt fartygsgrupp och bundna till en viss tidsperiod för sådana i Europeiska unionen kvoterade fiskbestånd som fiskefartyg som seglar under finsk flagg har rätt att fiska. Förordningen får vara i kraft i högst fem år i sänder.

I en förordning som avses i 1 mom. föreskrivs om största möjliga fångstmängd uttryckt i vikt, antal eller andel av den fiskekvot av ett fiskbestånd som Europeiska unionen har fastställt för Finland, och som på ett havsområde som avgränsas av geografiska koordinater får fiskas, eller som en viss fartygsgrupp får fiska. I förordningen, som är i kraft längre än ett år, föreskrivs om den största möjliga fångstmängden såsom en andel av Finlands fiskekvot. I förordningen är det möjligt att även föreskriva om den bestämda tid under vilken den maximala fångstmängden inte får överskridas.

För fiskefartygen fastställs en fiskekvot enligt fartygsgrupp på basis av fiskefartygets längd, dräktighet, maskinstyrka eller det fiskeredskap som fartyget använder. Den nationella fiskekvoten enligt fartygsgrupp kan gälla antingen hela det kvotområde som fastställts för Finland eller en del av det.

6 §

När den nationellt föreskrivna fiskekvoten har fyllts

När den nationella fiskekvot som anges i en statsrådsförordning som utfärdats med stöd av 5 § har fyllts får fiskbestånd som omfattas av fiskekvoten inte fiskas på kvotområdet. När den fiskekvot enligt fartygsgrupp som anges i en statsrådsförordning har fyllts får fartyg som hör till gruppen inte fiska kvoterade fiskbestånd.

Bestämmelser om de dagar då de i 1 mom. avsedda fiskeförbuden träder i kraft utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet bedömer hur fångstmängden utvecklas på basis av uppgifterna i fångstregistret samt antal, fiskekapacitet och position samt antalet fiskeredskap i fråga om de fiskefartyg som fiskar detta fiskbestånd. Även bestämmelser om den dag fram till vilken det är tillåtet att hålla kvoterade fångster ombord på fartyget, lasta om dem, flytta om dem, transportera dem och landa dem utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelser om fiske av fiskbestånd som ingår i en fiskekvot efter det att fiskekvoten fyllts och fiskeförbud utfärdats finns i artikel 3.1 c i rådets IUU-förordning.

7 §

Byte av Finlands fiskekvoter med andra medlemsstater inom Europeiska unionen

Jord- och skogsbruksministeriet får på eget initiativ, på initiativ av innehavare av överlåtbara nyttjanderätter eller representanter för kommersiella fiskare byta de fiskekvoter som får användas av Finland och de fiskekvoter som i framtiden kommer att beviljas Finland eller delar av dem med andra medlemsstater inom Europeiska unionen, om bytet garanterar att Finland har tillräckliga fiskekvoter eller att de aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 20 § kan användas fullt ut eller att bytet jämnar ut det regionala fisketrycket eller stöder en jämlik fördelning av fiskemöjligheter mellan kommersiella fiskare. Beslut om det bytesförhållande som ska iakttas vid bytet fattas av jord- och skogsbruksministeriet efter att det har hört representanterna för kommersiella fiskare.

8 §

Övriga fiskebegränsningar

Genom förordning av statsrådet får i det syfte som avses i 5 § 1 mom. utfärdas bestämmelser om tidsbegränsat fiskeförbud för ett visst havsområde och begränsningar i fråga om tid, territorium eller kvantitet för användning av fiskeredskap som används för fångst av fiskbestånd som i Europeiska unionen är kvoterade eller på annat sätt reglerade.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får i samma syfte dessutom föreskrivas om fiskeredskapens tekniska egenskaper. Ovan avsedda tidsbegränsade fiskeförbud och begränsningar av fiskeredskapen kan gälla alla fiskefartyg eller fartyg i en viss fartygsgrupp.

Bestämmelser om fiske av kvoterade fiskbestånd efter fiskeförbud finns i artikel 3.1 c i rådets IUU-förordning. Bestämmelser om fiske som strider mot de bestämmelser som utfärdats om begränsningar av användningen av fiskeredskap och om tekniska föreskrifter finns i artikel 3.1 e i rådets IUU-förordning.

9 §

Närmare bestämmelser om bevarandeåtgärder och fleråriga planer som avses i Europeiska unionens lagstiftning

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser som är nödvändiga för genomförande av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik utfärdas om unionens bevarandeåtgärder och fleråriga planer, vilka avses i artikel 18.8 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken.

Sådana närmare bestämmelser om de tekniska egenskaperna för och användningen av fiskeredskap, som tillåts eller krävs enligt bestämmelserna om bevarandeåtgärderna och de mångåriga planerna, får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

10 §

Fisketillstånd

Närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar de fisketillstånd som avses i artikel 7 i rådets kontrollförordning och i artikel 4 i kommissionens kontrollförordning för minst ett och högst tio kalenderår åt gången. Närings-, trafik- och miljöcentralen för register över de fiskefartyg som har fått tillstånd och över innehavarna av fiskelicens på fiskefartygen.

Om fisketillstånd söks för fler fiskefartyg än vad som är möjligt att bevilja enligt bestämmelserna om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik, ges sådana innehavare av fiskelicens företräde vilkas fiskefartyg under licenshavarens besittningstid till närings-, trafik- och miljöcentralen har rapporterat fångster av fiskbestånd som avses i tillståndet under ett flertal kalenderår under de senaste fem åren som föregick det år då tillstånden förklarats lediga att sökas. Högst tio procent av den tillståndsmängd som tilldelats Finland genom en rättsakt av Europeiska unionen och som finns kvar efter den fördelning som avses ovan kan reserveras för sådana innehavare av fiskelicens vilkas fartyg inte har haft rapporterade fångster av fiskarten i fråga under ovan avsedda femårsperiod. Vid beviljandet av tillstånd som reserveras för dylika innehavare av fiskelicens ges sådana innehavare av fiskelicens företräde vars huvudmaskin på fiskefartyget har den lägsta maskineffekten i kilowatt.

Närmare bestämmelser om de fiskbestånd som avses i fisketillstånden och om fiskeredskapen, antalet tillstånd som ska beviljas, de fångstdeklarationer som avses i 2 mom., på vilket område och under vilken tid tillstånden är i kraft samt om förfarandet för ansökan om tillstånd får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Om fiske utan fisketillstånd föreskrivs i artikel 3.1 a i rådets IUU-förordning.

11 §

Överföring av fisketillstånd

Om innehavaren av ett fisketillstånd överlåter det fartyg som nämns i tillståndet, och om inget annat skriftligen har överenskommit om fisketillståndet med parterna i överlåtelsen, överför närings-, trafik- och miljöcentralen fisketillståndet för den återstående tiden på fartygets nya fiskelicensinnehavare, om fartygets nationalitet inte ändras med anledning av överlåtelsen. Innehavaren av fisketillståndet kan komma överens med förvärvaren att fisketillståndet inte åtföljer det fartyg som överlåts. I detta fall överför närings-, trafik- och miljöcentralen tillståndet på ett annat av överlåtarens fiskefartyg, om detta är möjligt enligt Europeiska unionens rättsakter och om det inte är förbjudet någon annanstans i lag.

3 kap.

Fördelning av Finlands fiskekvoter till kommersiella fiskare

12 §

Fördelning av Finlands fiskekvoter till överlåtbara nyttjanderätter

Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax fördelas till överlåtbara nyttjanderätter i syfte att förbättra verksamhetsförutsättningarna för det kommersiella fiske som bedrivs i havsområdet samt ordna fisket på ett effektivt och hållbart sätt.

Jord- och skogsbruksministeriet fastställer andelarna av Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax för landskapet Åland, som överförs till Ålands landskapsregering för att förvaltas av den.

Efter att andelarna till Åland har fördelats ska jord- och skogsbruksministeriet på basis av ansökan fördela Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax till överlåtbara nyttjanderätter för kommersiella fiskare som äger ett fartyg som är registrerat för kommersiellt fiske i havsområdet.

De överlåtbara nyttjanderätterna anges som andelar i promille av den fiskekvot i Finland som gäller ett visst fiskbestånd, med två decimalers noggrannhet.

De överlåtbara nyttjanderätter som gäller Finlands fiskekvoter av strömming fördelas separat till trålfisket och till fisket med ryssja.

Bestämmelser om ansökningsförfarandet för de överlåtbara nyttjanderätterna samt om de handlingar som ska bifogas till ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Grunderna för fördelning av överlåtbara nyttjanderätter

De överlåtbara nyttjanderätterna fördelas som andelar i promille till kommersiella fiskare enligt hur stor fångsten inom ifrågavarande Finlands fiskekvot har varit under åren 2011–2015 för det fiskefartyg eller de fiskefartyg som ägs eller som har ägts av en kommersiell fiskare jämfört med den totala fångsten som räknas ut på samma sätt för alla sökanden.

När fångststorleken räknas ut medräknas under referensperioden 2011–2015 de tre kalenderår i fråga om respektive sökande under vilka det i det fångstregister som avses i 30 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014) för de fartyg som ägs eller har ägts av sökanden har antecknats mest fångster av fiskekvoten i fråga.

I fråga om laxfiske medräknas 80 procent av den fångst som fiskats norr om breddgraden 65°30'N före den 25 juni och mellan breddgraderna 64°00'N–65°30'N före den 20 juni.

Till sökanden fördelas inga överlåtbara nyttjanderätter för laxfiske, om medeltalet av fångsten under de tre kalenderåren för de laxfångster som antecknats för Finlands fiskekvot i fråga och som räknats ut enligt 2 mom. är under tio laxar.

Om det i Europeiska unionens lagstiftning görs ändringar i fråga om kvotområdena för strömming, vassbuk eller lax, fördelar jord- och skogsbruksministeriet de överlåtbara nyttjanderätterna för ifrågavarande Finlands fiskekvot på nytt till innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter enligt förhållandet på de i 20 § avsedda aktörsspecifika fiskekvoter som fördelats enligt de giltiga överlåtbara nyttjanderätterna.

Bestämmelser om förfaranden för utredning av de uppgifter som avses i 2, 3 och 4 mom. samt om ett mer exakt beräkningsförfarande får utfärdas genom förordning av statsrådet.

RP 103/2016 rd

14 §

Begränsning av andelen överlåtbara nyttjanderätter

En kommersiell fiskare kan inneha högst 200,00 promille av de överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätterna för respektive Finlands fiskekvot. En sådan koncern som avses i 8 kap. 12 § i aktiebolagslagen (624/2006) och som bedriver kommersiellt fiske betraktas som en (1) kommersiell fiskare.

15 §

Giltighetstid för överlåtbara nyttjanderätter och förlängning av giltigheten

De överlåtbara nyttjanderätterna gäller i tio kalenderår från det att de fördelats första gången. Jord- och skogsbruksministeriet kan på basis av en ansökan som görs av innehavaren av en överlåtbar nyttjanderätt inom den tidsfrist som angivits i statsrådets förordning förlänga den överlåtbara nyttjanderättens giltighet för högst fem kalenderår åt gången. Förlängningen av giltigheten förutsätter att sökanden har registrerats som innehavare av den överlåtbara nyttjanderätten i fråga i det register som avses i 30 §.

Om en innehavare av en överlåtbar nyttjanderätt inte ansöker om förlängning av giltigheten för de överlåtbara nyttjanderätterna inom den tidsfrist som det föreskrivs om i 2 mom., återgår de överlåtbara nyttjanderätterna till staten efter det att den ursprungliga giltighetstiden har löpt ut.

Närmare bestämmelser om förfarandet för ansökan om förlängning av giltigheten och om tidsfristen för ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Överföring av överlåtbara nyttjanderätter

En innehavare av överlåtbara nyttjanderätter har rätt att överföra en överlåtbar nyttjanderätt helt eller delvis till en kommersiell fiskare som äger ett fiskefartyg som är registrerat för kommersiellt fiske i havsområdet. Överlåtbara nyttjanderätter får dock inte överföras till en kommersiell fiskare som har hemvist i landskapet Åland.

Ett dödsbo eller konkursbo för en innehavare av överlåtbara nyttjanderätter kan överföra en överlåtbar nyttjanderätt på samma villkor som den ursprungliga rättsinnehavaren.

Efter överföringen får nyttjanderätterna hos den till vilken nyttjanderätten överförts inte överskrida den maximandel av överlåtbara nyttjanderätter som anges i 14 §.

En överlåtbar nyttjanderätt för strömmingsfiske med ryssja får inte överföras till överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske, och en överlåtbar nyttjanderätt för laxfiske får inte överföras till andra än sådana kommersiella fiskare i grupp 1 enligt 88 § i lagen om fiske (379/2015) som äger ett fiskefartyg som är registrerat för kommersiellt fiske i havsområdet.

En innehavare av överlåtbara nyttjanderätter som har hemvist norr om breddgraden 64°00'N får inte överföra en överlåtbar nyttjanderätt för laxfiske till en sådan kommersiell fiskare vars hemvist ligger söder om denna breddgrad.

Överföringen av en överlåtbar nyttjanderätt träder i kraft då närings-, trafik- och miljöcentralen har antecknat överföringen i det register som avses i 30 §. Den som överför rätten och den till vilken rätten överförs ska göra en gemensam ansökan om att få överföringen antecknad.

Bestämmelser om förfarandet i anknytning till ansökan om antecknande av överföringen som avses i 6 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Icke-överlåtbara nyttjanderätter för kommersiella fiskare som börjar bedriva kommersiellt fiske

Till en fiskare som avses i 88 § i lagen om fiske och som har registrerats som en sådan kommersiell fiskare i grupp 1 som börjar bedriva kommersiellt fiske och som äger ett fiskefartyg som är registrerat för kommersiellt fiske i havsområdet får närings-, trafik- och miljöcentralen på skriftlig ansökan fördela en sådan icke-överlåtbar nyttjanderätt för strömmingsfiske eller laxfiske med ryssja som gäller högst fem kalenderår åt gången, som beviljas per kommersiella fiskare vars storlek motsvarar högst två promille av den del av Finlands fiskekvot av strömming eller lax som finns kvar efter fördelningen av de kvotmängder till landskapet Åland som avses i 12 § och de särskilda fiskekvoter som avses i 18 §.

Av varje Finlands fiskekvot av strömming och lax får icke-överlåtbara nyttjanderätter fördelas sammanlagt till en andel som högst motsvarar fyra procent av den del av Finlands fiskekvot i fråga som finns kvar efter fördelningen av den kvotmängd till landskapet Åland som avses i 12 § och den särskilda fiskekvot som avses i 18 §. Om alla de sökande som uppfyller kraven i 1 mom. inte kan beviljas icke-överlåtbara nyttjanderätter till två promille utan att maximandelen på fyra procent överskrids, ska av den ännu inte fördelade andelen av Finlands fiskekvot till de sökande som uppfyller kraven i 1 mom. fördelas lika stora icke-överlåtbara nyttjanderätter.

Bestämmelser om ansökan om de icke-överlåtbara nyttjanderätter som ska fördelas till kommersiella fiskare som börjar bedriva verksamhet, om innehållet i ansökan och beslut samt om de förfaranden som gäller dessa får utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Särskilda fiskekvoter

Genom förordning av statsrådet kan sådana särskilda fiskekvoter av Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax som gäller små mängder reserveras i syfte att trygga verksamhetsförutsättningarna för de olika fiskeformerna samt tillgodose de behov som gäller bifångster.

De särskilda fiskekvoterna fastställs på basis av de olika fiskeformernas fångststatistik från tidigare år och i så små mängder som möjligt så att de inte onödigt begränsar det fiske som bedrivs genom överlåtbara eller icke-överlåtbara nyttjanderätter och genom de aktörsspecifika fiskekvoter enligt 20 § som fördelas enligt dem.

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om

1) vilka fiskbestånd och fiskeformer som de i 1 mom. avsedda särskilda fiskekvoterna gäller,

2) storleken på de särskilda fiskekvoterna samt grunderna för beräkningen av storleken, och

3) begränsningar av fångsten inom de särskilda fiskekvoterna.

När förordningar enligt 3 mom. utfärdas får de skyldigheter som följer av dem föreskrivas olika för olika grupper av kommersiella fiskare samt olika för innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter och övriga kommersiella fiskare.

19 §

Förfarande för fördelning av aktörsspecifika fiskekvoter

Innan de aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 2 och 3 mom. fördelas enligt de icke-överlåtbara och överlåtbara nyttjanderätterna, ska de i 12 § 2 mom. avsedda kvotmängder som ska överföras till landskapet Åland samt de i 18 § avsedda särskilda fiskekvoterna av jord- och

skogsbruksministeriet dras av från varje Finlands årliga fiskekvot av strömming, vassbuk och lax.

Enligt en icke-överlåtbar nyttjanderätt ska den aktörsspecifika fiskekvot av Finlands fiskekvot som finns kvar efter de avdrag som avses i 1 mom. fördelas av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt den andel i promille som den icke-överlåtbara nyttjanderätten anger.

Enligt en överlåtbar nyttjanderätt ska den aktörsspecifika fiskekvot av Finlands fiskekvot som finns kvar efter de avdrag som avses i 1 mom. och den fördelning som utförts enligt 2 mom. fördelas av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt den andel i promille som den överlåtbara nyttjanderätten anger.

20 §

Fördelning av aktörsspecifika fiskekvoter

Närings-, trafik- och miljöcentralen fördelar Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax till temporära aktörsspecifika fiskekvoter för kalenderåret enligt de ansökningar som inkommit före utgången av tidsfristen från innehavarna av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och i enlighet med de förfaranden som avses i 19 §. Närings-, trafik- och miljöcentralen beaktar i dess beslut sådana eventuella avstående från aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 23 § samt i 27 § 5 mom. avsedda förluster av aktörsspecifika fiskekvoter som följer av obetalda bruksavgifter.

Om de aktörsspecifika fiskekvoterna inte kan fördelas före utgången av året på grund av att kvotförordningen om Östersjön inte har publicerats och Finlands fiskekvoter för strömming, vassbuk och lax för det följande året inte har fastställts, kan närings-, trafik- och miljöcentralen fastställa temporära aktörsspecifika fiskekvoter för det följande året, vilkas mängd får omfatta högst 70 procent av de aktörsspecifika fiskekvoterna för det innevarande året eller högst den nedre gräns som anges i en vetenskaplig rekommendation av Internationella havsforskningsrådet.

När jord- och skogsbruksministeriet har utrett användningen av de aktörsspecifika fiskekvoterna under det föregående året, ska den enligt förfarandet i 28 § fördela i 27 § 2 och 3 mom. avsedda eventuella överlåtbara nyttjanderätter som återgått till staten samt vid behov ändra beslut om de överlåtbara nyttjanderätterna. Närings-, trafik- och miljöcentralen fördelar utgående från uppgifterna om användningen av de aktörsspecifika fiskekvoterna under det föregående året och om bruksavgiften de aktörsspecifika fiskekvoter som återgått till staten och som avses i 27 § 5 mom. och 29 § 4 mom. samt ändrar vid behov beslut om temporära aktörsspecifika fiskekvoter.

När de ändringar av beslut som avses i 3 mom. har gjorts och Europeiska kommissionen genom dess förordning har bekräftat eventuella överföringar av Finlands fiskekvoter eller avdrag från det föregående året, fattar närings-, trafik- och miljöcentralen beslut om de slutliga aktörsspecifika fiskekvoterna. De tillägg som följer av Europeiska kommissionens förordning fördelas till innehavarna av icke-överlåtbara och överlåtbara nyttjanderätter i proportion till deras andelar och avdragen till de innehavare som har överskridit sin aktörsspecifika fiskekvot under det föregående året fördelas dem emellan i proportion till storleken på de överskridna kvoterna.

Bestämmelser om ansökan om aktörsspecifika fiskekvoter, om innehållet i ansökan och beslut samt om de förfaranden som gäller dessa får utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §

Inverkan på aktörsspecifika fiskekvoter vid ändringar av Finlands fiskekvoter

Om Finlands fiskekvot minskar eller ökar mitt i kalenderåret genom ett beslut av rådet, ska närings-, trafik- och miljöcentralen vid behov ändra det beslut om aktörsspecifika fiskekvoter

RP 103/2016 rd

som avses i 20 § 3 eller 4 mom. så att de tillägg och avdrag i fråga om Finlands fiskekvoter fördelas till innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter i proportion till de överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätterna.

22 §

Överföring av aktörsspecifika fiskekvoter

En innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot får överföra den aktörsspecifika fiskekvoten helt eller delvis till en kommersiell fiskare som är registrerad i registret enligt 30 §. Ett dödsbo eller konkursbo för en innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot kan överföra den aktörsspecifika fiskekvoten på samma villkor som den ursprungliga rättsinnehavaren.

I laxfiske får en aktörsspecifik fiskekvot överföras endast till en sådan kommersiell fiskare som avses i 88 § i lagen om fiske och som har registrerats som kommersiell fiskare i grupp 1 och som äger ett fiskefartyg som är registrerat för kommersiellt fiske i havsområdet.

En innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot som har hemvist norr om breddgraden 64°00'N får inte överföra en aktörsspecifik fiskekvot för lax till en sådan kommersiell fiskare som har hemvist söder om den breddgraden.

Om innehavaren av en aktörsspecifik fiskekvot överför en aktörsspecifik fiskekvot eller en del av den till en kommersiell fiskare som inte har registrerats i registret enligt 30 §, ska den som överför kvoten och den till vilken kvoten överförs göra en gemensam ansökan hos närings-, trafik- och miljöcentralen om att få överföringen antecknad. Närings-, trafik- och miljöcentralen kontrollerar att den till vilken kvoten överförs är registrerad som kommersiell fiskare och äger ett fiskefartyg som är registrerat för kommersiellt fiske i havsområdet.

Överföringen av en aktörsspecifik fiskekvot träder i kraft när närings-, trafik- och miljöcentralen har antecknat överföringen i det register som avses i 30 §.

Bestämmelser om förfaranden för överföring, ansökan och beslutsfattande i fråga om aktörsspecifika fiskekvoter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §

Avstående från aktörsspecifika fiskekvoter

En innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter kan i en ansökan som avses i 20 § meddela att denna avstår helt eller delvis från sin aktörsspecifika fiskekvot för följande kalenderår som fördelas enligt den överlåtbara nyttjanderätten.

Den andel som innehavaren avstår från ska fördelas mellan de övriga innehavarna av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter för Finlands fiskekvot i fråga i proportion till de överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätterna.

24 §

Rapporter från innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter och kvotarrangemang

Innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter ska i de fångst- och landningsdeklarationer som avses i 21 och 25 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken meddela vem det är som är innehavare av den aktörsspecifika fiskekvot som den rapporterade fångsten eller en del av den gäller.

Jord- och skogsbruksministeriet beslutar årligen om de Finlands fiskekvoter som ska omfattas av den möjlighet enligt artikel 15.8 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken som gäller att de fångster som har överskridit någon annan kvot

RP 103/2016 rd

än kvoten av målarten eller av de fångster för vilka det inte finns en kvot dras av från kvoten av målarten upp till högst nio procent av den.

Bestämmelser om de fiskebegränsningar i fråga om fiskeredskap som ska användas, fiskeområden eller fångstens sammansättning, vilka behövs för att tillämpa det beslut av jord- och skogsbruksministeriet som avses i 2 mom., får utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Specialbestämmelser om laxfångster

Första försäljning av lax som fiskats i havsområdet är tillåten endast för en innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot. Övriga kommersiella fiskare ska frisläppa laxarna vid fiske med rys-sja. Innehavaren av en aktörsspecifik fiskekvot för lax ska märka de laxar som ska säljas med den identifieringsbeteckning som fås från närings-, trafik- och miljöcentralen på så sätt att innehavaren av den aktörsspecifika fiskekvot från vilken laxen härstammar kan identifieras.

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om

- 1) maximimängden av den laxfångst som tillåts per kommersiell fiskare i ett visst område eller under en viss tid,
- 2) begränsningar av laxfångstens sammansättning, och
- 3) förfaranden för märkningen av den fångst som gäller de aktörsspecifika fiskekvoterna.

När förordningar enligt 2 mom. utfärdas får de skyldigheter som följer av dem föreskrivas olika för olika grupper av kommersiella fiskare samt olika för innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter och övriga kommersiella fiskare.

26 §

Bruksavgift för aktörsspecifika fiskekvoter

Innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter ska till staten betala bruksavgift för aktörsspecifika fiskekvoter.

Bruksavgiften beräknas genom att multiplicera storleken på den aktörsspecifika fiskekvoten med priset per ton på strömming och vassbuk eller styckepriset på lax. Bestämmelser om de priser per ton och per fisk på strömming, vassbuk och lax som bestäms enligt primärproducentens genomsnittliga marknadspris så att priserna i genomsnitt inte överskrider en och en halv procent av det marknadspris som primärproducenten får per ifrågavarande ton fisk eller fisk utfärdas genom förordning av statsrådet.

I det beslut om fördelning som avses i 20 § 3 mom. och som gäller de aktörsspecifika fiskekvoterna fastställer närings-, trafik- och miljöcentralen en bruksavgift för den aktörsspecifika fiskekvot som innehavaren av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter får.

27 §

Skyldigheter för innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter samt påföljder vid underlåtande att iaktta skyldigheterna

Innehavare av en överlåtbar nyttjanderätt är skyldig att så fullt ut som möjligt utnyttja sina aktörsspecifika fiskekvoter som fördelats på basis av denna rätt eller att överföra dem till andra kommersiella fiskare så att de kan utnyttjas i enlighet med 22 §.

En överlåtbar nyttjanderätt återgår i sin helhet till staten, om dess innehavare under två av tre på varandra följande år inte använder sin aktörsspecifika fiskekvot som fördelats på basis av den överlåtbara nyttjanderätten eller inte överför en del av den till andra kommersiella fiskare i enlighet med 22 §.

RP 103/2016 rd

Hälften av en överlåtbar nyttjanderätt återgår till staten, om dess innehavare under två av tre på varandra följande år inte använder minst hälften av sin aktörsspecifika fiskekvot som fördelats på basis av den överlåtbara nyttjanderätten eller inte överför minst hälften av den till andra kommersiella fiskare i enlighet med 22 §.

Den icke-överlåtbara nyttjanderätt som avses i 17 § återgår i sin helhet till staten, om dess innehavare under två av tre på varandra följande år inte använder minst 50 procent av sin aktörsspecifika fiskekvot som fördelats på basis av den icke-överlåtbara nyttjanderätten.

Innehavaren av den överlåtbara eller icke-överlåtbara nyttjanderätten är skyldig att betala bruksavgiften för den aktörsspecifika fiskekvoten före förfallodagen. Om innehavaren av den överlåtbara eller icke-överlåtbara nyttjanderätten inte har betalat bruksavgiften före tidsfristen för följande års ansökan om aktörsspecifika fiskekvoter, förlorar innehavaren sin rätt till den aktörsspecifika fiskekvoten för följande år.

28 §

Fördelning av överlåtbara nyttjanderätter som återgått till staten

Jord- och skogsbruksministeriet fördelar enligt de ansökningar som inkommit före den tidsfrist som den bestämt de överlåtbara nyttjanderätter som återgått till staten på basis av 27 § 2 och 3 mom. och 15 § till de innehavare av icke-överlåtbara nyttjanderätter enligt 17 § som under minst två år har utnyttjat minst 50 procent varje år av de aktörsspecifika fiskekvoter som fördelats enligt de icke-överlåtbara nyttjanderätterna.

Storleken på en överlåtbar nyttjanderätt som fördelats i enlighet med 1 mom. kan vara högst fyra promille.

Om de nyttjanderätter som återgått till staten inte räcker till för alla de innehavare av icke-överlåtbara nyttjanderätter som uppfyller de ovan nämnda kraven, rangordnas de sökande så att giltighetstiden för den icke-överlåtbara nyttjanderätten prioriteras i första hand och det procentuella utnyttjandet av den icke-överlåtbara nyttjanderätten i andra hand.

Om det av de överlåtbara nyttjanderätter som återgått till staten på basis av 27 § 2 och 3 mom. och 15 § finns kvar överlåtbara nyttjanderätter efter fördelningen enligt 3 mom., fördelas den återstående andelen mellan de övriga innehavarna av de överlåtbara nyttjanderätterna för Finlands fiskekvot i fråga i proportion till de överlåtbara nyttjanderätterna och enligt de begränsningar som avses i 14 §.

Bestämmelser om hur de överlåtbara nyttjanderätter som återgått till staten ska fördelas till kommersiella fiskare får utfärdas genom förordning av statsrådet.

29 §

Skyldigheter för innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter samt påföljder vid underlåtande att iaktta skyldigheterna

Innehavaren av en aktörsspecifik fiskekvot ska ordna sin fiskeverksamhet och följa upp utnyttjandet av sin aktörsspecifika fiskekvot med beaktande av eventuella verkningar av en överskridning av kvoten så att de fångster som innehavaren av den aktörsspecifika fiskekvoten fiskar inte överskrider den aktörsspecifika fiskekvot som fördelats eller som ska fördelas till innehavaren.

Det är förbjudet att fiska Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax utan en aktörsspecifik fiskekvot, med undantag av det fiske som bedrivs på basis av de särskilda fiskekvoter som avses i 18 §. Innehavaren av en aktörsspecifik fiskekvot får inte fiska ovan nämnda Finlands fiskekvoter, om innehavarens aktörsspecifika fiskekvot som gäller en av de ovan nämnda fiskekvoterna i Finland har fyllts. Fisket ska avbrytas omedelbart, om det är uppenbart att den aktörsspecifika fiskekvoten har fyllts.

Om påföljdsavgiften som påförs för allvarlig överträdelse på grund av fiske utan en aktörsspecifik fiskekvot eller fiske som överskridit denna kvot föreskrivs i 51 och 52 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken.

Om en sådan innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot som har överskridit en aktörsspecifik fiskekvot samtidigt är innehavare av en överlåtbar nyttjanderätt, ska en mängd som motsvarar den överskridna mängden dras av från denna aktörsspecifika fiskekvot för följande år som fördelats till innehavaren av den överlåtbara nyttjanderätten samt denna andel av den aktörsspecifika fiskekvoten återgå till staten.

Om en innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot överskrider sin aktörsspecifika fiskekvot, har innehavaren efter landningen av fångsten 72 timmar på sig att skaffa sig flera aktörsspecifika fiskekvoter samt att meddela närings-, trafik- och miljöcentralen om detta för att undgå de påföljder som avses i 3 och 4 mom.

Bestämmelser om förfarandet vid överföringar enligt 5 mom. och om uppföljningen av aktörsspecifika fiskekvoter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

30 §

Register över överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter inom kommersiellt fiske

Jord- och skogsbruksministeriet tar i bruk ett register för överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter (*fiskekvotsregister*) som ska ingå i det informationssystem som avses i 29 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken. Registret används för skötseln av de uppgifter som det föreskrivs om i Europeiska unionens lagstiftning och i denna lag.

Ansvariga för fiskekvotsregistret är jord- och skogsbruksministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralen. Huvudansvarig registerförare är närings-, trafik- och miljöcentralen. Bägge registeransvariga svarar för de uppgifter som de för in i registret och för uppgifternas riktighet. Registeruppgifterna får utlämnas till Naturresursinstitutet för forskning och statistikföring.

31 §

Fiskekvotsregistrets innehåll

I fiskekvotsregistret kan införas

1) namn och kontaktuppgifter samt personbeteckning eller företags- och organisationsnummer i fråga om innehavare av överlåtbara nyttjanderätter, icke-överlåtbara nyttjanderätter samt aktörsspecifika fiskekvoter,

2) de andelar i promille av de överlåtbara nyttjanderätter och icke-överlåtbara nyttjanderätter som innehas av innehavare av överlåtbara nyttjanderätter och icke-överlåtbara nyttjanderätter samt storlekarna på de aktörsspecifika fiskekvoter som innehas av innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter samt användningsgraden i anknytning till nyttjandet av dem och fångsterna.

3) namn och kontaktuppgifter samt uppgifter som behövs för autentiseringen i fråga om en kontaktperson som bemyndigats att ta del av uppgifter och utföra överföringar i stället för en innehavare av överlåtbara nyttjanderätter, icke-överlåtbara nyttjanderätter samt aktörsspecifika fiskekvoter,

4) uppgifter om överföringar av överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter,

5) uppgifter om observerade aktörsspecifika fiskekvoter som har överskridits eller om fiske utan fiskekvoter,

6) andra nödvändiga uppgifter som behövs vid behandlingen av ansökningar.

RP 103/2016 rd

32 §

Innehavarens rätt att använda uppgifterna i fiskekvotsregistret

Innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter har i den elektroniska tjänst som hör till registret rätt att ta del av sina egna uppgifter, att ta del av övriga uppgifter om identifieringsbeteckningarna för de som innehar överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter samt att helt eller delvis överföra sin aktörsspecifika fiskekvot till en annan innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot som införts i registret.

För att ta del av uppgifter samt överföringar i den elektroniska tjänsten krävs det sådan stark autentisering som avses i 2 § i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer (617/2009).

4 kap.

Marknadsordningen

33 §

Erkännande av producentorganisationer och branschorganisationer

De producentorganisationer och branschorganisationer inom fiskeri och vattenbruk som avses i kapitel II avsnitt 1 i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning erkänns av jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med artikel 2 i kommissionens producentförordning. Erkännandet kräver att de föreskrivna förutsättningar som anges i artiklarna 14 och 16 i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning uppfylls.

En sådan ekonomiskt tillräckligt aktiv producentorganisation som avses i artikel 14.1 b i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning innebär att den ekonomiska verksamheten utgör minst 20 procent av den årliga fångsten av fiskarten i fråga eller av det antal kommersiella fiskare i Finland som fiskar den. Den väsentliga andelen av verksamheten inom produktions- och antingen beredning eller saluföring, eller båda, med avseende på fiskeri- och vattenbruksprodukter eller produkter som beretts av fiskeri- och vattenbruksprodukter, som avses i artikel 16.1 b i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning, ska utgöra minst 20 procent.

Om det erkännande som avses ovan i 1 mom. föreskrivs i kommissionens producentförordning. Bestämmelser om de utredningar som ska bifogas till ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

34 §

Återkallelse av erkännande av producentorganisationer och branschorganisationer

Beslut om återkallelse av det erkännande som avses i 33 § fattas av jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med artikel 18 i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning och artiklarna 3 och 4 i kommissionens producentförordning, om förutsättningarna för erkännandet inte längre uppfylls.

35 §

Utvidgning av regler inom producentorganisationer och branschorganisationer

Beslut om att de regler som gäller inom producentorganisationen och branschorganisationen även ska gälla för producenter som inte hör till producentorganisationen eller för aktörer som

RP 103/2016 rd

inte hör till branschorganisationen fattas av jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med artiklarna 22, 23 och 25 i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning och artikel 5 i kommissionens producentförordning. Organisationen ska i en ansökan som gäller en utvidgning av reglerna lägga fram grunderna för utvidgningen av reglerna och visa att de förutsättningar som föreskrivs i artiklarna 22 och 23 uppfylls.

Jord- och skogsbruksministeriet beslutar om de ersättningar som de icke-producenter eller icke-aktörer som avses i artikel 24 i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning ska betala till producentorganisationen eller branschorganisationen.

36 §

Producentorganisationens produktions- och saluföringsplan

Jord- och skogsbruksministeriet godkänner producentorganisationens produktions- och saluföringsplan eller ändringar i den som avses i artikel 28 i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning i enlighet med kommissionens produktionsförordning.

Jord- och skogsbruksministeriet godkänner den årsrapport om producentorganisationens verksamhet enligt produktions- och saluföringsplanen som avses i artikel 28.5 i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning.

37 §

Handelsbeteckningar och vetenskapliga namn på fiskeri- och vattenbruksprodukter

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet fastställs den förteckning över handelsbeteckningar och vetenskapliga namn på tillåtna fiskeri- och vattenbruksprodukter inom Finlands territorium som avses i artikel 37.1 i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning.

5 kap.

Registrering av fiskefartyg som används i insjövatten

38 §

Fiskefartygsregister för insjövatten

I fiskefartygsregistret för insjövatten införs de fartyg och båtar som används för kommersiellt fiske i insjövatten (*insjöfartyg*).

39 §

Behörig registeransvarig

Närings-, trafik- och miljöcentralen är behörig registeransvarig när det gäller insjöfartyg. Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om registrering och avregistrering av insjöfartyg, gör registeranteckningar om dem samt svarar för att anteckningarna är riktiga.

Jord- och skogsbruksministeriet svarar för styrningen av registerföringen samt för upprätthållandet och utvecklandet av det informationssystem som krävs för att administrera registret.

RP 103/2016 rd

40 §

Uppgifter som antecknas i registret

De uppgifter om ett insjöfartyg som ska antecknas i registret innefattar namn, personbeteckning eller företags- och organisationsnummer, språkkod samt adress- och kontaktuppgifter för fiskefartygets ägare och innehavare. I registret antecknas dessutom fartygsgruppen för fartyget som avses i 41 §, uppgifter om besiktning av fartyget, maskinstyrkan för fartygets huvudmotor samt uppgifter om de utmätningssåtgärder, säkringsåtgärder och verkställighetsåtgärder som gäller fartyget.

41 §

Gruppering

Insjöfartyg grupperas enligt deras huvudsakliga användningssätt vid fiske i två grupper enligt följande:

- 1) fartygsgrupp 1: trålare,
- 2) fartygsgrupp 2: övriga fartyg.

För insjöfartyget ges en identifieringsbeteckning som omfattar tre bokstäver samt en sifferdel. Identifieringsbeteckningens bokstavsdel omfattar bokstäverna KAL och sifferdelen omfattar nummer i löpande ordning.

42 §

Registrering av insjöfartyg

Ägaren av ett insjöfartyg ska innan fartyget tas i bruk vid fiske anmäla fartyget för registerföring.

Till ansökan ska fogas en styrkt kopia av den handling som visar äganderättens övergång samt i fråga om sådana insjöfartyg som ska besiktas även kopior av besiktningsintyg.

Då ett insjöfartyg har antecknats i registret, ges ett registerutdrag om detta.

43 §

Avregistrering av insjöfartyg

Ett insjöfartyg avregistreras på basis av ägarens anmälan. Innan ett beslut fattas ska den innehavare av fartyget som antecknats i registret underrättas om ägarens anmälan.

Insjöfartyget kan avregistreras av den registeransvariga, om det har förstörts eller om det inte har använts för kommersiellt fiske under de tre senaste kalenderåren. Innan ett beslut fattas ska den ägare och den innehavare av fartyget som antecknats i registret ges tillfälle att bli hörd.

44 §

Skyldighet att anmäla förändringar och uppgifter

Om ett insjöfartyg har förstörts eller om det inte längre används i kommersiellt fiske eller om det skett någon annan väsentlig förändring i registeruppgifterna, ska ägaren av insjöfartyget utan dröjsmål informera om detta och samtidigt lägga fram en behövlig utredning om förändringarna. Om den registeransvariga har fått kännedom om förändringen på något annat

RP 103/2016 rd

sätt, kan den registeransvariga efter att ha hört berörd part ändra registeruppgifterna så att de motsvarar de förändrade omständigheterna.

Ett fartygs ägare och innehavare är skyldiga att på den registeransvarigas begäran lämna uppgifter som behövs för registerföringen eller ändamålet med registret.

45 §

Den registeransvarigas rätt att få uppgifter av myndigheter

Trots sekretessbestämmelserna har den registeransvariga rätt att få följande uppgifter som är nödvändiga för registerföringen och ändamålet med registret:

1) av de myndigheter som ansvarar för befolknings-, företags- och organisationsdataregister: personbeteckningar och företags- och organisationsnummer, adress- och kontaktuppgifter om insjöfartygs ägare och innehavare och anställda på insjöfartyg samt uppgifter om personers död och uppgifter om att juridiska personer upplösts eller att deras verksamhet upphört,

2) av de myndigheter som för fartygsregister: uppgifter om anteckningar om dem som äger och innehar registrerade fiskefartyg,

3) av utmättningsmyndigheterna: uppgifter om utmättningsåtgärder, säkerhetsåtgärder och verkställighetsåtgärder som gäller insjöfartyg,

4) av de myndigheter som utför besiktning av fartyg: uppgifter om besiktning av insjöfartyg. Uppgifterna får lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

46 §

Naturresursinstitutets rätt att få uppgifter

Naturresursinstitutet har rätt att av registrerade kommersiella fiskare, företag inom beredning och saluföring av fisk, företag inom fiskodling samt övriga aktörer inom fiskerinäringen få sådana uppgifter i anknytning till verksamhetsutövandet som är nödvändiga för att kunna iaktta de skyldigheter i fråga om insamling, förvaltning och utnyttjande av uppgifter inom fiskerinäringen och stöd för vetenskapliga utlåtanden som det föreskrivs om inom Europeiska unionen.

47 §

Tillträde till provtagningsställen och företagsregister

Naturresursinstitutets utsedda uppgiftsinsamlare har rätt till tillträde till fartyg, företagslokaler, andra provtagningsställen samt företagsregister så att de kan samla in uppgifter som behövs för att kunna iaktta de skyldigheter i fråga om insamling, förvaltning och utnyttjande av uppgifter inom fiskerinäringen och stöd för vetenskapliga utlåtanden som det föreskrivs om inom Europeiska unionen.

RP 103/2016 rd

48 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som meddelats av jord- och skogsbruksministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralen enligt denna lag får sökas genom besvär hos Åbo förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I ett beslut som meddelats av Åbo förvaltningsdomstol får ändring genom besvär sökas bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

En myndighet som fattat ett beslut enligt denna lag har besvär rätt i fråga om Åbo förvaltningsdomstols beslut, om förvaltningsdomstolen har ändrat myndighetens beslut eller upphävt det.

Beslut som fattats med stöd av 12 § 3 mom., 15 § 1 mom., 17 § 1 mom., 20 § 1—4 mom., 21 § och 24 § 2 mom. i denna lag ska iaktas även om ändring söks.

Vid ändringssökande iaktas i övrigt förvaltningsprocesslagen.

49 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om verkställighet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994).

Ett insjöfartygs ägare ska inom ett år från det att denna lag har trätt i kraft anmäla om registrering för ett sådant fartyg vars registrering inte var obligatorisk när denna lag trädde i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 39–46 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken.

2 §

Lagen träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 16 juni 2016

Statsministerns ställföreträdare, utrikesminister

Timo Soini

Kommunikationsminister Anne Berner

2.

Lag

om ändring av lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 39—46 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken.

Gällande lydelse

39 §

Fyllande av Finlands fiskekvot eller uppnående av största tillåtna fiskeansträngningsnivå

Fiskefartyg som seglar under finsk flagg får inte fiska ett fiskbestånd eller en grupp av fiskbestånd, om fångster som härstammar från det fiskbeståndet eller den gruppen av fiskbestånd, på det sätt som avses i artikel 35.1 a i rådets kontrollförförordning förmodligen fyller Finlands kvot av det fiskbeståndet, eller om den fiskeansträngningsnivå som avses i artikel 35.1 b i rådets kontrollförförordning förmodligen har nåtts. Jord- och skogsbruksministeriet bedömer hur fångstmängden och fiskeansträngningskapaciteten utvecklas utifrån uppgifterna i fångstregistret samt antal, fiskekapacitet och position i fråga om de fiskefartyg som fiskar detta fiskbestånd.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms den dag då förbudet enligt 1 mom. träder i kraft och den dag enligt artikel 35.2 i rådets kontrollförförordning fram till vilken det är tillåtet att förvara i 1 mom. avsedda fångster ombord på fartyget,

Föreslagen lydelse

upphävs

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

lasta om dem, flytta om dem, transportera dem och landa dem.

Bestämmelser om fiske av fiskbestånd som ingår i en kvot efter det att kvoten fyllts och fiskeförbud utfärdats finns i artikel 3.1 c i rådets IUU-förordning.

40 §

upphävs

Fiskereglering genom nationella kvoter

Det kommersiella fisket ska ordnas så att det inte föreligger någon risk för att de kvoter som Finland disponerar över inte är tillräckliga och inte kan användas fullt ut, att fiskbestånden inte bevaras och sköts, det regionala fisketrycket inte regleras och de kommersiella fiskarna inte har jämlika möjligheter till fiske. I detta syfte får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om nationella kvoter som är territoriella, specificerade enligt fartygsgrupp och bundna till en viss tidsperiod för sådana i Europeiska unionen kvoterade fiskbestånd som fiskefartyg som seglar under finsk flagg har rätt att fiska. Förordningen får vara i kraft i högst fem år i sänder.

I en förordning som avses i 1 mom. tas det in bestämmelser om största möjliga fångstmängd uttryckt i vikt, antal eller andel av den kvot för ett fiskbestånd som Europeiska unionen har fastställt för Finland, och som på ett ICES-område eller ett ICES-delområde enligt bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning om statistik över fiske i Nordatlantens östra del eller enligt bilaga I till rådets Östersjöförordning eller på ett havsområde som avgränsas av geografiska koordinater får fiskas, eller som en viss fartygsgrupp får fiska. I förordningen, som är i kraft längre än ett år, bestäms den största möjliga fångstmängden såsom en andel av Finlands kvot. I förordningen är det möjligt att även föreskriva om den bestämda tid under vilken den maximala fångstmängden inte får överskridas.

Fiskefartygen omfattas av en kvot för olika fartygsgrupper på basis av fiskefartygets längd, dräktighet, maskinstyrka eller det fiskeredskap som fartyget använder. Den nationella kvoten för olika fartygsgrupper kan gälla antingen hela det kvotområde som fastställts för Finland eller en del av det.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

41 §

upphävs

När den nationellt fastställda kvoten har fyllts

När den nationella kvot som anges i den förordning som utfärdats med stöd av 40 § har fyllts får fiskbestånd som omfattas av kvoten inte fiskas på kvotområdet. När den kvot för olika fartygsgrupper som anges i den förordning som utfärdats med stöd av 40 § har fyllts får fartyg som hör till gruppen inte fiska kvoterade fiskbestånd.

Bestämmelser om de dagar då de i 1 mom. avsedda fiskeförbuden träder i kraft utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet bedömer hur fångstmängden utvecklas på basis av uppgifterna i fångstregistret samt antal, fiskekapacitet och position samt antalet fiskeredskap i fråga om de fiskefartyg som fiskar detta fiskbestånd. Bestämmelser om den dag fram till vilken det är tillåtet att bevara kvoterade fångster ombord på fartyget, lasta om dem, flytta om dem, transportera dem och landa dem utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelser om fiske av fiskbestånd som ingår i en kvot efter det att kvoten fyllts och fiskeförbud utfärdats finns i artikel 3.1 c i rådets IUU-förordning.

42 §

upphävs

Utbyte av kvoter eller delar av kvoter med andra medlemsstater inom Europeiska unionen

Jord- och skogsbruksministeriet får byta ut de kvoter som får användas av Finland och de kvoter som i framtiden kommer att beviljas Finland eller delar av dem med andra medlemsstater inom Europeiska unionen, om bytet garanterar att kvoterna är tillräckliga eller att de kan användas fullt ut eller att utbytet jämnar ut det regionala fisketrycket eller stöder en jämlik fördelning av fiskemöjligheter mellan kommersiella fiskare. Jord- och skogsbruksministeriet beslutar om det bytesförhållande som ska iakttas vid bytet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

43 §

upphävs

Övriga fiskebegränsningar

Genom förordning av statsrådet får i det syfte som avses i 40 § 1 mom. utfärdas bestämmelser om tidsbestämt fiskeförbud för ett visst havsområde och begränsningar i fråga om tid, territorium eller kvantitet för användning av fiskeredskap som används för fångst av fiskbestånd som i Europeiska unionen är kvoterade eller på annat sätt reglerade. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får dessutom i samma syfte utfärdas bestämmelser om fiskeredskapens tekniska egenskaper. Ovan avsedda tidsbestämda fiskeförbud och begränsningar av fiskeredskapen kan gälla alla fiskefartyg eller endast fiskefartyg vars längd överskrider en viss gräns.

Bestämmelser om fiske av kvoterade fiskbestånd efter fiskeförbud finns i artikel 3.1 c i rådets IUU-förordning och bestämmelser om fiske som strider mot de bestämmelser som utfärdats om begränsningar av användningen av fiskeredskap och om tekniska föreskrifter finns i artikel 3.1 e i rådets IUU-förordning.

44 §

upphävs

Närmare bestämmelser om bevarandeåtgärder som Europeiska unionen bestämt

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser som är nödvändiga för genomförande av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik utfärdas om unionens bevarandeåtgärder och fleråriga planer, vilka avses i artikel 18.8 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken. Sådana närmare bestämmelser om de tekniska egenskaperna för och användningen av fiskeredskap, som tillåts eller krävs enligt bestämmelserna om bevarandeåtgärderna och de mångåriga planerna, får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

45 §

upphävs

Fisketillstånd

Närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar de fisketillstånd som avses i artikel 7 i rådets kontrollförordning och i artikel 4 i kommissionens kontrollförordning för minst ett och högst fem kalenderår åt gången. Närings-, trafik- och miljöcentralen för register över de fiskefartyg som har fått tillstånd och över innehavarna av fiskelicens på fiskefartygen. Andra fisketillstånd än tillstånd för fiske i vetenskapligt syfte beviljas efter det att tillstånden allmänt förklarats lediga att sökas av innehavarna av fiskelicens.

Om fisketillstånd söks för fler fiskefartyg än vad som är möjligt att bevilja enligt bestämmelserna om genomförande av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik, ges sådana innehavare av fiskelicens företräde vilkas fiskefartyg under licenshavarens besittningstid genom fångstdeklarationer som avses i 4 kap. har rapporterat fångster av fiskbestånd som avses i tillståndet ett flertal kalenderår under de senaste fem åren som föregick det år då tillstånden förklarats lediga att sökas. Högst tio procent av de tillstånd som beviljas kan reserveras för sådana innehavare av fiskelicens vilkas fartyg inte har haft rapporterade fångster av fiskarten i fråga under ovan avsedda femårsperiod.

Närmare bestämmelser om de fiskbestånd som avses i fisketillstånden och om fiskeredskapen, antalet tillstånd som ska beviljas, på vilket område och under vilken tid tillstånden är i kraft samt om förfarandet för ansökan om tillstånd utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelser om fiske utan fisketillstånd finns i artikel 3.1 a i rådets IUU-förordning.

46 §

upphävs

Överföring av fisketillstånd

Om innehavaren av ett fisketillstånd överlåter det fartyg som nämns i tillståndet, och om inget annat skriftligen har överenskomits om fisketillståndet med parterna i överlåtelser, överför närings-, trafik- och miljöcentralen fisketillståndet för den återstående

RP 103/2016 rd

Gällande lydelse

tiden på fartygets nya licensinnehavare, om fartygets nationalitet inte ändras med anledning av överlåtelsen. Innehavaren av fisketillståndet kan komma överens med förvärvarn att fisketillståndet inte åtföljer det fartyg som överläts. I detta fall överförs närings-, trafik- och miljöcentralen tillståndet på ett annat av överlåtarens fiskefartyg, om detta är möjligt enligt Europeiska unionens rättsakter och om det inte är förbjudet någon annanstans i lag.

Föreslagen lydelse

Lagen träder i kraft den 20 .